לאָדזער טאַגעבלאַט

אנאנסען-פרייז: ... פעטיט-צייל אין טעקסט 1.20 ... 60 ק. ... 80 קאפ. ... 1.50 ... 1 רובל ...
רעדאקציע נים פֿעראַנטװאָרטליך.

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע
פעטריקויער 16, טעלעפאָן 867.
פיליע אין װאַרשוי:
ת. דיינער, טוואַרדאַ 23, טעל. 17-63.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאָדז ... 8 רובל ... 70 קאפ. ... 25 קאפ. ...
Лодзь, Петроковская 16.
Лодзь. Тагеблатъ

פרייטאג כ"ג תמוז תרע"ד · זיבענטער יאהרגאַנג · 4 (17) יולי 1914.

העלענענהאָף

זונטאג דעם 6/19 יולי װעט פֿאַרקומען צום נוצען צו פֿערגרעסערן די איינקינפֿטע פֿון דער אונטערשטיצונגס-און קראַנקען-קאַסען פֿון „אלמנות און יתומים“ ביים

קאַמי-װאַיאַזשאַרען-פֿעראיין

אַ אויסערגעװעהנליכע גאַרטען-פֿערװײַלונג—יום-טוב אין סעװיליען

דער פּאַרק װעט זיין פּרעכטיג דעקאַרירט און אילומינירט. ס'װעט אנטייל נעהמען איניגע ספאָרט-פֿעראיינען. א דורכגאַנג פֿון גאָנדאָלאָרס אונטער די טענער פֿון א מאַנדאָלין-אָרקעסטער. בלומען-קאָרסאָ פֿון ציקליסטען. שפּאַנישער באַלעט מיט קאַסטאַנעטען װי אויך פֿיעל אנדערע פֿערװיילונגען. בלומען-שלאַכט, בלומען-קאָנפֿעטי, א פֿערשידענאַרטיגע קינדער-פֿערווײַלונג און פֿערטיילונג פֿון זוסיגקייטען און פּרעזענטען. מיט אנטייל פֿון געהענדע און רייטענדע מאַרעאַדאָרען און פּיקאַדאָרען איבער 80 פּערזאָן. נאָך נישט אין לאָדז געװעזען די אָריגינעלע

אָכסען-קאַמפּף

איינגאַנג 60 קאָפּ., קינדער און שילער 30 קאָפּ., אויפ'ן ספאָרט-פּלאַץ איזט דער איינגאַנג אומזאָנסט. 6829

דער היינטיגער נומער ענטהאַלט 10 זייטען.
Въ сегодняшнемъ номерѣ 10 страницъ

שטאַדט-פּאַרק

6 דזיעלנאַ 62
צופֿאָהר-טראַמװײַען נום. 2 און 7.

מאָרגען שבת דעם 18-טען יולי װעט פֿאַרקומען א

גראַנדיעזע גאַרטען-פֿערװײַלונג

ראָס מאָל װעט דאָס פּראָגראַם זיך אויסצייכנען: מיט זיין פֿיעלזײַטיגקייט און װעט זיין אויסגעפֿיהרט פֿון ליעבלינגע פֿון לאָדזער פּובליקום, צװישען װעלכע עס װעט אויך אנטייל נעהמען דער בעקאַנטער ליעבלינג פֿון לאָדזער פּובליקום ה' יעדװאָב, װעלכער װעט פֿאָרטראָגען דעם קאָמישען מאָנאָלאָג פֿון י. ל. פּרץ „דאָס שטריימעל“ און „לאָדזער ביאָגראַפֿיע“. ס'װעט אויך אויסגעפֿיהרט װערען א קאָמישער איינאַקטער-װאָדעװיל. װאָס רופֿט ארויס ביי יעדען צושויער אַנ-אויסערגעװעהנליכען געלעכטער און איז פֿול מיט הומאָר, אונטער דער אויפֿזיכט און רעזשיסירט פֿון ה' יעדװאָב. ס'װעט פֿאַרקומען א באַלעט פֿון דער בעריהמ-טער באַלערינאַ יאַנושעװסקאַ פֿון װאַרשױער קייזערליכען טעאַטער: 1) „דער חלום פֿון א כודאָזשניק“, 2) „בראַזיליאַנישער טאַנגאָ“, 3) „מאַלאָרוסישע האָפּקע“, 4) כלאַסטישע פּאָזען „אַמור און פּסיכע“. קאָנצערט פֿון מיליטער-אָרקעסטער װי אויך פֿערשידענע אנדערע איבערראַשונגען. בופֿעט און רעסטאָראַן. אנפֿאַנג האַלב 4 נאָכמיטאָג. ענטרעע 25 קאָפּ. קינדער און שילער 10 קאָפּ.

און די מיטגליעדער דער

1טען יודישען לאָדזער לייה און שפּאַר-קאַסע

14 פּעטריקויער שטר. 14.

אונזער לעצטע גענעראַל-פֿערזאַמלונג האָט בעשטימט 1024.83 רובל פֿיר שולגעלד אי-נים בעמיטעלטע מיטגליעדער, די פֿערװאַלטונג האָט בעשטימט צו צאָהלען פֿיר 51 קינדער צו 20 רובל שכר לימוד אין די „תלמוד תורה“ און האַנדװערקער-שולע שרעדניאַ 46 (יאַרעצינסקי'ס) װאו די קינדער בעקומען א גוטע יודישע און אלגעמיינע אויסבילדונג.

מיר בעטען די מיטגליעדער, װעלכע װילען פֿון דיעזע הילפֿע געניסען, אין די פֿער-װאַלטונג זייערע ביטעס אנצוגעבען.

יעדער שילער מוז זיין פֿאַרבעראײַטעט אמוענינסטענס אין יודישע למודים. 5860 3 1

ישכר יהודה דאָװידאָװיטש לאָדז
ריזעל אַבראַמאָװיטש פּאַביאַניץ
פֿערלאָבטע
7816 אים יולי 1914.

צום פֿערלאָבונג פֿון אונזער ברודער
ישכר יהודה דאַװידאָװיטש
מיט פֿרל. ריזעל אַבראַמאָװיטש
גראַטולירען הערצליך און װינשען „מזל טוב“
זיינע ברידער, און אָנקעל
7317 הײַנעך פֿאַקטער עט פֿרוי.

Zur Verlobung von unseren Freund
Herrn JACOB GLAZSTEIN mit Frl. RÓZIA BORNSTEIN
gratulieren herzlich und wünschen Glück
7822 Max Rubinstein, Leon Abzac,
Jacob Stern und Abram E. Neiman.

5850

די געזעלשאַפֿט

„КАВКАЗЪ и МЕРКУРІЙ“

מאַכט הערמיט בעקאַנט, אז צוליעב דעם װאָס ה' לעאָפּאָלד לאַנדוי האָט זיך ענטזאָגט צו פֿער-װאַלטען די אַגענטור פֿון דער געזעלשאַפֿט

„קאַװקאַז און מערקורי“

און די שטאָדט-סטאַציע פֿון די דרום-מזרח-אייזענבאַהנען, װערען זיי פֿון 1/14 יולי ד. י. איבערגעגעבען דעם ה' מ. מ. קאַלעצקי און זיי װעלען זיך געפֿינען װידזעװער שטר. № 80.

צור פֿערלאָבונג פֿון
פֿרל. מאַניאַ קאָביעלסקאַ
מיט ה' גוסטאַװ לעװקאָװיטש
גראַטולירען הערצליך:
יאָזעף קאָביעלסקי עט פֿרוי
ח. י. זאַקס עט פֿרוי
5864 און לודװיג זאַקס.

צו דער פֿערלאָבונג פֿון אונזער ברודער
גאַדעל לעװקאָװיטש
מיט פֿרל. מאַניע קאָביעלסקאַ
אויס נאָװאָראַדאָמסק.
גראַטולירען הערצליך
824 זאַשע און הערמאַן הענריך
אונד הערמאַן לעװקאָװיטש.

הענבאַמענשולע

אנמעלדונגען פֿון נײַ איינטרעטענדען שילערינען, װערדען אין דער קאַנצליי פֿון

סאַנאַטאָריום „אוניטאַס“

פּוסטאַ 11g

5863 8 1 פֿון 2—7 אוהר אנגענאָמען.

ИНСПЕКТОРЪ

частнаго 4-хъ кл., съ правами казенныхъ, высшаго нач. уч.

АЛЕКСАНДРОВА (Дзѣльная 13—13 דזיעלנאַ)

ניקאָלאַיעװסקאַ 11

מאַכט בעקאַנט דעם פּובליקום, דאָס פֿון 1-טען יולי ד. י. איז די שולע איבערגעטראָגען געװאָרען אויף ניקאָלאַיעװסקאַ 11. די עקזאַמענס אין די פֿאָרבערײַטונגס און אין I, II און III קלאַסען װעלען זיך אָנהויבען דעם 18-טען אויגוסט אלט. סט.—פֿיר שילער און פֿון 20-טען אויגוסט—פֿיר שילערינס. פֿון אנפֿאַנג פֿון לעהר-יאָהר װעלען אין דער שולע איינגעפֿיהרט װערען פֿאָלגענדע למודים: לאַטייניש, בוכהאַלטעריע, זינגען, גימ-נאַסטיק און מוזיק. די צאָהל פֿון שילער איז אין יעדע קלאַס בעגרענעצט. פּראָגראַמען און בלאַנקען פֿיר ביטעס קען מען בעקומען אומזיסט אין דער קאַנצעלאַריע פֿון דער שולע ניקאָלאַיעװסקאַ 11 טעגליך פֿון 6 ביז 8 אבענדס.
6858 7 1

Частное высшее 4-х кл., съ правами казенныхъ, мужск. нач. училище
М. П. Короткевича
Лодзь, Новый рынокъ № 2.

העהערע 4-קלאַסיגע אנג. פּריװאַט קנאַבען-שולע, מיט רעכטען פֿון רעגירונגס-שולען פֿון
מ. פּ. קאָראָטקעװיץ
לאָדז, נייער רינג № 2

ביטעס װערען אנגענומען טעגליך פֿון 7 ביז 9 אוהר אבענדס. בלאַנקען פֿיר ביטעס קען מען בעקומען אין די שולקאַנצליי אומזאָנסט. 5853

Dr. Rosenzweig
דאָקטאָר ראָזענצװייג
װאָהנט יעצט זגערזשער 40
5835 פֿערריײַזט נאָך אויסלאַנד. 15 5

Dr. Aleksander Margolis
5817 ד"ר מעד.
אלכסנדר מאַרגאָליס
מאָגען-קראַנקהייטען
זיעלאָנאַ 6, טעלעפֿאָן 6-13
ביז 11 מאָרגענס און פֿון 4—7 נאָכמיטאָג.

נאָװאָמיעסקאַ 6

פּאַסט-עקספּעדיציאָנס-ביוראָ

פֿון ה. פֿרענקעל

ענגאַזשירט צו בעזאָרגען געלד, װעקסלען, בריעף, פּאַסילקעס, אבצוגעהמען געלד פֿון דער פּאָסט שנעל און פּרעמפּט. בעזאָרגט אויך װעקסלען און געשעפֿטליכע בריעף צו אלע באַהנען מיט א האַלבע שעה פֿריה'ן צוג-אבגאַנג. פּאַסילקעס און פּאַקעטען קענען אויך ביי מיר פֿערפּאַקט װערען. אָפֿען טעגליך פֿון 8 פֿריה ביז 10 אבענדס. 5567

ד"ר טראַכטענהערץ
Dr. Trachtenherz
זאַװאַדזקאַ 6. טעל. 84-76
געװ. אסיסטענט דער פּעטערסבורגער ספּעציעלען שטאָדט שפּיטעלע. ספּעציאַל-ארצט פֿיר סיפֿיליס הויט װענע-רישע קראַנקהײַטען אונד מענערשװאַכע. בעהאַנדלונג נאָך עהרליך האַטאַ 606—914 היילונג מיט עלעקטריציטעט. שפּרעכשטונדען פֿון 8—2 און 6—9 דאַמען פֿון 4 ביז 5. בעזאָנדערע װאַרטע-צימער.
1468.

Dr. med. H. Rożaner
ד"ר מעד. ה. ראָזשאַנער
ביז'ן 30 יולי ציעגעל-שטר. 4 טעל. 88-31
פֿון 30-טען יולי קרוטקאַ № 9
ג. אסיסט. פֿון דער בערלינער קליניק, ספּעציאַל-ארצט פֿיר הויט און װענערישע קראַנקהײַטען. נײַעסטע מעטאָדען צור היילונג פֿון כראָנישען טריפּער (נאָך פֿראַנק) און סיפֿיליס (קאָמבינירטע בע-האַנדלונג) מענער-שװאַכע, בעלייכטונג פֿון האַרן-קאַנאַל. היילונג פֿון האָר-אויספֿאַלען. שפּרעכשטונדען פֿון 8—12½ און 4—8½ נאָכמ.

FUCHS צאָהן-ארצט
Lodz, Benedykta 2, (הויז ה' ראָזענבלאַט)
Engel געװעזענער הויפּט-אסיסטענט ביים הויף-צאָהן-ארצט
אין בערלין, טעלעפֿאָן 80-85
נאָך 10 יעהריגער פּראַקטיק אין אויסלאַנד ... האָט זיך הײַער בעזעצט. שמערצלאָזע צאָהנבעהאַנדלונג דורך ספּעציעלע מעטאָדען און אפּאַראַטען. צאָהנציהען דורך נאַז-אפּאַראַט געגען אָהנע שמערצען. קינסטליכע צייהן מיט און אָהנע גומען אויס גאָלד און פּאָרצעלאַן. קינסטליכע צייהן מיט און אָהנע גומען אויס גאָלד אוי פּאָר צעלאַן. נאַטורעהנליכע פּאָרצעלאַן-קראָנען און פּאָרצעלאַן-בריקען (גאַנצע רײַהען צייהן). רעגולירט קרומשטעהענדע צייהן אוי אָפּ-גערוקטע קיפֿער (wysunięte szczęki) דורך ספּעציעלע ... בעזעסטיגט לאָקערע צייהן דורך רענטגענשטראַהלען. בעהאַנדעלט פֿערזאַמטע צאָהן- און מונד-קראַנקהײַטען דורך ספּעציעלע ליכטמעטאָדען. הײַלט קיפֿערקראַנקהײַטען און אנדערע שמערצען. הײַלט קיפֿערגעשװילסטן (ziamane szczęk) מאַכט גאַנץ פֿערלױרענע געזיכטס-טיילען (קינסטליכע נאָזען, אויערן ...
ליפּען א. ד. ג.

Dr. med. P. Braun
קרוטקאַ-שטר. 4, טעל. 85-85
געװ. אסיסט. פֿון בערלינער קליניקען ספּעציאַל-ארצט פֿיר הויט-װענע-רישע- און געשלעכטס-קראַנקהײַ-טען, ספּעצ. בעהאַנדלונג דעם טריפּער און סיפֿיליס נאָך די נײַעסטע מעטאָדען. עמפּפֿאַנגט פֿון 9—1 און פֿון 5—9, דאַמען פֿון 3—5. בעזונדערעס װאַרטע-צימער.
5568

Dr. med. J. Leibowicz
ד"ר מעד. י. לייבאָװיטש
34 דזיעלנאַ 34
אסיסטענט פֿון פּראָפֿעסאָר קיסטנער אין (ברעסלױ), האָט זיך בעזעצט אלס ספּעציאַלאַרצט פֿאַר אקושעריע און פֿרויען-קראַנקהײַטען, האַרנקראַנקהײַטען דער פֿרויען. שפּרעכשטונדען: ביז 11 פֿריה און פֿון 4 ביז 6 נאָכמ. זונטאָג ביז 12.
5695 32

בֿן-אָדם!

רְאֵה בְּעֵינֶיךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמַע וְשִׂים לִבְּךָ:

כִּי הַפַּפִּירוֹסִים „גָאלְף“

נַעֲלִים הֵם עַל כָּל הַמִּינִים הָאֲחֵרִים לְמֶקַח זֶה מִפַּאבְּרִיקָאוֹת אֲחֵרוֹת.

לְכוּ דִרְשׁוּ וְתִוָּכְחוּ,

כִּי מְצוּיָנִים הֵם בִּכְלָל: בְּטַעְמָם הַטּוֹב וּבְרֵיחָם הַמְּשׁוּבָּח

וְאַל תֵּלְכוּ עוֹד לִלְקוֹט בְּשָׂדֶה אַחֵר.

וְזֶה לְךָ הָאוֹת:

„גאָלף“ של י. ל. שערעשעװסקי.

10 גלומים 6 קאָפּ., 5 גלומים 3 קאָפּ.

Dr. D. ALTERMAN
דר. ד. אַלטערמאַן
נאָװאָמיעסקאַ 6, טעלעפֿ. 84-10.
אינערע מעדיצ. הערץ- און לונגען-קראַנק-הײַטען. עמפּפֿאַנגט ביז 11 אוהר פֿריה און פֿון 5—8 נאָכמיטאָג.
*1740

הויכע געמויערטע קעלער

אין פֿראָנט-געבײַדע
געװעלבט מיט געפּלאַסטערט: שטיין-פּאָדלאָגעס, אויף װאונש אויך מיט עלעקטרישע בעלײַכטונג זענען פֿער זאָפֿאָרט צו פֿערמיעטען. פּעטריקויער שטר. 16, צו ערפֿאַהרען ביים װירט.

צור פֿערלאָבונג פֿון אונזער פֿריינד
ה' מענדעל שװימער
מיט ה' סאַלקע פֿינגער
גראַטולירען הערצליך און װינשען גליק
בעריש קאַרושוך עט פֿרוי
הענעך קאַרושוך
828 און חיים קאַרושוך.

א בילאַנץ-פֿעהיגער

בוכהאַלטער

מיט לאַנג-יעהריגער פּראַקטיס ערטיילט אונטערריכט אין דער דאָפּעלטער איטאַל-יעניש בוכפֿיהרונג, קאָרעספּאָנדענץ עט קאָנטאָ-קאָרענט רעכנונגען צו מעסיגע פּרייזען. צו ערפֿאַהרען זשאַװאַדזקאַ 40 װ. 25 פֿון 1 ביז 3 נאָכמ. און פֿון 8 אוהר אבענדס.
10 4

Dr. SOŁOWEJCZYK
ד"ר סאָלאָװייטשיק
אָרדינאַטאָר פֿון שפּיטאָל „רויטען קרײַץ“ איז פֿון אויסלאַנד צוריקגעקומען.
אנדזשעיאַ 4, טעל. 18-47.
7292 5 ?

װיכטיג פֿיר נלובנע נאָס און איהר געגענד.
די דיפּלאָמירטע פֿון יוריעװער אוניװערסיטעט,

אַקושערקע

רבקה בערישאַנסקאַ-באַטװיניק
מיט 18-יאָהריגע פּראַקטיק װאָהנט יעצט אויף נלובנע 41. היילט און גיט ראַט. פֿיר דאַמען טעגליך פֿון 5 ביז 7 אומזאָנסט.
*5256

קאַלישער שטיקערייען

אויפ'ן פּונט, װי אויך אבשניטע, זענען צו בעקומען צו שפּאָט-ביליגע פּרייזען.
װאָלטשאַנסקאַ שטר. 43, װאָהנ. 39.
6

אסטמא

סאַנאַטאָריום פֿון ד"ר פּשיגאָדאַ איינגעריכטעט מיט דעם נײַעסטען קאָמפֿאָרט אויף דעם אויסלענדישען שרט. 8 פּאַװיליאָנען, 1 פּאַװיליאָן ספּעציעל פֿיר געזונדטע. זאָרגפֿעלטיגע ערצטליכע בעהאַנדלונג, גענויע אויס-קונפֿט אויפ'ן שרט שרייבט ביי ד"ר פּשיגאָדאַ, װאַרשאַ, ערידאַנסקאַ 4.
5026 52 27

יודישע בעגרענצונגען אין מסחר

א געשפרעך מיט א אנגעזעהענעם דייטשען פאליטיקער.

(ספעציעל פאר'ן "ראדוער טאגעבלאט").

אויף דער רייזע פון העלא קיין דאנציג האב איך זיך אויפ'ן דאמפף-שיף "העלא" געטראפען מיט איינעם פון די אנגעזעהענסטע און איינפלוסרייכסטע דייטשע פאליטיקער און וועסט-פרייסען, א פארשטעהער פון איינער פון די גרעסטע האנדעלס-ארגאניזאציעס אין דאנציג און א געוועזענער מיטגליעד פון "הערען-הויז" (פרייסישער לאנדטאג).

צווישען די עטליכע הונדערט פאסאזשירען, וואס האבען געמאכט א לוסט-רייזע אויפ'ן ים, האבען זיך געפונען א דריי-פיר רוסישע יודען.

— אט דאס זענען יודען פון רוסלאנד,—האט זיך אנגערופען צו מיר דער אלטער בכבוד'ער הערר.

— און וואס דערקענט איהר זיי?—האב איך איהם א פרעג געטהון.

— מ'ליגט אויף זיי עפיס א מין טרויעריגקייט און מעלאנכאליע,—האט ער מיר געענטפערט, — ס'איז נישטא ביי זיי די מונטערקייט און די פרעהליכקייט וואס ביי אלע אנדערע. זעהט ס'אר א לעבען און ס'אר א בעוועגונג עס הערשט אויפ'ן שיף, און זיי זיצען ווי פערמערט, אבגעזונדערט און פעראומערט.

איך האב זיך איצט ערשט צוגעקוקט צו זיי און געזעהען, אז ער איז גערעכט.

— דאס מאכען די רדיפות און די בעגרענצונגען, — האט ער זיך ווייטער אנגערופען,—די פאליטישע און סאציאלע אונטערדריקונג, פון וועלכער די רוסישע יודען ליידען אזוי פיעל, האט געלעגט אויף זיי א בעזונדערן שטעמפעל, האט זיך אבגערופען אויף זייער גאנצע פסיכיק.

דערהערענדיג, אז א דייטש רעדט מיט אזא מיטגעפיהל וועגען רוסישע יודען, האב איך פערפיהרט מיט איהם א געשפרעך. און דא האב איך דערוועהט, אז ער האט מערקווירדיג גענויע קענטעניש וועגען די רוסישע פערהעלטעניש, וועגען דער פאליטישער און עקאנאמישער לאגע אין רוסלאנד און בעזונדערס אויך וועגען יודען. איך האב איהם שוין געהאט חושד געווען, אז ער איז אליין א יוד. נאר פאר דאנציג האב איך זיך איהם פארגעשטעלט, און דא האב איך זיך ערשט דערוואוסט, ווער ער איז — א אנגעזעהענער פאליטישער מהויער און דער פארשטעהער פון א האנדעלס-אמט (אנ'ארט האנדעלס-פאלאטע).

פערשטעהט זיך, אז איך האב תיכף געוואלט אויסנוצען די געלעגענהייט און איהם געבעטען, אז ער זאל מיר געבען א אינטערוויו. אבער ער האט מיר געענטפערט:

— נישט דא אויפ'ן שיף איז דער פאסענדסטער ארט דערצו. ביי געלעגענהייט קענט איהר מיך בעזוכען אין דאנציג און דארט וועלען מיר רעדען וועגען דאס איהר ווילט.

ער האט מיר בעשטימט דעם טאג, און נייכטען מאנטאג, האט ער מיך אויפגענומען ביי זיך אין קאנצעלאריע. קודם כל האב איך איהם, אלס פארשטעהער פון א האנדעלס-ארגאניזאציע, געוואונען אויספרעגען זיין מיינונג וועגען דער פראיעקטירטער איינפיהרונג פון בעגרענצונגען פאר יודען אין די אקציען-געזעלשאפטען און וואס פאר אנ'איינדרוק דאס האט געמאכט אין אויסלאנד.

— אט דעם פונקט מאקי האב איך געוואלט בערוהרען, — האט ער מיר געזאגט — די פראיעקטירטע בעגרענצונג אויפ'ן געביעט פון האנדעל און אינדוסטריע האט ביי אונז אין דייטשלאנד ארויסגערופען די גרעסטע פערוואונדערונג. דירעקט אדער אינדירעקט וועלען מיר אויך ליידען דערפון. מיר, די פארשטעהער פון די גרויסע האנדעלס-ארגאניזאציעס, פערפאלגען מיט א שפאנענדען אינטערעס די געשעהענישען אין רוסלאנד, סיי די פאליטישע און סיי די עקאנאמישע פערהעלטעניש אינטערעסירען אונז. פערשטעהט זיך, אז דאס עקאנאמישע אינטערעסירט אונז מעהר. אויך די רוסישע יודען-פאליטיק קענען מיר גאנץ גענוי, און מיט פערוואונדערונג פרעגען מיר זיך אצינד: ווי קומט צו די פארשטעהער פון דער רוסישער רעגירונג און צו די פיהרער פון דער רוסישער פאליטיק אזא געדאנק צו בעגרענצען יודען אויפ'ן געביעט פון מסחר, אין די אקציען-געזעלשאפטען און אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען. דאס איז דאך עפיס נאר שווער צו פערשטעהן. צווישען זיי זענען דאך פארהאן גוטע פאטריאטען און זיי מיינען א חדאי נאר די טובה פון לאנד, היינט דאס וועט דאך הייסען—נעהמען און שניידען זיך אליין אין איינענעם פלייש, זיך אליין שאדען בריינגען. וועגען די פאליטישע בעגרענצונגען און רדיפות וויל איך נים רעדען, דאס איז א "אינערע", איינהיימישע אנגעלעגענהייט, ווי מען זאגט, און קיין פרעמדער דארף זיך נים אריינמישען און זאגען דעות. חאטש איך ווייס אויך נים, אויף וויפיעל דאס איז ריכטיג. נאר וועגען די דאזיגע עקאנאמישע בעגרענצונגען מוז איך אייך זאגען, אז אין דייטשלאנד האלט מען עס פאר א גרויסען "פעהל-טריט" פון דער רוסישער רעגירונג, פאר א פעהלער, וואס זיי איהר אבקאסטען מיליאנען און נאכדעם וועט עס שווער זיין צו פערבעסערן.

— די יודען,—האט ער ווייטער געזאגט,—זענען נאך אלץ די טיכטינסטע, פלייסיגסטע און פעהיגסטע סוחרים צווישען אלע האנדעלס-פעלקער. שפאניען בעט זיך, אז יודען זאלען קומען צוריק, א סך אנדערע לענדער האבען צו פערדאנקען זייער אויפבליהונג און אינדוסטריעליזירונג נאר דעם יודישען אונטערנעהמונגס-גייסט. מיר אין דייטשלאנד האבען א סך צו פערדאנקען אונזערע יודען. מיר האבען אויך אנטיסעמיטען, גרויסע יודען-פיינד, אבער קיינעם פון זיי וועט נישט איינפאלען פארצולעגען בעגרענצונגען פאר יודען אויפ'ן עקאנאמישען געביעט זיי וועלען פערלאנגען, אז מ'זאל יודען בעגרענצען אין דער ארמעע, נים צולאזען זיי אלס אפיציערען, נישט בעשטימען קיין יודישע ריכטער און דעכנלייכען, אבער פארערן פאר זיי שוועריגקייטען אין האנדעל— צו אזא משונעת וועט אונזערע אנטיסעמיטען קיינמאל נים איינפאלען, ווארום זיי חיישען גאנץ גוט, וואס פאר א קלאפ דאס וואלט געווען פאר אונזער פאלקס-ווירטשאפט.

שטעלט זיך פאר, ווי לעכערליך דאס איז, ווען מען מאכט די יודען שוועריגקייטען אויף'ן ניזשנער יאריד. דאס לגנם זיך עפיס נאר נים אויף'ן שכל. ביי אונז פעט מען זיך, אז מ'זאל קומען אויף אונזערע יארידען. אונזער "לייפציגער מעסע" איז אייגען פאר אלעמען—אפילו קומט נאר, בריינגט אריין לעבען אין געשעפט, בעקענט זיך מיט די דייטשע פראדוקטען, שאפט פאר זיי נייע האנדעלס-מערק.

איך רעכען אבער, אז די פארשטענדיגע רוסישע פאליטיקער, לכל הפחות דער האנדעלס-מיניסטער, וועלכער קען דאך בעסער ווי אנדערע די עקאנאמישע לאגע פון לאנד, וועט דאך נים דערלאזען צו אזא אבסורד, וואס וועט נאר בריינגען היזק רוסלאנד. חאטש טימאשעוו איז נים קיין יודען-פריינד, אבער ער וועט זיך דא מוזען רעכענען מיט די פאלקס-אינטערעסען. בפרט נאך, אז אין אויסלאנד האט מען זיך שוין אויך אפגערופען אויף די פראיעקטירטע בעגרענצונגען, אין ענגלאנד האבען די פארשטעהער פון די האנדעלס-אמטען אויסגעדריקט זייער אונצופריעדענהייט, און אויף וויפיעל איך ווייס, האבען זיך שוין אויך אין דייטשלאנד געלאזט הערען אינצופריעדענע שטימען. און אין דעם פאל וועלען אפשר די שטימען פון אויסלאנד האבען א געוויסען ווערט.

מיר האבען נאך גערעדט וועגען פערשיעדענע פאליטישע פראגען, און צום סוף האט ער מיר בעמערקט:

— איך ערלויב אייך דאס געשפרעך צו פערעפענטליכען אין וועלכער צייטונג איהר ווילט, נאר צוליעב געוויסע פאליטישע טעמים בעט איך אייך נים אנצורופען מיין נאמען.

דאנציג, 13 יולי.

I. Ug.

קליינער פעליעטאן.

א חזנ'טע קאנצערט.

נישקשה, מיר פראגרעסירען! די ארבייט פאר דער יודישער קונסט האט אנ'ערפאלג און נעהמט פארטערטס!

איך מיין איצט צו רעדען פון אונזער מוזיק-קונסט, נאטירליך האבען מיר אנ'איינענע יודישע מוזיק. געמליך: דאס ביסעל כקארבאנע נגונים. אט די תפלות פון שוהל אין די ימים נוראים צי אין אנדערע ימים-טובים.

אמאלינע צייטען זענען יודען געקומען אין שוהל אריין דאוונען און האבען ממילא געהערט די נגונים. אויף דער גאס ארוים האט מען דאס נישט געטראגען, עס וואלט געהייסען א חילול הקודש. דעין דער עיקר איז דאך דא נישט די נגינה נאר די תפלה.

היינטיגע צייטען אבער קומען שוין יודען נישט אין שוהל אריין דאווענען און רומט ווער יא, איז נישט דער עיקר די תפלה, נאר די נגינה, דאס זינגען— האבען זיך די חזנים מיישב געווען:

— אויב אזוי, אויב איהר מיינט נאר די נגינה, דאס זינגען הייסט עס, מאַ פאר וואס זאל מען נישט מאכען דערמיט קיין מסחר, איהר ווילט הערען יודישע מוזיק—גוט, מיר וועלען אייך מאכען יעדען טאג א ראש השנה מיט א יום כפור, מיט א סוכות, מיט א פסח און א שבועות און וואס איהר ווילט נאר אליין, נאר גיעט אהער די ממתקים און פטור.

האבען די חזנים גענומען האנדלען מיט גאנצע תפלות.

עס איז געווארען א מסחר ווי אלע מסחרים, נאך בעסער, דא איז נישט פארהאן צו געבען אויף בארג.

— ווילסט א "רצה לע", א "ותערב'ל", א "כבקרת רועה עדרו", א "הבן יקיר לי אפרים",—בעצאהל ברורער.

א געשעפט, אבער נאך א געשעפט! א קאסע-ארטיקעל.

און דאס איז שוין אנ'אלטער כלל, אז וואס עס איז ביי די מענער א געשעפטס-ענין, ווערט ביי די נשים א מארע.

איז אט די יודישע מוזיק געווארען ביי די ווייבער טאקי א מארע-זאך.

קומט פעפי ליטמאי, און טאנצט און זינגט ציגייטישע ליעדלעך מיט יודישע נגונים און ווארפט דערביי אייגעלעך צום פובליקום.

די קאקעטירט...

עס איז ביי איהר אויך אזא מיטעל צו האבען "פאטרוניע" ביי די מענער-וועלט, נישט ערנער, ווי פורער, ווי ערעקאלאי, די לעצטע מארע-קליידער און אנדערע תמרוקי-הנשים...

און זי האט עס גוט פערשטאנען ווי צו מאכען, איהר ערפאלג איז געווען איבער אלע גרעניצען...

האט עס אנ'אנדערע פרוי נאך בעסער איינגעפאסט, זי וועט געבען קאנצערט אין ווארשא, אנ'אמת'ן חזנ'ישען קאנצערט. זי וועט זינגען טאקי א "רצה'לע", א "ותערב'ל" א "הבן יקיר לי אפרים" א. ז. וו.

א פרוי—א חזנ'טע.

מען וועט ליופען פון אלע היטער-גאסען, קינדער אין די וויעגען וועלען פליהען...

כ'חיים נישט ווי דער ערפאלג פון דער חזנטע איז אריבער, נאר כ'שטעל מיר שוין פאר, אז ער האט געמוזט זיין גענוג גרוים.

עפעס א קליינינקייט! שטעלט זיך אוועק א פרוי א חזנ'טע, אין שווארצע קלייידער, מיט א חזנ'יש שווארץ קאפעלע אויפ'ן קאפ, דאן אויף די פלייצעס א זיידען טלית'ל, הוסט אפ חזניש-מעסיג און נעהמט טרעלען, און דער סינאגאגאלער כאר ארום איהר העלפט צו:

— אוי, אוי... ר-ר-ר-צ-צ-צ — צה-צ-ה, רצה...

— וואס! וואס! דאס איז שוין איינמאל א קאנצערט! הונדערט רובל א בילעט איז אזא קאנצערט ווערטה.

און איצט—איז עס פערפאלען ברודער! עס איז געווארען ביי די ווייבער א מארע און א בראך איז צו אונז מאנסלייט.

און הייז איך וועל א דיים קומען צו מיטאג אזי שרייען וואלד עסען, כ'בין טויט הונגעריג, וועט זיך מיין פלונית אוועקשטעלען אין מיטען שטוב און מיר אבזינגען:

ות-ת-ת-ער-ר-ר-רב תערב ותערב... וועט מיר הערען זים אויף'ן הארצען און ליבטיג איז ביי איך...

אדער א דאמעלע וויזט איצט קומען צום מאי מיט א קליינע ביטע, זי דארף בסך הכל א פאר מאית רו"כ אויף א מארע-קלייד, צי אנ'אלפ רו"כ אויף צו פאהרען ביי פראנצעסבאד און "ער" וועט זיך נישט אזוי צוואיילען צו געבען, וועט זיך באלד אויפהויבען איהר קול ביז די העכסטע אקטאווע—און זיך צוזינגען:

— הבן, הבי, ה-בי, יקיר לי, הבן יקיר לי, יקיר לי יקיר לי, אפ-ר-ר-ר-ים, אפרים...

וועט דער מאן כאפען זיך פאר'ן טייטשער און זאגען:

— הער אויף! נעהם צו די פאר רובל, אבער הער אויף! אום גאטעס ווילען הער אויף!...

יא, אונזערע ווייבער ווערען חזנ'טעס; פריהער האבען זיי אויך געהאט א קול—נאר איצט וועט זיין קולי-קולות, שוין נישט צום אויסהאלטען...

עס וועט געהן מיט געזאנג. די פרוי'ען וועלען איצט ערשט אנהויבען צו "זינגען"...

און פון דעם געזאנג זעהט איהר וועט אונז חזרען זיהר אויטערינג...

עס וועט זיין א קאץ-מוזיק!...

צבי.

די פייערונג ביי דער מערת המכפלה.

דער איצטיגער סולטאן פון טערקיי האט געשאנקען פאר די קברי אבות פון דער מערת המכפלה עטליכע שענע פרוכת'ן.

דעם פארינען דאנערשטאג איז פארגעקומען די צערמאניע פון אויפהענגען די פרוכת'ן אויף די קברים, דערביי איז זי פערוואנדעלט געווארען אין א גאנצען יום-טוב, פון די יודען מיט די אראבער צוזאמען.

די פייערונג איז פארגעקומען אין חברון, וואו עס געפינט זיך די מערת המכפלה. א גאנצען טאג זענען אלע מענשען געווען אויסגעפוצט, אלע געשעפטען זענען געווען געשלאסען, באלד דאנערשטאג אין דער פריה זענען אנגעקומען פיעל מיליטער און הכבודע בעאמטע דאן די עלטסטע פון די בעדוינער, וועלכע האבען זיך פערזאמעלט ביים קואל "דרוזי" דאן זענען אנגעקומען די רבנים: רבינו חסין, מאיר קסטיל, יעקב סלאנים, אלעזר קלוגיסקי, זלמן הולין און יוסף יעקב סלאנים, דאן איז אנגעקומען דער גובערנאטאר מיט זיין כוונה, די אראבער יוגענד זענען פאלד ארוים אין דער גאס מיט זייער פאהן און די יודען מיט זייער פאהן (א פרוכת אויף וועלכען עס איז אויסגעזעגט מיט גאלדענע אותיות די עשרת הדברות) נאך זיי א קאמעל בעציערט מיט בלומען, וועלכע האט געטראגען א גרויסען קאסטען, אין וועלכען עס איז געלעגן די פרוכת פאר יצחק אבינו'ס קבר, דאן זענען געשטאנען די אראבישע שילער מיט די לעהרער און די יודישע שילער און שילערינס מיט די לעהרער און זיי האבען געטראגען אטאמאנישע און ציוניסטישע פאהנען, און נאך זיי א גרויסען מענשען-מאסע.

12 א זייגער איז די גאנצע פראצעסיע אוועק צו דער מערת המכפלה. דארט האט דער לעהרער אברהם פראנקו געהאלטען א רעדע אויף א שענעם אראביש און בעגריסט אלע אנוועזענדע, געזאגט א לויב זיין מאיסטעט דעם סולטאן, דאן איז פארגעקומען א תפלה און דערנאך דער פראצעס פון אוועקלייגען די פרוכת'ן אויף די קברים. דעם גאנצען טאג איז געווען א יום-טוב אין חברון.

א מראנגודיע מיט א יודישען גימנאזיסט.

די טעג האט מען אויף דער דאטשע אין דארף דעריפאסאיאווקא געפונען דעם קערפער פון געוועזענעם יודישען גימנאזיסט לעווין. א זוהן פון ארכיטעקטאר מיכאאל לעווין. נעבען קערפער האט מען געפונען א רעוואלווער, מיט וועלכען לעווין האט זיך דערשאסען.

די אויספארשונג וועגען דעם זעלבסט-מארד האט פאלגענדעס פעסטגעשטעלט:

מיט איינינע יאהר צוריק האט לעווין געלערנט אין גימנאזיע, נור צוליעב די שוועריגקייטען, וואס מ'האט איהם געמאכט, ווייל ער איז א יוד, האט ער געמוזט ארויס פון דער 4-טער קלאס. ער האט אבער דורכאויס געשטרעבט צו ענדיגען די גימנאזיע און ער האט זיך איינינע מאל עקזאמינירט אלס עקסטערן, אלע מאל איז ער אבער דורכגעפאלען.

לעווין איז געווארען זעהר פעסימיסטיש געשטימט און ווען ס'איז ארויס דער לעצטער צירקולאר וועגען עקסטערנעס, האט ער שוין אינגאנצען די האפנונג פערלארען זיין בילדונג צו ענדיגען פארטזעצען.

— איך קאן נישט ווייטער לעבען און הענגען דעם פאטער אויפ'ן האלז— האט ער זיך שטענדיג בעקלאגט פאר זיינע פריינד.

מיט איינינע טעג צוריק איז לעווין געגאנגען צוזאמען מיט איינינע קאלעגען-גימנאזיסטען זיך באדען. אויפ'ן וועג האט ער זיי געזאגט:

— היינט געה איך דאס לעצטע מאל זיך באדען מיט אייך.

די חברים האבען איהם אנגעהויבען צו בערוהיגען, אבער ער איז געבליבען ביי דאס זייניגע:

— אין דער געגענווארט איז פינסטערניש, אין דער צוקונפט — גרויל. שוין בעסער א ענדע מאכען...

אין אווענד איז ער ארויסגעגאנגען פון די עלטערנ'ס וואוינונג אויף דער דאטשע און האט זיך דערשאסען.

וועלט-נייעס.

האנד-טרעפעריי.

נאך ער חיים גלויבען נאך פיעל מענשען אין קארטען-לייגעריים און איבערהויפט אין די "כוראמאנטיקער" וועלכע מאכען פון זייערע "אויסזאגונגען" א גאנצע חכמה, א חיםענשאפט-צוויינ.

נאטירליך שפיעלט דא א גרויסע ראליע די איינבילדונגס-קראפט. עס האט שוין געטראפען פיעל מאל, או מענשען ווערען קראנק נאכדעם ווי דער כוראמאנטיקער האט דאס אויף זיי געטראפען, עס האט שוין אויך געטראפען זאגאר טויט-פאלען. די דאזיגע מענשען זענען געווען אבערגלויביש און צושטארק געגלויבט דעם כוראמאנט און דעריבער האט עס אויף זיי אזוי שטארק געווירקט דאס זיי זענען ווירקליך קראנק געווארען אדער געשטארבען.

דער "נייער וויענער דשורנאל" גיעט איבער אביסעל פון דער כוראמאנטיק חכמה. די כוראמאנטיק לעגט זעהר א גרויסען געוויכט אויף דער געשטאלטונג פון דער האנד און די פינגער, די פינגער ווערען געטיילט אין דריי קאטעגאריעס. אויף שפיציגע, פירעקיגע און דאן אויף גלאטיגע אהן האר און מיט האר, שפיציגע פינגער ווייזען אויף רעליגיאזיטעט, פאנטאזיע, אידעאליזמוס, קונסט, פאעזיע. אויסערגעוועהנליך שפיציג אויף דעם עקסטרעם פון די אויסגעשאפטען ליגען, איבערטרייבונג, פאנאטיזמוס, משוגעת. פירעקיגע ווייזען אויף פערשטאנד, נאכדענקונג אין בכלל א קאפ-מענש, שטארק פיר-עקיג אויף עקשנות שטרייט-לוסט און אונגעדולד. ברייטע פינגער ווייזען אויף בעוועגליכקייט, טהעטיגקייט, ענערגיע און גוטע מאטעריעלע אינטערעסען, צו ברייטע, אויף שלעכט געשטימט זיין, אונצופריעדען זיין. פינגער אהן האר—זענען א סימן, אז דער וועלכער בעקומט גיך אנ'איינדרוק און קאן גיך געבען אנ'אורטייל, אויך אויף טאקט און האלטונג. מיט האר—א סימן אויף צופיעל בערעכענטהייט און זיין אנ'עגאאיסט. די פינגער אליין טיילען זיך אזוי, די ערשטע גליעדער ביים נאגעל איז דער צייכען פון ווילען און איניציאטיווע. וואס לענגער דער פינגער-נאגעל איז וואס מעהר איז דער ווילען פון דעם מענש. קורצע-נענעל—א סימן אויף מוטלאזיגקייט. דער צווייטער גליעדער פון פינגער ווייזט אויף לאגיק און שטארקען פערשטאנד און וואס לענגער דאס גליעד איז וואס גרעסער, הייסט עס, איז דער פערשטאנד. דער דריטער גליעד ביי דער האנד ווייזט אויף א גוטען געשמאק. דאן נענעל זעהר קורצע, ברייטער ווי לענגער און די הויט אריבערגעוואקסען ווייזען אויף עקשנות, גאר קורצע נענעל—א סימן, אז עס פעהלט שכל. דאן די פלאכע האנד מאגערע הענד—א סימן אויף ארבייטזאמקייט, פעטע—אויף נישט טהעטיגקייט (ס'איז א פראסטער שכל?) דאן די האנד שטריכען וועלכע בילדען א "M" דער ערשטער שטריך איז די ליניע פון הארץ, די צווייטע די ליניע פון קאפ, די דריטע פון "לעבען", וואס טיעפער דייטליכער די ליניען זענען, אלס איז דאס אויף וואס זיי ווייזען בעדייטענדער און גרעסער.

צווייטע יודישע באנק

די 2-טע לאדזער יודישע לייה- און שפאר-קאסע. פעטריקויער 33, טעלעפאן 33-68.

נימט אן מיטגליעדער מיט א ביישטראג (פאי) פון 30 רובל און גיבט ארויס הלואות ביז 800 רובל אויף מאנאטליכע ראטענצאהלונג.

נימט אן איינלאגען!!! אויך נדן-געלדער, און גיבט ארויס שלישות ע"צ ה"ע, די באנק צאהלט פיר געלדער: אהנע טערמין 4½%, ביז 8 מאנאט 5%, ביז 6 מאנאט 6% און ביז 12 מאנאט 7%. דאס ביורא איז אפען טעגליך פון 9 ביז 1 און פון 6 ביז 8 אוהר, שבת און י"ט איז די באנק געשלאסען. נעהערע אינפארמאציאנען אין ביורא. אנמערקונג: לויט דעם § 36 און 88 פון אוסטאוו ווירד אויף די געלדער, וואס מען לעגט איין אין באנק קיין ארעסט אנגענאמען און אלע וויקלארען און פראצענטען זענען פריי פון אבצאהלונג אונד סטעמפעל. 1182 100 84

פאם 1/14 יולי איז די קאסע אויף דער פעטריקויער שטר. 36 פראנט ערשטע עטאזשע איבערטראגען.

פעטריקויער 36

מעבעל-פאבריק

פון פערשידענע מעבעל-איינריכטונגען צו ביליגע פרייזען איך גאראנטיר פיר מיינע מעבעל פיר טראקענעם האלץ.

ש. ה. באטשאן, נאוואמיעסקא 4, פראנט 1-טען שטאק.

בעמערקונג: איך בעזיצע קיינע פיליאלען. A 5309

סעזאן-אויספערקויף עלעקטרישע-לאמפען!

שפייזציממער-קראנען	פון ר' —.16 און
סאלאן-קראנען	פון ר' 7.50 און
שלאפציממער-אמפעלן	פון ר' —.6 און
נאכטטישלאמפען	פון ר' —.5 און

ביי

פראנץ פאסטלעב

פעטריקויער 71. 5857 3 1

דאס קאנטאר פון מעטאל-געשעפט פון

העניאך ווארשאווסקי

איז פון דער פראמענאדען נאס איבערגעטראגען געווארען אויף

107 פעטריקויער 107

עמפפעהלט ועמטליכע מעטאל, ווי אויך I טראגער, אייזען און באהנשינען. איינקויף פון אלטען מעטאל. 5856 3 1

קאנצערט-גארטען "מאנטייפעל"

טעגליך קאנצערט

פון ווארשויער סימפאנישען ארקעסטער אונטער לייטונג פון ה' בראניסלאוו שולץ, פראפעסאר פון ווארשויער מוזיק. געזעל. אנפאנג האלב 9. אם וואך- און פייערטאגען 8 אוהר. ענטרעע 50 קאפ. שילער 20 ק. סימפאניע-קאנצערט 75 ק., שילער 30 ק. אבאנאמענטען 4.80.

10 neue 36 Zöll. Stühle

glatt sind zu verkaufen. Zu erfahren Fabrick Ch. J. Wiślicki, Dluga-Str. № 138. 270 3 3

3 ציממער עם קיכע

מיט בעקוועמליכקייטען פראנט ואפארט צו פערמיעטען, קאמיננא 12. צו ערפאהרען פון 12—3 אויף דער שטעלע אדער סיקאלאיעווסקא 64 ביים היטל. 7271 3 3

א געשעפטס-לאקאל

בעשטעהענד אויס 7 פענסטער. פארטער, ואפארט צו פערמיעטען, פעטריקויער 91. ביי H. Weinberger. 275 3 3

איין לאדען

אין בעסטען צענטרום פון גרינען-מארק, ווי אויך איין אבסט-קעלער און געמויערטע רעמיזען, אויך פעהרדע-שטעלער, אלעס ואפארט צו פערמיעטען, צו ערפראגען פאנסקא 47 ביים אינהאבער פון דעם גרונדשטיק. 289 3 3

אויפמערקזאמקייט!

די בריק פון היגענישעם קלעבינגער

פליגען-פאפיער עט פליגען-פענגער

ביטע אבטאלט צו געבען אויף מיינע אדרעסע: 726 3 1

J. SELIGMAN, LODZ, Konstantynerstr. 26.

א גרויסער לאדען

ווי אויך 5 ציממער מיט זעמטל. בעקוועמליכקייטען, 3 און 2 ציממער מיט קיכע זענען ואפארט צו פערמיעטען וואווארקא 8. צו פרעגען ביים סטרוזש. 7294 3 2

געהילפע און לעהרלינגע

ווערען געזוכט אין דער בוכבינדעריי פון ש. בולחא, וואוודקא 12. 7315 1

מערבען וועט צו נייען ווערען געבראכט ביי ע. בלומענפעלד, ווידזעווסקא-שטר. 19. 312 1

א וואהנונג

בעשטעהענד פון 3 ציממער מיט קיכע מיט אלע בעקוועמליכקייטען און 2 איינגענגע זענען פריי ואפארט צו פערמיעטען אויף ווידזעווסקא 40. צו ערפאהרען ביי וואדזאך ווארניא 69. 7302 3 2

100 רובל

גיב איך דעם וואס ווירד מיר אויסלערנען איין גוטעס אינטעליגענטעס פאך. אפערטען פרוזשינסקא 7 № ח. 11. שריפטליך פיר E. S. אדער מינדליך פון 7—9 אבענדס. פערמיטלער גוטע בעלוינונג. 305 2 2

אין סקלאד אפטעשנע

10 וואווארקא 10 6049

בעקומט מען א ווילנער מיטעל געגען פערשטאפונג, איין גוטעס מיטעל געגען נערוועו און מאגענ-שוואכע, פלאסטער פאר פריווען, וועלכע לינדערט אין פערהערטונג דער ברוסטען און געשווירע, און וועלכע צו קוריערן. א ווילנער מיטעל געגען הינער-אויגען ווי אויך געגען שוויצען פון פיס און הענד, א גוטעס מיטעל געגען ווערעם און מאגען צו פערטילגען. אויפ'ס לאגער אימער פרישע אויסלענדישע וואסערן א"ע וארטען ביליג. טעגליך פרישען קעפיר צו קריגען. אויך גוטע געפאסטע אויסלענדישע און גוטע געפאסטע ברוכבענדער צו בעקומען ביי וואלמאן וואווארקא 10

אין סקלאד אפטעשנע

עמפפעהלט פיר געזונטע קינדער פרישען טראן. קינדער, וועלכע פערטראגען נישט קען טראן ווירד דורך איין שמעקהאפטיגעס מיטעל ערזעצט.

5851 לעהרינגלעך

אין עלטער פון 14 יאהר, קענען זיך מעלדען אין דער בוכבינדעריי

ע. סאראקיערסקי זשעלאנא 27

מעבעל

אבריזעהאלבער פון 3 ציממער עם קיכע, בעשטעהענד פון 1 שלאף-ציממער, מאלאהן שפייזע-ציממער און איינע-בילדער פון תאנר-מאלעריי, קיכען-איינריכטונג צו פערקויפען. צו בעזיכטיגען ביי ציגעל-שטר. ע. פראנט 1-טע עטאזשע, וואהנונג 7. 7219 3 8

האטעל און פענסיאן חרקאוו

כשר בערלין

פרידריכשטר. 127, אם באהנהאף. 6842

סמארש פאנעם

ווערדען געבראכט צום נעהען אונד גלעטען פון בעסערע דאמען-קליידער, ווי אויך עלטערע לערן-טעכטער וועלכע בעזיצען שולע, עס קאן אויך זיין פון דער פראווינץ בעקאמט גלייך קאסט אונד וואהנונג. נאכ'ציג 5 עקע קאנסטאנטינער פראנט ערשטען שטאק. 226 3 3

א סטארשע פארדעמשטע

וועלכע קען היבשען פוצען, ווערט באלד געבראכט ביי ש. ראבינאוויטש, נאוואמיעסקא שטר. 8. 7296 1

Кенаше Шмуловъ Гохманъ

потерялъ свой паспортъ, выдан. гм. Радогощъ, Петр. губ. Отдать въ полицію. 7237 3 1

1, 2, 3 ציממער און קיכע

מיט בעקוועמליכקייטען צו פערמיעטען, פעטריקויער 36. 6637 10 5

שוינט אייער געלד!

קומט און איבערצייגט איך!

גאלדרינגען, לעדער אין פערשידענע פאך, ערבייטען ווערען פינקטליך און פראמפט פון א גוטען פאכמאן, לויט מוסטער, צו ביליגע פרייזען אויסגעפיהרט. פעטריקויער № 51, רעכטס 3-טען איינגאנג קליינע, 3-טער שטאק וואחנ. 5, ש. שימקאוויטש. 153 12 10

Частное 2-классное еврейское общее училище

Цегельняная 4. **Ф. КАЦЕНЕЛЬСОНЪ** Цегельняная 4.

צווייקלאסיגע שולע מיט דריי פארבערייטוני-קלאסען A-B-C פיר שילער און שילערינס

צעגעלניאנא 4. פ. קאצענעלזאהן צעגעלניאנא 4.

דעם 15-טען אויגוסט פאנגט אן דאס אונטעררייכט פאר אונזערע שילער וואס געהען איבער אין העכערע קלאסען און פאר די ניי-פערשריבענע. אלע נעגענישטענדע, וועלכע עס ווערען ביי אונז געלערנט, זענען אויסגעשטעלט נאכ'ן מוסטער פון די בעסערע אייראפעאישע שולען. די העברעאישע שפראך ווי אויך די ביבעל ווערען געלערנט מיט דער פראבעלשער מעטאדע. וואס גיעט דעם קינד זעהר פיעל און שטרענגט איהם ווייניגער אן. פאר די אלגעמיינע למודים ווי רוסיש, פוילניש, דייטש, אריטמעטיק א. א. וו. ווענן פון דאס ניע שול-יאהר אנגאזשירט די בעסערע בעוואוסטע לעהרער-ספעציאליסטען. די שולע איז בערייטענד פעדגרעסערט געווארען און איז פערזעהען מיט ליכטיגע וויינע ציממערן, ווי אויך מיט אלע היגיענישע איינריכטונגען. דער געזונדסטעצושטאנד פון אונזערע שילער און שילערינס איז אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטאר.

שילער און שילערינס ווערען אנגענומען אין קאנצעלעריע יעדען טאג פון 11 ביז 12 מיטאג און פון 4 ביז 7 אווענר.

גן-ילדים — העברעאישע פרעבעל-שולע

איינציגע אין לאדז — עברי — געגרינדעט דורך

ש. קאצענעלזאהן-פיינשטיין,

לאדז, צעגעלניאנא-שטראסע 4.

5799 דער אונטעררייכט פאנגט אן דעם 15-טען אויגוסט.

די העברעאישע פרעבעל-שולע האט אין פערלויף פון די צוויי יאהר וואס זי עקזיסטירט זיך ערוארבען דעם בעסטען נאמען און די סימפאטיען פון יודישע עלטערן. די פרעבעל-שולע איז איינגעריכטעט מיט דעם גרעסטען קאמפארט, גרויסע ליכטיגע ציממערן. די שילער וועלען דורכגעהן א פאלשטענדיגען קורס פון דער העברעאישער שפראך דורך אריגינעלע ליעדער, ערצעהלונגען, לעגענדען נאך דער ביבעל און אלין אין א לייכטער פערשטענדליכער פארם. די קינדער וועלען זיך מיילען דורך אינטערעסאנטע שפילעריען און קאנווערזאציאנס-שטונדען, ווי אויך לייכטע גימנאסטיק, האנד-ארבייט און צייכנען. אלע געגענשטענדע ווערען אונטעררייכטעט אין העברעאיש. קינדער פון 4 ביז 7 יאהר (יונגלעך און מיידלעך) ווערען אנגענומען יעדען טאג אין קאנצעלאריע פון פרעבעל-שולע פון 11 ביז 5 מיטאג, — 4 צעגעלניאנא 4 (פראנט) 1-טען שטאק.

אין דער קנאבען-שולע פון שלמה דימאנט

Петроковская 31 Частн. Муж. Евр. училище 31 פעטריקויער

300

האט זיך פון 1-טען יולי א. סט. אנגעפאנגען די אנמעלדונגען פון נייע שילער, די שילער ווערדען אין דער שולע צו אלע לעהר-אנשטאלטען ווי אויך צום יודישען גימנאזיום פארבערייטעט. מיין שולע, וועלכע האט אין איהר 16-יעהריגען עקזיסטענץ פערדיענט געגרינדעט צו ווערען פאר איינע פון די בעסטע אין לאדז, וועט פון איצט אן, ביי דער נייער ענדערונג, אויפסניי אנהייבען די גרעסטע מיה צוגעריכטען צו שטעלען די לאדזער עלטערן אויף דעם בעסטען אופן, דען אויסער די העברעאישע שפראך און די אנדערע יודישע למודים, וועלען אויך די אלגעמיינע געגענשטענדע מיט בעשטעטיגונג פון זיין עקזאמינירען דעם שול-דירעקטאר, לויט א פיעל ברייטערען פראגראם ווי פריהער געלערנט ווערען. ביז צום אנפאנג פונ'ם נייעם שול-יאהר ווערען שילער אנגענומען איינ'ן מאנאט.

נעגען האנריי (טריפער). דאס נייעסטע מיטעל "סאלא—פיטשילי"

ווירקט שנעל און ראדיקאל און לויט די מיינונגען פון די דאקטוירים ווערט עס גערעכענט אלס א ראציאנאל מיטעל. געברויכס-אנווייזונג אין שאכטעל. דער עלטער נור אין א מעטאל שעכטעל צו 1 ר' און צו 1 ר' 80 ק. ווירקט גוט ביי שארפע אזוי אייך ביי כראנישע פעלען און בעזייטיגט אין א קורצע צייט די שווערסטע אויסגיסען. סקלאד: פיעטערבורג ראויע-ושאיא 7 אפטייק פון ב. קאנחיים צו בעקומען אין אלע אפטייקען 6778 און אפטייק סקלאדען.

סאלא—פיטשילין

א פראנט-לאדען

מיט אנגרענצענדע ציממער צו פערמיעטען, פעטריקויער 38. 6837 10 5

א ארבייטער

פון בראט-אויוען ווירד געזוכט אויף דער פראווינץ צו ערפאהרען ביי י. שפירא, ווידזעווסקא שטר. 21. 253 2 2

לערנמיידלעך צו שאכטעל-ארבייט

ווערדען געבראכט באלד געצאהלט, ווי אויך העלפערס אין די שאכטעל-פאבריק, פרוזשינער 79. 255 2 2

אין געהילפסצושניידער

דער אויך גוט פאסען קענען זאל, גלייכצייטיג ווערען געזוכט טיכטיגע שניידער-געזעלען. צו ערפאהרען ביי דער פירמא J. Tasiomka & Sohn Petrikauerstr. 4. 266

צו פערמיעטען

פון 1/14 יולי 2 ציממער עם קיכע און אויך 1 ציממער עם קיכע אין פארטער וואווארקא 27 №. צו ערפאהרען ביי בער סקאסאוסקי, נאוואמיעסקא 30. 261

וואהנונגען

צו פערמיעטען 1 און 2 איינציגע שטיבען, מרקי-נבאי'ס 9. צו ערפאהרען ביים היגען אויף זאכודניא שטר. 19, צוקערמאן. 308 3 2

ZAHN-ARZT

I. KARMAZYN

2 פאלודניאווא 2

איז צוריקגעקעהרט.

שמערצלאזעס צאהן-ציהען. ספעציאליטעט גאלד-פלאמבען און פארצעלאן-קראנען נעטעט אן פון 9—1 און פון 3—7 אבענדס. 5841

Dr. L. Klatschkin

ד"ר ל. קלאטשקין

קאנסטאנטינער 9.

ספעציאל-ארצט פיר הויט און ווענערישע קראנקהייטען. שפרעכשטונדען: פון 9 ביז 1 און פון 5 ביז 8 אבענד. פיר דאמען בעזונדערעס ווארטע-ציממער פון 5 ביז 6 נאכם. 15267

Dr. med. Langbard

געוו. אסיסטענט אין בערלינער קליניקען

ווענערישע קראנקהייטען, ספעציעל טריפער און סיפיליס

נאך די נייעסטע בעהאנדלונגס-מעטהאדען

זאוואדסקא 10, טעל. 33-88. שפרעכשט. פון 8—1 און פון 4 ביז 8½ אבענדס. 1045

4-קלאסיגע מיט רעגירונגס-רעכטע העברעאישע שולע

פון וו. י. יעווטשעכעוויטש

10 4 5760

В. И. ЕВЦЕХЕВИЧА

(קאנסטאנטינער 72)

מאכט בעקאנט, אז די איינטריטס עקזאמענס פאנגען אן דעם 18/31 אויגוסט. וואכער-צייט נעהמט אן דער אינספעקטאר יעדען שבת פון 6—9 אין אוונט און זונטאג פון 9—12 פארם. פון אויגוסט ווערט זיך עפענען א איינטריטס (A) קלאסע ווי עס ווערען אנגענומען קינדער פון 7 יאהר אן, וועלכע קענען נאר לערנען. פראשעניעס ווערען אנגענומען טעגליך פון 5—7 אין אבענד אין דער קאנצעלאריע. דארטועלבסט זענען צו בעקומען בלאנקען פאר פראשעניעס. שילער, וועלכע ענדיגען א איינקלאסיגע רעגירונגס-אנפאנגס-שולע, ווערען אנגענומען אין די ערשטע קלאס (לויט א צייגניס) אהן עקזאמינעס.

דאקטארין ל. ראבינאוויטש

איינערע- און קינדער-קראנקהייטען וואהנט קאנסטאנטינער 87.

נימט אן פון 10 ביז 12 און פון 4 ביז 6 אבענדס. 2098

אכושערין-מאסאזשיסטין

דיפלאמירט פון קייזערל. מעדיצין-אקאדעמיע אין פעטערבורג

נעמט אן מאסאזש, געבורטען היים-איינשפריצונגען, ערטיילט ראטה אונד הילפע געהייזס פאלשטענדיגער סעקרעט ברוסט-ענטוויקלונג. 254 10 1

אנדזשעיא 39. וו. 13. פון 12—8.

צאהן-ארצט ב. הורוויץ

צעגעלניאנא-שטר. 45.

איינגאנג ווסלאדניא 55.

נימט אן טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אבענד נעמט ארויס צייהן אהנע שמערצען, קינסטליכע צייהן מיט און אהנע גומען אויס גאלד און פלאטין. גאלדענע קראנען און בריקען-ארבייט. פיר ארבייטער און שילער אויסערגעוועהנליך ביליגער. 91

Dr. med. Leyberg

קרוטקא 5 טעל. 26-50

ספעציאליסט פיר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען. עמפפאנגט פון 10—1 און פון 6—8 נאכמיטאג. פרויען פון 5—6. (פיר פרויען א בעזונדער ווארטע-ציממער). 5050

די שענסטע

קאליגראפישע קאנטארסקע שנעל-שריפט לערנט אויס דער בעריהמטער פר' קאליגראף ל. בערמאן, זאוואדזקא 19 אין 15 לעקציאנען, די ערנסטע צוגרעבענע האנדשריפט ווערט אויסגעבעסערט אויף דער שענסטער שריפט, וואס איז א ציהרונג פאר גבילדעטע און קארעספאנדענציע. דער פרייז איז זעהר ביליג, דער וואס צאהלט איין פאר 2 שפראכען, לערנט איך ראנדשריפט אומזיסט. דער וואס קאן נארניט שרייבען קאן זיך אויסלערנען שרייבען גוט א בריעף אין איין מאנאט. פאר ערפאלג ווערט גאראנטירט. געפינט דעם אדרעס: זאוואדזקא 19, וו. 1.

Dr. med. I. Izykson

ד"ר מעד. י. איציקסאן

אלעקסאנדראווסקא 37

איינערע און קינדער-קראנקהייטען. עמפפאנגט פון 10 ביז 12 פארמ. און פון 5 ביז 7 נאכמיטאג. 5060

ד"ר מ. וואלפסאהן

איינערע און קינדער-קראנקהייטען

ווסכאדניא 17 טעלעפ. 3-04.

עמפפאנגט צו הויזע פון 4 ביז 6 נאכמיטאג, און פון 9 ביז 10½ פריה אין ספיטאלער-קליניק וגיערזשא 15. 6184

די יודישע היילאנשטאלט-אמבולאטאריום פיר קאמענדע קראנקע,

פעטריקויער 45 טעלעפאן 26-13

דר. ק. בלום, נאז-, אויערען- אונד האלז-קראנקה. מאנט., דיענסט., מיטוו., דאנערשטאג, פון 1—2, פרייטאג, שבת, זונט. פון 9—10 פריה.

דר. י. ליפשיץ, קינדער-קראנקהייטען פון 1—2.

דר. מ. קאנטאר, חירורג-קראנקהייטען פון 2—3 און 7—8.

דר. מ. פאפיערני, פרויען-קראנקהייטען פון 3—4.

דר. ב. דאנבין, אויגען-קראנקהייטע נעהמט אן טעגליך פון 9—10 פריה.

דר. י. שווארצוואסער, אינערליכע און נערוועזע פון 10—11 אונד 4½—5½.

דר. ל. פריבולסקי, הויט אונד ווענערישע קראנקהייטען ואנט. דיענסט. דאנערשט. אונד פרייטאג פון 1½—2½. מאנטאג, מיטוואך און שבת פון 8—9.

דר. שוימאכער הויט און געשלעכטס-קראנקהייטען, מאנטאג, מיטוואך און שבת פון 1½—2½. דיענסטאג, דאנערשטאג און פרייטאג פון 8½—9½ אבענדס זונטאג פון 2—3.

בלוט, אורין-אנאליזען, פאקען ווייצען, איגהאלאציאן נאך סיסטעם פראפעסאר קראסטען.

פיר אונבעמיטעלטע בערטונג 50 קאפ.

באלוטער היילאנשטאלט

15, זגערזשער 15.

ד"ר וואלפסאן, ד"ר מינץ, ד"ר טענענבוים און ד"ר טערעשקאוויץ איינערליכע, קינדער און פרויען קראנקהייטען פון 9 ביז 3 און פון 6½ ביז 8 ד"ר האלענדערסקא אויגענקראנקהייטען פון 10 ביז 11. ד"ר זילבערשטראם הויט אונד ווענערישע קר. פון 5 ביז 4 נאכם. ד"ר ב. כהן בירורגישע אויערען, נאזע און האלז-קראנקהייטען פון 2½ ביז 3½ נאכם.

ראט 30 קאפ. 5562

עלטעסטער פעלדשער

252 י. סענדער

דער, וועלכער פראקטיצירט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל 13 יאהר וואהנט איצט שרעדניא 10. טעלעפאן 34-87, זעצט פרישע פאקען, דיזשורירט אויך אין דער נאכט ביי קראנקע. מהגע אויך עלעקטריזירען.

יעהרעספראדוקציאן 2200 לאקאמאבילען.

Heinrich Lanz, Mannheim.

פאטענטירטע הייסדאמפף-לאקאמאבילען

מיט ווענטילשטוירונג "סיסטעם לענץ"

די זיבערסטע, בעקוועמסטע אונד איינפאכסטע בעטריעבסאשינען דער געגענווארט.

איינשטעללונג פון 10—1000 עפעקטיווע P. S.

פערטרעטער פיר לאדזער ראיאן: 5617 50 10

Brüder Goldbaum

לאדז, פעטריקויער 175, טעל. 19-25.

גענאמטפראדוקציאן 60.000 לאקאמאבילען.

פענסיאנאט "פארטונא" אין אטוואצק

פון גע- עפענטער

ווילא רעמעל, חיאנזאווסקא גאס

א שטויבלאזער גרויסער אבגעזונדערטער וואלד-פארק, גרויסע, זונגע, לופטיגע ציממער, ליעגע-קור, היגיענישע איינריכטונג, עלעקטרישע בעלייכטונג, געזונדע און קאסטבערע קיך און גוטע פריינדליכע בעהאנדלונג.

מיט אכטונג אננא גורוויצמאן (אויס לאדז). 5822 6 2

הייל קרויטער-זאלב

פון דר. אבערמייער.

Vilia-Crême

UNGUENTUM HERBALE COMPOS. OBERMEYER.

א ספעציעלעס אונפערגלייכליכעס מעדיצינישעס מיטעל געגען אלע ארט עקזעמע, סאמעגרושען, ליסטיעס, נעשחירען, אויסשלעגע, בלעטערלעך עבערזיהונג, אנפריהרונג און אלע אנדערע הויט-קראנקהייטען. צו קריגען אין אלע אפטייקען און אפטעקען סקלאדען צו 1.25 פר' א שאכטעל. קבט מיט רויטער פערפאקונג, חיט אייך פיר פעלשונגען.

בעמערקונג. אום צו ערציעלען א פולען ערפאלגרייכען ערפאלג דארף מען ביים געברויכען פון דער זאלב "ווילא-קרעם" בענוצען די וועלט-בעוואוסטע קרייטער

"הערבא זייף"

פון דר. אבערמייער מיט בילד פון א בארמהער-ציגע שוועסטער אויף יעדעס שטיקעל. ביי נארמאלע פערוועדונג וואונדער-בארע היילונג! 5102 21 16

מצבות

און דענקמעלער אלע נייעסטע און שעהנסטע מאדעלען און פאסאנען פון די בעסטע וארטען, גראניט, מארמאר און זאנד-שטיינער פערטיגט, שנעל, געוויסענהאפט און וואונדערשעהן אויס דער בעריהמטער שטיינהויער אין סקולפטאר

מ. בראדער, ברעזשינער 142

20 9 5634

נור פאלודניאווא 12

וויכטיגע נייעס פיר אלע וועלכע געברויכען נייע לאמפען

האבע איך צום יעצטיגען סעזאן איין גרויסען אויס וואהל פון פערשידענע עלעקטרישע, גאזאווע און נאפטאווע לאמפען אויסלענדישע עט אינלענדישע, אלעס צו ביליגע פרייזען עם רעעלע בעהאנדלונג, ווי אויך איין גרויסען אויסוואהל פון אויסלענדער. זיידענע שיינע לאמפען.

בעמערקונג: איך נעהמע אן אלע ארט לאמפען צום אומארבייטען אויף נאז, עלעקטריש עט נאפט. איין גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ראמש-לאמפען מיט 40% ראבאט.

געדענקט מיין אדרעס: 5791

י. ניימארק, פאלודניאווא 12 טעלעפאן 32-91.

רעקלאמע בעהאנדלונג — ספאטיגע פרייזע

היילאנשטאלט פיר הויט- אונד ווענערישע קראנקהייטען

ד"ר ל. פאלק, ז. גאלץ א. סט. יעלניצקי

וואולטשאנסקא 36. טעלעפאן 14-81.

שפעציאליסטישע קראנקער (אין איינצעלציממערן אונד אלגעמיינען קראנקען ציממערן). — טעגליך אמבולאטארישער עמפפאנג אונבעמיטעלטער פאציענטען. קאנסולטאציאן 60 קאפ. 737

רענטגען-, ליכט- אונד עלעקטריזיטעטס-קורען.

בלוט-אונטערזוכונג ביי סיפיליס. עלעקטרישע גליהליכט-בעדער.

שפרעכשטונדען דער אמבולאנץ: וואכענטאגס פון 8 ביז 9 אוהר פריה. 12 ביז האלב 2 מיטאגס און 7½ ביז 8½ אוהר אבענדס. — אם זאן- און פייערטאגען פון 8 ביז 10 אוהר פריה און 12 ביז האלב 2 איהר נאכמיטאגס.

Dr. P. Grossman

דר. פ. גראסמאן

איינערע און קינדער-קראנקהייטען פעטריקויער 15, טעל. 21-88. שפרעכשט. 9—10 פריה און 5—7 נאכם. 4241

צאהן-ארצט

י. ביטענסקי

20 זגערזשער 20

געגענאיבער דער קאטאלישער קירכע. עמפפאנגט און שטעלט איין קינסטליכע צייהן צו מעסיגע פרייזען.

Dr. D. Fried

ד"ר ד. פריעד

ספעציאל-ארצט פיר איינערע אונד קינדער-קראנקהייטען וואהנט יעצט ציגעל-שטר. 45 הויז בארוכ. שפרעכשטונדען פון 9—11 פריה און פון 6—8 נאכמיטאג. טעלעפאן 38-11.

Dr. B. Rejt

שרעדניא 5 — טעלעפאן 38-79.

ספעציאליסט אויף קראנקהייטען: הויט, האר, ווענערישע, געשלעכטס און ערצט-ליכע קאסמעטיק. היילונג פון סיפיליס מיט סאלווארסאן עהרליך 606 און 914. היילונג מיט עלעקטריזיטעט, עלעקטראליזע (ענטפערנונג פון האר), בעלויכטונג פון קאמעל (ארגעטראקסאפיע). עמפפאנג פון 8 ביז האלב 1 און פון 5—8, זונטאג און פייערטאגען פון 10—2. פאר דאמען א בעזונדער ווארטע-ציממער. 5416

Dr. L. PRYBULSKI

ד"ר ל. פריבולסקי

פאלודניאווא 2. טעל. 18-59.

ספעציאל-ארצט פיר הויט, ווענערישע אונ. האאר-קראנקהייטען עט מענער-שוואכע, אויף קאסמעטישע פעלער. בעהאנדלונג פון סיפיליס נאך עהרליך האטא 606 914 אהנע בעריבטע שטערונג. היילונג מיט עלעקטריזיטעט אונד ווינרעציאנס-מאסאזש. בעהאנדלונג הויט און האר-קראנקהייטען מיט קינסטליכער העהענזאנע (קווארצלאמפען). שפרעכשטונדען פון 9—1 אונד 4—9. פיר דאמען 5—6 בעזונדער ווארטעציממער.

Dr. A. Grosglik

דענטגען און ליכט-היל-אינסטיטוט.

זאכאדניא 68 טעל. 35-16.

הויט, האאר, ווענערישע און הארן-ארגאן-קראנקהייטען. בלוט-אונטערזוכונג ביי סיפיליס בעהאנדלונג מיט רענטגענשטראהלען, קווארצליכט און הערצעקווענץ (בזרמאנאליזאציאן) שפרעכשטונדען פון 8½—11½ און פון 3—8. פיר דאמען 5—6.

ד"ר זילבערשטראם

Dr. J. Silberstrom

פריהער, אים עמבולאנט, פון רוסישען-קרייז

13 זאוואדזקא 13

הויט געשלעכטס אונד ווענערישע קראנקהייטען. (בעהאנדלונג מיט עהרליך-האטא (606—914) ערצטליכע קאסמעטיק. (ענטפערנונג לעסטיגער האר, פלעקען א. א. וו. 12—2½, 5—8 וזונטאגס 11—4

בעקאנטמאכונג.

היערדורך טיילע איך מיט מיינע געשעצטע קונדשאפט, דאס מיינע ביוראס און לאגער-רוימע אין לאדז זענען פון 1 טען יולי 1914 פערלייגט געווארען אין א בעדייטענד גרעסערען לאקאל אויף

פרזשעיאזד שטר. № 20 עקע ניקאלאיעווסקא.

האנדעלסהויז

Handelshaus und Technische Bureaux

Adolf Richter

Lodz, Przejazd № 20. Ecke Nikołajewska.
WARSCHAU, Leschno № 6.

5826 3 3

היערמיט מאך איך מיין געשעצטע קונדשאפט בעקאנט, אז אונאבהענגיג פון דער ביזיעצטיגער פערטרעטונג פון דער אריענטנעזעלשאפט, וועלכע איך פערטרעט אויך ווייטער, האב איך איבערגענומען פאר'ן היעגען פלאץ די פערטרעטונג פון דער געזעלשאפט

„Kaukasus & Merkur"

ווי אויך די שטאדט-סטאציע פון די דרום-מזרח-באהנען.

איך בעמערק אויך דאבי, אז איך האב אויף אלע היעזיגע באהנסטאציאנען ווי: לאדז-פאבריקבאהן, לאדז-קאליש און לאדז-קאראלעוו גרויסע מאגאזינען און גרויסע קעלערן מיט שיענענאנשלוס, אזוי אז האנדלאדונגען קענען דירעקט אין מיינע רוימע צונעשטעלט ווערען, און דאדורך שטעלען זיך די ראללשפזען זעהר בילינ.

מ. מ. קאלעצקי

וויזדעווסקא 80. טעל.: 91-?, 88-28 און 86-18.

בערלין

אדעססא

רוסטישעס האטעל

ליניען שטראססע 146 עם באהנהאף

פרידריכשטראססע

כשר — רעסטאראנט — כשר

פ. מינקאווסקי. 5841

אל תסתכל בקנקן

אלא במה שיש בו!

קוקט נישט אויף אלע פירמען נור נוצט מיין שוה-פאסטע „עמאלין" און פוצמעטאל „סידעראל" ווי וענען די בעסטע און די ביליגסטע אין דער וועלט. פערטרעטער פיר רוסלאנד און פוילען ווערען געזוכט. **עמאנועל קאליסקי**

לאדז, פאלורניאווא 2 פר. I שטאק. 100 6 3

א רעמיזע אויף קעלער-צימער צו פערמיעטען, פעטריקויער 36. 5887 10 9

אין די:

דעטייל-געשעפטען פון

Karl Göppert,

Lodz,

פעטריקויער שטר. №№ 11, 71 און 145

נעפינט איהר

א רייך אסארטירטען לאגער פון:

קאראקול-מיטצען אויך אימיטאציאן.

וועלור-היטען שווארץ און פארביג.

לאדען-היטען אין די שענסטע מעלאנזשען.

שטייפע און ווייכע היטען

מאדערנסטע פאכאנען.

ספארט-מיטצען פיר הערבסט און ווינטער.

שאפא-קלאקס און צילינדערס.

4408 60 32

ווער

עס וויל געפינען א פאסטען אדער בעקומען ביליגע ארבייטס-פעהיגע פאך-מענשען פון ביידער געשלעכטס (פון אלע האנדעלס-צווייגען), דער זאל זיך ווענדען נור צו דער

אקציען-געזעלשאפט

„DZIAŁACZ" „דזיאלאטש"

Ksawery Biernacki i S-ka

וועלכעס איז א קאמוניקאציאנס-רעקאמענדאציאנס-ביורא 1-טען ראנגעס, בעשטעטיגט פון מיניסטעריום און קאנצעסיאנירט מיט א האלבען מיליאן רובל.

ווארשוי, מארשאלקאווסקא 68 עק סאראווע טעל. 42-280

די ה"ה ארבייטס-געבער צאהלען

קיין שום פערמיטלונגס-קאסטען.

אויסער דעם ערלעדיגען מיר אלע טראנזאקציעס, וועלכע נעהן ארייין אין אקערבוי-האנדעל און אינדוסטריע.

Biuro Ksawerego Biernackiego i S-ka.

5785 20 7

Mydło „Konik"

do osiągnięcia delik., białej skóry i zachwycającej cery. Cena 50 kop. za kawałek.

Krem „Konik"

Z mleka liljowego. Tuba 40 kop. Skorę czerwoną szorstką, porowatą przemienia w białą, miękką i aksamitną.

Puder „Konik"

Z mleka liljowego. Cena 1 rb. za pudełko. Zawiera obfitość tłuszczu, jest delikatny, doskonale przylega do skóry, dogodny w użyciu, z pośród wszystkich innych preparatów kosmetycznych jest prawdziwie doskonałym. Zadajcie tylko w czerwonem opakowaniu.

Sprzedaż wszędzie.

FABRYKI BERGMANN I S-KA, RADEBEUL-DREZNO. Główny skład na Rosję: BIURO PREPARATÓW CHEMICZNYCH, PETERSBURG, Małaja Koniuszennaja No. 10.

Das Lodzer

Elektrizitaetswerk

bringt hierdurch allen Interessenten zur Kenntniss, dass ausschliesslich folgende Installations-Firmen zur Ausführung elektr. Anlagen, sowie allen Umänderungen, Erweiterungen und Aufhängung von Lampen und Beleuchtungskörpern für den Anschluss an das Kabelnetz berechtigt sind:

	FIRMA	Adresse		Telefon №
1.	Akt.-Ges. d. Poln. Elektr. Werke „Siemens"	Piotrkowska	96	422/2915/2705
2.	Allgem. Elektrizitäts-Ges. „AEG"	„	165	43/2716
3.	Abramson M. Ing. Bureau „Watt"	Dzielna	10	2043
4.	Aftergut & Co. Bureau „Elektromotor"	Krótka	8	2786
5.	Baruch S. Ing. Elektrotechn. Bureau	Promenade	27	1119
6.	Bolkowski E. Ing. „ „	Dzielna	38	2083
7.	Ganz J. Elektrotechn. Install. Bureau	Lipowa	57	1920
8.	Hadrian F. Elektrotechn. Bureau	Piotrkowska	144	1296
9.	Hammer Gebr. Bureau „Elektron"	Cegielniana	2	1669
10	Knapik, Schönberger & Co.	Przejazd	6	3416
11.	Kontorowicz & Co. Bureau „Kontakt"	Piotrkowska	88	429
12.	Kummer Ed. Elektrotechn. Werkstatt	Pusta	7	1964
13.	Lew & Rotkowicz Installateur	Wólczańska	2	3372
14.	Lourie L. A. Bureau „Union"	Mikołajewska	4	603
15.	Mintz & Asch „ „Przemysl"	„	39	
16.	Rubinstein D. „ „Dynamo"	Nawrot	23	1278
17.	Rutkowski St. Bureau für elektr. Anlagen	Zielona	1	1628
18.	Ruśkiewicz, Godlewski & Tyszka, Warschau	Moniuszki	3	
19.	Spektor B. Ing. Installations-Bureau	Widzewska	47	2002
20.	Stephan L. Elektrotechn. Bureau	Piotrkowska	120	
21.	Teichman & Mauch Elektrotechnisches Institut	Rozwadowska	1	425
22.	Wolkowski Ing. Elektrotechn. Bureau	Andrzeja	11	1858
23.	Wójcicki J. Bureau „Ohm"	Długa	63	
24.	Żerykier J. Elektrotechn. Bureau	Cegielniana	23	

Nur von obigen koncessionierten Installateuren ausgeführte Anlagen können an das Netz angeschlossen werden und macht das Elektrizitätswerk deshalb alle Interessenten dringend darauf aufmerksam, keinerlei Arbeiten nicht qualificierten Personen in Auftrag zu geben, da derartige Anlagen unter keiner Bedingung angeschlossen werden.

Anlagen, die von einer der obengen. Firmen bei dem Elektrizitätswerk angemeldet wurden, werden der Reihe nach, jedoch erst nach erfolgter Abnahme-Prüfung durch das Personal des Elektrizitätswerkes an das Netz angeschlossen.

Zum Anschluss einer Anlage ist lediglich das Personal des Werkes berechtigt. Jedes eigenmächtige oder durch unbefugte Personen festgestellte Anschliessen zieht die gesetzlichen Folgen für Betreffenden nach sich, da nur auf diesem Wege der unberechtigten Stromentnahme gesteuert werden kann.

5625 4 2

בעקאנטמאכונג.

דער סקלאד פון שאקאלאד, צוקערווארג פון דער פאבריק

Riese & Piotrowski

און פון ביסקוויטען האט זיך איבערגעטראגען פון № 43

אויף פעטריקויער 109

און עמפפעהלט זיך אויף ווייטער די געעהרטע אבנעהמער און קויפער. מיט אכטונג

W. BĄKOWSKA.

5833 3 3

היילאנשטאלטע

גורנא		וויד{ע}נעווער	
סיעראדזקא 1 רוג רושגאווסקא.		גלובנא 51 טעל. 83-80	
12½—1½	ד"ר קערשנער קינדער און אינערע קראנקהייטען		11½—12½
7—8	. פריעד אינערע און קינדער-קראנקהייטען		6—7
3—4	. ראזשאנער הויט און ווענערישע קראנקהייטען		12—1
3—4	. טראכטענהערץ הויט און ווענערישע קראנקהייט.		2—3
12½—1½	. גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקהייטען		11½—12½
6—7	. לעווינטאן חירורגיע		7—8
6—7	. סטאנקאווסקי האלז, נאזען און אויערן-קראנק.		7—8
11—12	. לעיבאוויטש נעבורטס און פרויען-קראנקהייטען		10—11

דינסטאג, דאנערשטאג, זונאבענד. — דינסטאג, דאנערשטאג, זונאבענד.

ד"ר פריעדע 12—1

5762

קאנסולטאציאן 50 קאפ.

בלוטאונטערזוכונג (וואסערמאן) אמען-אונטערזוכונג, פאקען ווצען.

עלעקטריציטעטס-היילונג.

די 5טע לאדזער לייה- און שפאר-קאסע

וואולטשאנסקא 139 (רוג אננא), טעל. 18-57

נעהמט אן מיטגליעדער ביז 800 רובל, גיבט ארויס הלואות, נעהמט אן איינלאגען אהנע טערמין, 8 מאנאטע 4%, א האלב יאהר 5%, יעהרליך 6%, פון 1000 רובל 7%, ס'ווערען גערעכענט % פון דעם טאג פון איינצאהלען. 6844

דאס ביורא איז אפען טעגליך פון 9½ פריה ביז 3 נאכמיטאג, אויסער דעם יעדען דינסטאג, דאנערשטאג און שבת פון 5½ ביז 7½ אבענדס.

אדוואקאט

נ. וויינבערג

77 דלוגא 77

עמפפאנגט נור פון 5 ביז 8 נאכמיטאג. 25 5006

א. א. אויך מיליטער-זאכען און אלע ארט שתדלות אין אלע רעגירונגס-אנשטאלטען.

פון 1/14 יולי: נאוואמיעסקא № 5

ספעציעל פיר

שטרימפף-פאבריקען

שטאלע לעדער-טרייב-ריעמען בעסטע קוואליטעט צו מעסיגע פרייזען אויך אלע סארטען לעדער און קאמעלהאר-ריעמען, גוטע פרימא קוואליטעט שטענדיג אויף לאגער ביי

י. סימכאוויץ,

ציעגעל-שטר. 56

6701 10 ч

עקסטרא טעלעגראמע!

ערשטע לאדזער יודישע גאזאינסטאלאציע

פון 1/14 יולי ערעפען איך א רייכען אויסוואהל פון פערש. גאז, עלעקטרישע, פעטראלעאום-לאמפען, אלעס אין עכטען בראנז פון ערשטקלאסיגע אויסלענדישע און אינלענדישע פאבריקאנטען ווי אויך זעמטליכע צובעהערע. פערשיעדענע טאשענלאמפען זאווי פייערציינגע. נעהמע אויך אן גאז איינצופיהרען זאווי אננאהמע פון זעמטליכע לאמפען-אומארבייטונגען, אלעס צו דען ביליגסטען פאבריקס-פרייזען.

האכאכטענד

יאקוב רייספעלד

לאדז, ציעגעלניאנא 28, טעל. 19-81.

5810 20 3

בערלין

אריענט האטעל

שיפבויערדאם 6 עם באהנהאף

פרידריכשטראססע

ערשטקלאסיגעס כשר רעסטאראן

5843

ווער עס וויל אויסקורירען זיין מאגען, בעקומט ביי מיר געשמאקע

היגיענישע פריוואט-מיטאגע

Всходная 70, кв. 32 J. P. 123 7

זאפארט צו פערמיעטען

ברזשעזשינער 2 עקע לאנקעוויצקא, איינע לאדען מיט שעהנע שויפענסטער געאייגנעט פאר הערען-גארדעראבע, שוה-געשעפט, קאנדיטאריי, ווורסט, לעדער, פאפיר, צו ערפאהרען דארטזעלבסט, ביים אדמיניסטראטאר.

209 3 3

וואסערהייל-אנשטאלט

אים סאנאטאריום „אוניטאס"

פוסטא 11 g, עקע מיקאלאיעווסקא,

נעעפענט פון 7—12 און פון 2—7 נאכמיטאג. 5621 18

מאדערנסטע איינריכטונגען און קאמפארט: דאמפף-שאטישע און אלע אנדערע דושען פון

און זיצבעדער, דאמפפבעדער רוימישע און רוסישע.

וואל—פיכטענגאדעל— שוועפעל און אנדערע בעדער.

קאהלענזויערע-בעדער שהנע און מיט זאלץ (נויהיים).

וויערשטאפבעדער (Ozet). וויברעציאנס-מאסאזשע און נעוועהנליכע מאסאזשע. עלעקטרישע—פיערצעללען און גליהליכטבעדער, עלעקטריזאציאן, דיאטערמיע, דארסאנוואליזאציאן, בעהאנדלונג דער מאגען מיט פרענקעל-אפאראטען.

לונגענגימנאסטיק פיר אסטמאטיקער און עמפיזעמאטיקער.

מעכאנאטעראפיע, רענטגענאינסטיטוט,

בעשטראהלונגען מיט קינסטליכער העהענזונע (קווארצלאמפען).

קאפשמערצען, מיגרענע

רעהמאטיזם און ארטריטיזם מהוט גרינדליך בעזייטיגען „מיגרענא-נערוואזין"—"Migreno-Nervosin", צו בעקומען אין אלע אפטייקען און אפטייק-מאגאזינען, א פראשקע 10 קאפ. דער ארט געברויכען: ארויפשיטען דעם פראשעק אויף דער צונג און נאכטרינקען וואסער מיט צוקער.

ארגינעלער „מיגרענא-נערוואזין" איז אייפיג מיט דער מארקע א „האן" "Kogut", אבער קיינמאל נים אין אפלאטקעס. 5166 64

איז ביי אייך דא

ווערם?!

פאר וואס דען פרובט איהר נישט א מאל דעם בעוואוסטען פראשעק

מאאק

15 5

דורך זיין הילף וועט איהר מיט א מאל פטור ווערען קאראלוכעס, וואנצען, פרוסען, פליי, פליגען, מילבען, מראהקעס א. ד. ג.

עס גיעבט פיעל נאכגעמאכטע און עהנליכע שאכטלען, דעסהאלב מוזען זי בעאבאכטען דאס נישט נאכגעמאכטער מאאק האט יעדעס שאכטעל איין בלעכענעם רערכען און אויפשריפט מאאק. 5720

די פערפירטע מוטער

אדער

די אומגליקליכע טאָכטער.

אַ שפּאַנענדער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען.

(44

פאַר די לעזער, וואָס האָבען ניט געלײענט דעם אָנהויב פון אונזער העכסט-אינטערעסאַנטען ראָמאַן, געבען מיר דאָ אין קורצען דעם אינהאַלט פון די פריהערדיגע קאַפּיטלאַך:

אין אַ שײנעם זומער-אָוענד, בעת אויף דער פּעטריקויער גאַס האָבען געשפּאַצירט טױזענדער מענשען, האָט זיך אויף עק פּעטריקויער און בענעדיקטא-גאַס אָנגעשפּילט אַ דראַמע, וועלכע האָט געמאַכט אַ געוואַלדיגען רושם אין לאָדז. אין דעם מאָמענט, ווען פון דער בענעדיקטא גאַס איז אָנגעפאָהרען אין זײַן אײגענער קאַרעטע דער רײַכער באַנקיר אַרטור פּרײַס האָט זיך פון פּיבליקום אַרויסגעריסען אַ דאַמע אין אַ „שוואַרצען שלײער" און האָט זיך אַרונטערגעוואָרפען אונטער די פערד. בעת די קאַרעטע האָט זיך אָבגעשטעלט, און דער באַנקיר איז אַראָבגעגאַנגען זעהן, וואָס דאָ האָט פּאַסירט, האָט איהם עמיצער אָבגעגאָסען דאָס געזיכט מיט אַ גיפטיגער פליסיגקײט. ס'איז געוואָרען אַ טומעל, און אײדער מ'האָט זיך אַרומגעזעהן, איז שוין דאָס געשעהן, און די שוואַרצע דאַמע פערשוואונדען געוואָרען.

אין דעמזעלביגען אָוענד איז אין באַלוט אויסגעבראָכען אַ געוואַלדיגע שׂרפה. צווישען די וואָס האָבען געליטען פון דער שׂרפה האָט זיך אויך געפונען אַ געוויסער יאַנקעל דער וועבער, וועלכער האָט ערצויגען אַ פרעמד קינד. אין דער שׂרפה איז דאָס קינד שיער ניט אומגעקומען. אָבער יאַנקעל'ס פאָטער האָט עס געראַטעוועט. אין דעם טומעל און רעש האָט זיך [illegible]

[illegible]

מאַקס האָט מעהר פרײַהײַט בעקומען אין שפּיטאַל. מען פלעגט איהם לאָזען לענגער אַרומשפּאַצירען אויפ'ן הויף און אין גאָרטען, אָבער קײן בעקאַנטע האָט מען אַלץ ניט צוגעלאָזען צו איהם. שפּאַצירענדיג פלעגט זיך מאַקס [illegible] צוקוקען צום גאָרטען, צו יעדען ווינקעלע, צו אַלע טירען און טויערען, פון וואַנען מען פלעגט אַרײַנקומען אין שפּיטאַל אַרײַן. קײנער האָט ניט געוואוסט, אַז ער טראַכט זיך אַרום מיט דעם געדאַנקען צו אַנטלויפען פון זײַן געפענגניש.

מ'האָט אָבער בעמערקט, אַז די לעצטע צײַט האָט ער אָנגעהויבען שטאַרק צו בענקען אַ היים, און ניט אײַנמאָל האָט ער זיך געבעטען בײַ זײַנע ווערטער, אַז זײַ זאָלען איהם אַרויסלאָזען פון שפּיטאַל. פון יענער צײַט אָן האָט מען אָנגעהויבען שטרענגער אַכטונג צו געבען אויף איהם.

48. דאָראַ און מאַקס.

דאָראַ האָט פיעל געהאַט צו קעמפפען מיט איהר טאָכטער זאָסיאַ, וועלכע האָט זיך געריסען קײן וואַרשוי. זי האָט שרעקליך געבענקט און זיך געוואָלט זעהן מיט'ן פאָטער. זי האָט געצאַנקט ווי אַ ליכט פון לײַדען און בענקעניש, און כאָטש די מוטער האָט איהר ניט אײַנמאָל ערקלערט, אַז מ'וועט קײנעם פון זײַ ניט צולאָזען צום קראַנקען, האָט זיך זאָסיאַ דאָך אַרומגעטראָגען מיט'ן געדאַנק אַלײן אוועקצופאָהרען קײן וואַרשוי. און זי האָט ניט געמאַכט קײן סוד דערפון, זי האָט עס אויך ניט אײַנמאָל געזאָגט דער מוטער.

— אַז דו אינטערעסירסט זיך ניט און ווילסט ניט וויסען, וואָס דער פּאַפּאַ מאַכט,—האָט זאָסיאַ אײַנמאָל קאַטעגאָריש ערקלערט דער מוטער,—וועל איך אַלײן פאָהרען צו איהם.

דאָראַ'ן איז ניט לײַכט אָנגעקומען אײַנצוהאַלטען די טאָכטער אין דערהײם, און ענדליך האָט זי בעשלאָסען צו פאָהרען מיט איהר קײן וואַרשוי און אָנווענדען אַלע מעגליכקײטען זיך צוזעהן מיט מאַקס'ן. זי האָט אָבגעוואַרט אַ פּאַסענדע געלעגענהײט און איז אוועקגעפאָהרען.

דאָראַ האָט זיך געווענדעט צום דירעקטאָר פון שפּיטאַל, און נאָך גרויסער מיה האָט זיך איהר אײַנגעגעבען צו בעקומען די ערלויבניש זיך צוזעהן מיט איהר מאַן. דאָראַ מיט זאָסיאַ'ן זענען אוועקגעפאָהרען אין שפּיטאַל אַרײַן. זײַ האָבען לאַנג געדאַרפט וואַרטען, ביז מ'האָט אַרויסגעפיהרט די קראַנקע. ענדליך האָט מען דאָראַ'ן אַרײַנגערופען אין אַ בעזונדער זאַל, וואו זי האָט דערזעהען איהר מאַן אײנער אַלײן. נעבען איהם איז געשטאַנען אַ וועכטער, וועלכער האָט אַכטונג געגעבען אויף איהם. עטליכע מינוט איז דאָראַ געזעסען ווי אַ פערשטײנערטע. זי האָט געקוקט אויף מאַקס'ן און האָט דעם מוט ניט געהאַט צוגעהן. ענדליך אַז דער וועכטער האָט איהר געגעבען אַ וואונק איז זי צוגעגאַנגען אַ פּאָר טריט נעהענטער צו מאַקס'ן. זאָסיאַ איז געבליבען שטעהן פון דער ווײַטענס.

מאַקס האָט זײַ בעמערקט, ער האָט זיך אומגעדרעהט און אַ קוק געטהון אויף זײַ. אָבער ער האָט זיך מיט קײן וואָרט ניט אָנגערופען און האָט מיט קײן מינע ניט בעוויזען, אַז ער ווײַסט, ווער ס'שטעהט פאַר איהם.

דאָראַ איז צוגעגאַנגען צו איהם.

— מאַקס!—האָט זי איהם אַ רוף געטהון מיט אַ ציטערנדיגער שטימע.

— ווער רופט עס מיך בײַם נאָמען?—האָט ער אַ פערוואונדערטער אויסגעשריען און האָט גענומען אַרומקוקען זיך אויף אַלע זײַטען.

— איך... דערקענסט מיך ניט,—האָט דאָראַ אַ זאָג געטהון.

מאַקס האָט לאַנג געקוקט אויף איהר, און האָט זיך ווידער אָבגעקעהרט אין אַ זײַט.

— דו דערקענסט מיך ניט?—האָט זי ווידער אַ פרעג געטהון.

— ווער איז די פרוי?—האָט ער זיך געווענדעט צום וועכטער,—וואָס טהוט זי דאָ. איז זי אויך אַ משוגענע...

דאָראַ האָט אָבגעווישט די טרעהרען פון געזיכט.

— דאָס בין איך דאָראַ,—האָט זי גענומען רײדען צו איהם און געבען זיך צו דערקענען,—דײַן פרוי דאָראַ...

מאַקס האָט זיך צולאַכט.

— איך האָב קײן פרוי ניט,—האָט ער געזאָגט,—מײַן פרוי איז געשטאָרבען... שוין לאַנג געשטאָרבען... מײַנע קינדער אויך, איך האָב קײנעם נישט אויף דער וועלט...

דאָראַ איז געשטאַנען און האָט זיך בײַנאַסען מיט בײַטערע טרעהרען, אין דעם מאָמענט איז צוגעגאַנגען צו איהם זאָסיאַ.

— טאַטוש!—האָט זי אַ געשרײַ געטהון,—טײַערער טאַטוש... דאָס איז די מאַמע און דאָס בין איך זאָסיאַ...

מאַקס האָט געקוקט אויף איהר און האָט געשמײַכעלט. דאַן האָט זיך ווידער זײַן געזיכט פערוואָלקענט און ער איז ערנסט געוואָרען.

— זאָסיאַ! זאָסיאַ!—האָט ער גענומען אויסרופען דעם נאָמען, ווי ער וואָלט זיך געוואָלט דערמאָהנען ווער דאָס איז,—דו בײַסט מײַן טאָכטער זאָסיאַ?

— יאָ—האָט דאָס קינד מיט פרייד אויסגערופען.

— נײן!—האָט ער אַ זאָג געטהון און זי אָבגעשטויסען פון זיך,—מײַן זאָסיאַ איז געשטאָרבען, כ'האָב ניט קײן זאָסיאַ...

— אָבער טאַטוש, דאָס בין איך,—האָט דאָס קינד מיט טרעהרען אין די אויגען גענומען צושטעהן צו איהם.

מאַקס האָט זיך פליצלינג בעגעגענט מיט דאָראַ'ס אויגען.

— וואָס וויל די פרוי?—האָט ער אָנגעהויבען שרײַען,—זי וויל מיך דערהרג'ענען...

(פאָרזעצונג קומט).

ז. סעגאַלאָוויטש.

אסנה.

פון אַ פּאָעמע.

VII

צו אסנה'ן פלעגט באָריס נישט רעדען וועגען זײַן ליעבע, נור אָפט פלעגט ער אויף דעם פּאַפּיער אַרויסגיסען פיעל פון זײַנע געדאַנקען און איבערלעבונגען.

איז אָבער אײַנער פון זײַנע תּלמידים, אסנה'ס ברודער'ל, געווען אַ גרויסער שטיפער, האָט ער אײַנמאָל אָפּגעגנב'עט בײַם לעהרער דעם העפט וואו יענער פלעגט זײַנע איבערלעבונגען פערשרײַבען און עס געבראַכט צו אסנה'ן.

און אסנה האָט דאָס העפט געבלעטערט און געלײַענט, געלײַענט רײַצענדע און פיעל מאָל אונפערשטענדליכע פאַר איהר געדאַנקען:

„אסנה איך וועל געהן אַ שווײַגענדיגער אַרום דיר, איך וועל דיר קײן וואָרט פון מײַן טרויער נישט דערצעהלען... מײַן גליקליכער טרויער, מײַן טרויעריגער גליק. דײַן נאָמען מאַכט ציטערן מײַן נשמה, אסנה! איך וויל אַוועק אין וואַלד, און ווי אַ פויגעל, וואָס ווידערהאַלט אײַביג איהר אײַנאײַנציגען טרעל, וועל איך ווידערהאָלען בלויז אײַן וואָרט: „אסנה".

אסנה האָט געשמײַכעלט און ווידער געבלעטערט דאָס העפט און ווידער געלײַענט:

„געבענטש בעת איך האָב דיר בײַם טײַכעל בעגעגענט. וואו דו האָסט מיט דער דינענסט געקאַשען וועש בײַזט געוועזען אַזוי לײַכט אָנגעטהון, דײַן ווײַסער לײַב האָט דורכגעשטראַהלט דורך די קלײַדער און עס האָט מיך פערשיכור'ט, אַזעלכע שוואַרצע אויגען און אַזאַ ווײַס-צאַרטער קערפּער, אַ פּרינצעסין האָט אַזאַ קערפּער, ווי קומסטו צו אַזעלכע בויגיגע רײַצענדע גליעדער און צו אַזאַ שטאָלץ... דו שטאָלצע פּרינצעסין! איך האָב דאָס וועגעלע געפיהרט און מײַן האַרץ האָט געקלאַפּט אַזוי ווילד... אַ גליק וואָס דו האָסט מיך אײַנגעשפּאַנט אין העגעלע און געהײַסען פאָהרען, אַנדערש וואָלט איך אין אָנמאַכט געפאַלען פון דײַן רײַץ, אסנה!"

זי איז אַרײַן מיט'ן העפט אין צימער און צוגעשריבען עטליכע ווערטער: „באָריס, נעהמט אײַערע פעקלעך, און איידער אין שטאָדט אַרײַן!"

און דאָס ברודער'ל האָט דעם העפט צוריק אויף דעם זעלבען אָרט אוועקגעלײגט.

באָריס האָט שפּעטער די ווערטער געלײַענט; עס האָט איהם נישט פערדראָסען אויף איהר, ער האָט אויך ניט געטראַכט וועגען דעם, ווי אַזוי דאָס העפט איז צו איהר געקומען.

נור וועגען אוועקפאָהרען. וועגען דעם בעדאַרף מען אַ טראַכט טהון, און דער צווײַטער האַלבער טאָג איז אוועק אין טראַכטען.

ער שפּאַצירט אין וואַלד, אַזוי ווײַט איז ער קײנמאָל נישט געגאַנגען און עס איז איהם געווען אנגענעהם צו פיהלען, אַז דער וואַלד ציהט זיך נאָך ווײַט, ווײַט...

אָבער וואָס העלפט די ווײַטקײַט און טיעפקײַט פון וואַלד, מען מוז בײַ דעם האַרץ פרעגען: „אוועקפאָהרען אָדער בלײַבען?"

אין דער אמת'ן טאָר ער דאָך נישט פאָהרען. פון ווײַטען וועט איהם אסנה נאָך שעהנער אויסזעהן... נײן, נײן! ער מוז דאָ בלײַבען. ער טאָר נישט פערגרעסערן זײַן טרויער... אויב ליעבע הײַסט אַ פּײַן, וועט ער דאָס איבערטראָגען, אויב אײַפערזוכט איז אַ שלאַנג וועט ער דעם שלאַנג צוטרעטען, אָבער נישט באַלד און נישט אַנטלויפען...

און נישט פון אסנה'ן אַלײן, עס ווילט זיך איהם נישט אוועקגעהן פון דעם וואַלד, וואו ער לויפט איצט און אַלע פערזאָרגטע שעה'ן.

ער איז פערבליבען אין פּרודנאָ און ווען אסנת האָט איהם אויף מאָרגען געפרעגט:

— ווען פאָהרט איהר, באָריס?

האָט ער געענטפערט:

— איך וויל אויסזײַן מײַן גאַנצען טערמין, איך האָב נאָך אַזוי וועניג אויסגעלערנט מײַנע תּלמידים.

— אַזוי? פלײַסיג און איבערגעגעבען, אַ טײַערער לעהרער...

צום ערשטען מאָל האָט ער בעמערקט אין איהר, אַז זי וויל באמת ער זאָל דאָ נישט זײַן, ער האָט אויך בעמערקט, אַז זי האָט איהם אָנגעהויבען אויסמײַדען, דעם זעלבען אָוועגד האָט זי אַלײן אוועקגעריטען אויף דעם וועג וואָס פיהרט צו ניקאָלאַי סאַטין.

ער האָט אָפּגעוואַרט עטליכע צעהנדליג מינוט און דערנאָך האָט ער אַלײן אײַנגעזאָטעלט אַ צווײַטען פערד און געלאָפען ווי אַ ווילדער צו דער אײמעניע... אָט איז ער שוין געבען פלויט מיט די הויכע טאָפּאָלען, ווי אַ שפּיאָן האָט זיך אַרומגעדרעהט צווישען די בוימער און געזוכט, געזוכט מיט די אויגען, בלויז אײַנמאָל האָט ער זיי געזעהען פערבײַגעהן, בײַדע שלאַנקע און שטאָלצע... אסנה, שמואל דעם אַרענדאַר'ס טאָכטער און דעם רײַכען יורש פון די סאַטינס, דעם יונגען עלעגאַנטען אָפיציר ער האָט אסנה'ן געהאַלטען אונטער'ן אָרעם און זי האָט איהם פרײַנדליך און איבערגעבען אין די אויגען אַרײַנגעקוקט.

„אסנה" האָט באָריס שיער-שיער נישט אַ געשרײַ געטהון. „אסנה" נור דאָס וואָרט איז איהם אויף די ליפּען פערגליווערט געוואָרען און זײַ בײַדע אין גאָרטען זענען פערשוואונדען געוואָרען פון זײַנע אויגען.

באָריס ראַקאָווסקי האָט אַ שמיץ געטהון זײַן פערד, דאָס פערד האָט אויפגעשפּרונגען פון זײַן אָרט און אָנגעהויבען אָהן אָרדנונג צו לויפען. באָריס האָט איהם געשלאָגען מיט די פיס מיט די הענד און דאָס פערד האָט געשפּרונגען איבער גריבער און בערגלעך. איבער פערזײַטע און נישט פערזײַטע פעלדער. דאָס האָט געדויערט אַ גאַנץ לאַנגע צײַט, ביז ער איז מיד געוואָרען צו שלאָגען דעם פערד, ווי אַ וואַהנזיניגער האָט ער דאַן אויסגעזעהן, די געדאַנקען אין זײַן קאָפּ האָבען זיך געהאַט צוטומעלט, די אויגען האָבען בעוואוסטלאָז געקוקט אין דער ווײַטקײַט, און די ליפּען האָבען בסדר ווידערהאָלט: „אסנה, אסנה!"

אַביסעל שפּעטער איז ער צוריק געווען אויף דעם וועג אין וואַלד, ער איז אַראָפּ פון פערד און זיך געלײגט אונטער אַ בוים. ער איז אָבער געלעגען מיט האַלב-צוגעמאַכטע אויגען און געטראַכט וועגען זײַן אײַפערזוכט, וואָס האָט איהם איצט גענומען פײַניגען, אָט דער ווילדער געפיהל איז איהם נישט אומבעקאַנט, ער האָט איהם שוין אַמאָל בעזיגט און אויך איצט וועט זיך באָריס נישט אונטערגעבען, גאַנץ גוט, וואָס ער איז דאָ פערבליבען; פון ווײַטען וואָלט איהם שווערער זײַן צו לײַדען און צו בעפרײַען זיך...

ער האָט געטראַכט אויף אסנה'ן, ער האָט געמײַנט אַז זי וועט אַלײן צוריק פאָהרען און ווען באָריס האָט דערהערט פון ווײַטען אַ געשפּרעך אין וואַלד און פערדישע טריט. האָט ער פערשטאַנען, אַז דער אָפיציר בעגלײַט איהר, דאַן האָט ער זיך מיט זײַן פערד טיעפער אין וואַלד בעהאַלטען.

ער האָט זיי געזעהן פון דער ווײַטען, ער האָט געהערט עטליכע פראַזען פון אָפיציר צו אסנה'ן. ער האָט געהערט וועגען זײַנע געפיהלען צו איהר מיט אַזוי פיעל היץ און אפילו מיט בענקשאַפט. ער האָט אסנה'ן ליעב, ער האָט נאָך קײנמאָל נישט דורכגעלעבט, דאָס וואָס ער לעבט איצט דורך און אסנה האָרכט און שווײַגט בלויז צײַטענווײַז וואַרפט זי אַרײַן אַ וואָרט, אָדער זי שמײַכעלט.

ניקאָלאַי סאַטין נעהמט אָן איהר האַנד, בײַדע פערד געהען גלײַך און עס רעדט דער אָפיציר מיט אַזעלכע שײַנע הויכע ווערטער, וואָס בלויז די ליעבע פערמאָגט עס.

באָריס טראַכט:

„בײַם סלאַוו האָט זיך דאָס פּלוט צוקאָכט, די דאָרפישע שיקסעס, האָבען איהם שוין ווײַזט אויס דערעסען, איצט יאָגט ער זיך, נאָך דער זשידאָווקא"...

זײַ ווערען פערשוואונדען פון זײַנע אויגען, נור אין גיכען פאָהרט דער אָפיציר צוריק פאַרבײַ, דאַן וואַרט באָריס אַ ביסעל אָב און דערנאָך לאָזט ער זיך אוועק דורכ'ן דונקעלען וואַלד צו אסנה'ן.

— וואו זענט איהר געווען, באָריס?

— אין וואַלד... איך האָב אײַך געהיט פון דער ווײַטען.

זי איז אָבער הײַנט אַזוי מאָדנע פערטרויט, ערגיץ אין ווינקעלע פון איהרע אויגען, אונטער די לאַנגליכע ברעמען האָט זיך בעהאַלטען אַ טרויעריל ווי אַ קלײַנע ליכטעלע ברענט עס... און דער שמײכעל פון איהרע ליפּען וויל דוכט זיך, פערלעשען דאָס קלײַנע ליכטעלע פון די אויגען...

— אַזוי? איהר האָט מיך געהיט, איך דאַנק אײַך זעהר, איהר האָט אונז געזעהן פאָהרען?

— געזעהן!

— און רעדען אויך געהערט?

— איהר האָט געשוויגען, גערעדט האָט ער...

זי הערט נישט זײַנע ווערטער, נור זי רעדט...

— איהר ווײַסט באָריס איך וועל איצט מעהר פאָהרען אַ היין אין פּאַרק אַרײַן. מײַן חבר'טעס פאָטער האָט אָבגעדונגען בײַ דעם אַלטען סאַטין דעם גרויסען פרוכט-גאָרטען... איך וועל פאָהרען צו איהר...

צוליעב וואָס דערצעהלט זי איהם דאָס? צי דען וויל זי זיך פאַר איהם פערטײדיגען מיט דער חבר'טע, וועט זי זיך בלויז קענען שיצען פאַר איהר טאַטען דעם אַרענדאַר.

אין דער געגענד אַרום פּרודנאָ רעדט מען שוין: וועגען שמואל דעם אַרענדאַרס „קראַסאַוויצע" וועלכע פאָהרט אַזוי צו דעם רײַכען סאַטין אין אומעניע אַרײַן...

די קלאַנגען זענען שוין אין שטאָדט דערגאַנגען צו אסנה'ס קרובים.

דעם זעלבען אָוועגד האָט באָריס געזעהן, ווי דער אַלטער שמואל איז אוועק צום וואַלד-צו מיט אסנה'ן און לאַנג מיט איהר גערעדט און די קינדער אין שטוב זענען שווײַגענדיג געווען.

אסנה איז געקומען צוריק אַ שטילע, אַ בײזע זי איז נישט געזעסען נעבען זײַער הויז, ווי אַלע מאָל, נאָר זי איז אוועק פריהער שלאָפען.

עטליכע טעג האָט זי אַזוי געשוויגען זי איז נישט געפאָהרען רײַטענדיג. שמואל דער אַרענדאַר איז ערגיץ אוועקגעפאָהרען.

אויף דריטען טאָג פאַרנאַכט-צײַט איז ניקאָלאַ סאַטין געקומען קײן פּרודנאָ אויף זײַן פײַנעם פערד. פון שטוב זענען אַלע אַרויסגעלאָפען צו איהם. באָריס ראַקאָווסקי מיט זײַנע תּלמידים. אסנה מיט דער מאַמען, מיט דער דינענסט, ער איז פלינק אַראָב געשפּרונגען פון פערד, ער האָט זיך בעגריסט מיט אסנה, מיט באָריס'ן, אויך אסנה'ס מאַמע האָט ער די האַנד געגעבען, יענע איז געווען אַנ'אמת'ע דאָרפס-יודענע ווען דער אָפיציר האָט צו איהר אויסגעשטרעקט די האַנד האָט זי נישט געוואוסט וואָס צו טהון, ביז אסנה האָט איהר אונטערגעזאָגט „מאַמע, גיב די האַנד".

דער אָפיציר איז געשטאַנען און גערעדט, ער האָט דערצעהלט וועגען ביעלאָוועזשער וואַלד, וועגען די זובריס און אַנדערע חיות וואָס געפינען זיך דאָרטען, און זײַנע אויגען פאַלען אויף אסנה'ן מיט אומעט און מיט בענקשאַפט. ביז ער האַלט נישט אויס און פרעגט:

צי אסנה וועט איהם נישט בעגלײַטען,

„יאָ" זי וועט איהם בעגלײַטען אַביסעל, כאָטש די מאַמע האָט פערצווײַפעלט אַ קוק געטהון אויף איהר און איהר קלײַנע ברידער און שוועסטער האָבען זיך צושראָקען אָבגערוקט פון איהר.

זי האָט גיך זיך צוגערײַט אַ פערד און איז געפאָהרען בעגלײַטען דעם שלאַנקען אָפיציר...

און צוריק איז זי געקומען אין אַ קורצע צײַט אַרום אַ פרעהליכע, אַ זאָרגלאָזע, כאָטש איבער זײַער הויז האָט דאָס בײזע שווײַגעניש געשוועבט...

עזרא נאָלדין.

באַר-בלעטלאַך.

VI

מײַן נאָטיץ-ביכעל.

„זערט איהר, וואָס איך וועל אײַך זאָגען, איך בין אַ מענש וואָס בין ניט מקנא יענעם. איך האַלט עס פאַר אַ נאַריש-זאַך. יענער איז יענער און איך בין איך, יעדער האָט מסתמא זײַן פעקעל, יעדער גוים האָט זײַן וואָרעם, וואָס נריזשעט אַ י מ ו ם און מאַטשעט איהם. האָט עמיצער אַ פולע געלד, איז ער אַ פּראָסטאַק, צו געלד פאַסט תורה, האָט מען אַ פנים בײַ לײַטען. קען אײַנער לערנען, אפילו גוט לערנען, איז ער לאַ עליגו, אַ קבצן. איז אויך ניט פון נאָר די געשמאַקע זאַכען, קען אײַנער לערנען און האָט די פאַר נראַשען אויך, דאַכט זיך שוין נאָר גוט. „בצל החכמה בצל הכסף", האָט ער אַ שלאַק אַ ווײַב, איז אויך ניט קײַן געשמאַקער ביסען. איז אַ ווײַב אַ געראָטענע איז קינדער שלים-מזל'ען; איך מײַן, וואָס איז שייך מקנא זײַן יענעם. אַז עס קען נאָר זײַן, אַז יענער איז מיר מקנא, און דער אמת איז, אײַנער האָט ניט וואָס דעם צווײַטען מקנא צו זײַן, „ויבכו תרויהו", ווי די גמרא דערצעהלט, אַז מ'ליגט בײַדע צעהן אײַלען אין דער אדמה, פערשטעהט איהר!

אײַן זאַך אָבער, בין איך יאָ מקנא. איך בין זיך מודה ומתודה, אַז ניט ווילענדיג בין איך מקנא: אַ מענשען וואָס האָט מנוחה.

אַז נאַכט וואָלט זיך מיר בעוויזען בײַ דער נאַכט, אין חלום, אַזוי ווי ער האָט זיך אַ מאָל בעוויזען דעם גרעסטען וועלט-חכם, און וואָלט מיך געפרעגט, וואָס איך פערלאַנג, שווער איך אײַך, אַז איך וואָלט אַ בעט געטהון:

מ נ ו ח ה!

איך דאַרף ניט קײַן געלד און קײַן זילבער, און קײַן וועקסלען און קײַן בראַטעסטען, ניט באַרנען ניט פערבאַרנען, ניט קײַן גרויסע הכנסה מיט נאָך אַ גרעסערע הוצאה, איך דאַרף ניט קײַן גרויסע דירה מיט גרויסע וועקסלען פאַראויס פאַר דער דירה, איך דאַרף ניט קײַן שענע מעבעל אויף אויסצאָהלען, איך דאַרף ניט קײַן גרויסע הויט פאַר מײַן ווײַב און נאָך גרעסערע פאַר די טעכטער, איך דאַרף נאָר רבונו של עולם:

מנוחה.

אַ וועלט פאָהרט אין די בעדער, איך רעד ניט פון קראַנקע, וואָס זוכען אַ הילף, זײַ לויפען פון וועהטאָג, אויף אַ קראַנקען איז קײַן קשיא ניט צו פרעגען, נאָר אַ וועלט פאָהרט אַ ב ר ו ה ע ן, קלער איך מיר אַזוי:

איז אַ מענש פערמאַטערט פון אַרבײַט, איז אַ מענש איבער געהאַרעוועט, און וויל זיך אויסרוהען, איז צו וואָס דאַס פאָהרען אין מרחקים, זיץ זיך אין דער היים, אין דײַנע פיער ווינקעלאַך, בײַ דײַנע בני בית און רוה זיך אויס... אלא וואָס דען! אַ מענש ווערט פערמאַטערט, ניט אַזוי פון אַרבײַט ווי פון זאָרגען, פון דאגות, איז וואָס העלפט דאָס אַנטלויפען פון דער היים! אַז אַ מענש האָט האָלץ, אַקערט ערד, איז אַז ער ווערט מיער לעגט ער אויך די אַרבײַט רוהט זיך אויס און אַרבײַט ווײַטער; איז אָבער אַ מענש ניט מיער נאָר פערמוטשעט פון דאגה, פון זאָרג, ער אַרבײַט און זאָרגט, אַרבײַט ניט און זאָרגט, דער קאָפּ טראָגט און רודערט, קלערט און גריבעלט: וואָס וועט זײַן! און: ווי וועט זײַן! און: וואָס קען דערפון ווערען! און צו וואָס אַ מענש קען חלילה קומען, אַז עס נעהמט קוידערדיג — איז דאָך ניט שייך רוהען, ניט אין דער היים און ניט, אין דער פרעמד, עס רוהט זיך ניט די הענד רוהען, אָבער דער מוח אַרבײַט, עס ציטערן די נערווען און אויפ'ן האַרצען ליגען שטײַנער און דריקען איהם, הײַנט צו וואָס איז דאָס פאָהרען אַפּרוהען! קען מען דען איבערלאָזען אין דער היים אַלע דאגות! אַ דאגה, דאַרפט איהר וויסען, איז אַ שאַרפער שפּילטער אין האַרצען, וויל מען אַרויסציהען, גראַבעלט מען אַרום דעם, שמערצט עס נאָך מעהר, קריכט עס אַרײַן נאָך טיעפער און מענסט געהן און לויפען וואו דו ווילסט, מענסט פאָהרען וואו די וועלט האָט אַ עק, די דאגה פאָהרט מיט... איז וואָס פאָהרט מען!

אָט אַזעלכע בײַזע מחשבות האָבען מיר די גאַנצע נאַכט ניט געלאָזט אײַנשלאָפען, האָב איך אַרויסגענומען מײַן נאָטיץ-ביכעל און האָב אין איהם שטאַרק אַרײַנגעקלערט...

געוועזען איז אַ מאָל, ווי איהר ווייסט, אַ גרויסער מלך, איבער הונדערט און זיבען און צוואַנציג מדינות, האָט ער אויך ניט געקענט אײַנשלאָפען, און האָט געהײַסען ברענגען זײַן „ספר הזכרונות", זײַן גראָבען נאָטיץ-בוך, זעהן וואָס דאָרט שטעהט פערשריבען, איהר געדענקט די מעשה! צי ער איז פון דעם „ספר הזכרונות" אײַנגעשלאָפען, ווײַס איך ניט, איך ווײַס נאָר, אַז איך האָב אָנגעהויבען גוט אַרײַנקלערען אין די קלײַנע שורות, די דאַטעס מיט די ציפערן, אַ בלעטעל נאָך אַ בלעטעל, אַ סך שורות און אַ סך דאַטעס און אַ סך ציפערן, איז אויף מיר אָנגעפאַלען אַ שרעק, עס האָט מיר געגומען טומלען און רוישען אין קאָפּ, און דער שפּליטער אין האַרצען האָט גענומען שטעכען וואָס טיעפער, וואָס שטאַרקער... און איך בלעטער ווײַטער, אַ אנדער סאָרט דאַטעס און ציפערן, וואָס פאַר זײַ זאָרגען אנדערע, ווענען זײַ שלאָפען געווים אנדערע קײַן נעכט ניט... און איך בלעטער ווײַטער און ווײַטער, ביז צו די בעשטעלונגען, וואָס מײַן ווײַב מיט מײַנע קינדער האָבען מיר אַרײַנגעשריבען אין ביכעלע, און מיר פאַלט אײַן אַ געדאַנק, אַז פון די בעשטעלונגען וואָס שטעהן פערשריבען אין סוף ביכעלע, מוז צו קומען נאָך עטליכע שורות אין אָנהײַב ביכעלע, שורות מיט דאַטעס מיט ציפערן, יעדע שורה אַ שטײַן אויפ'ן האַרצען, יעדע ציפער אַ זאָרג, וואָס לאָזט ניט רוהען און ניט שלאָפען... איז אַז אַ מענש וואָס האָט שכל, און איז בערעכענט און איבער געלײַגט, טאָר ער ניט לאָזען, אַז ווײַב און קינדער זאָלען איהם אַרײַנשרײַבען אין זײַן ביכעלע, אַז זײַ שרײַבען פון אײַן זײַט מוז ער שרײַבען פון דער אַנדערער זײַט, וואָס מעהר זײַ שרײַבען מוז ער אויך אַלץ מעהר שרײַבען, און האָט אַ מענש פערשריבען אַ נאָטיץ-ביכעל מיט פיעל שורות און פיעל זײַטלעך מיט דאַטעס און ציפערן, וועט ער שוין קײַן נאַכט ניט שלאָפען און ניט אַנדערע אויך ניט לאָזען שלאָפען, ער וועט זיך שוין דרעהען פון אײַן זײַט אויף די צווײַטע און קלערען און זאָרגען און קרעכצען און פערמאַטערט ווערען פון דאגות און וועט זוכען אַ ביסעלע מנוחה, אויסרוהען די נערווען, און וועט ניט געפינען...

איך זאָג אײַך נאָך אַ מאָל: איך בין בטבע אַ מענש וואָס בין קײַנעם נישט מקנא, נאָר אײַן זאַך בין איך יאָ מקנא, איך בין זיך מודה ומתודה, איך בין מקנא:

— אַ מענשען וואָס האָט מנוחה.

ב. עפּעלבוים.

די שוויגענדע.

(פערצײַכענט פון אַ וואַנדערער).

אין אַ קלאָרען פריה-מאָרגען האָב איך זיך אויפגעכאַפּט אַ דערציטערטער, האָב פלוצלונג דערפיהלט אַ עקעל אין האַרצען, ענג אין דושנע איז מיר אין צימער'ל געוואָרען, פרעמד דאָס רעזווען פון די קלײַנינשטקע ברויט'לעך — וואָס בײַ זײַ הײַסט עס — ראַרען, קלײַן און נישטיג זײַער גראָשענדיג לעבען, דאָס ווילדע האַנדלען און וואַנדלען, מיט אַ מאָל איז פאַר מײַנע אויגען אויסגעוואַקסען, די ווילדע עדה ווי זי האָט פערט זיך דאָרט אין מדבר, אַרום און אַרום איז תהו ובהו. פערלאָשען איז די זון, פערהוילען — לבנה און שטערען, אַ פינסטערער כאָאָס, און אַלעס פון גרויס ביז קלײַן רינגלען אַרום דעם עגל הזהב, העגד אויף שולטער פערוואָרפען, הענד אַרום מאַליעס ווילד און זונדיג געשלענגעלט, און דער טאַנץ איז פרעך און ראַש, יעדערער וויל זיך נעהנטער צום אָבגאָט געפונען, ווערט אַ ווילדע שלאַכט, הרונים פאַלען אין אַלע זײַטען, און די בלוטיגע כהנים פון עגל-קנאַלען אין די פויקען, רופען: זיך אין שלאַכט צו וואַרפען.

האָב איך זיך דערפיהלט אומגעגנוימען פון עקעל, און בין שנעל אַראָב פון מײַן געלעגער, אויף זיך דעם וואַנדער מאַנטעל פערוואָרפען, גענומען מײַן וואַנדער-שטעקען מיט דער טאָרבע, דורך אַ הינטערגעסעל אַרויס פון דער שטאָדט געלאָפען.

אין ליכטיג איז דער טאָג, דער הימעל איז צונאָסען אין אַזאַ ליכטיג שווײַגען, די פעלדער זענען פערטראַכט, אונטער אַ גרינע מחשבה פערהוילען, און די בוימער דערצעהלען עפּעס אַזוי פיעל, אַזוי פיעל, פון אַ מאַלינע צײַטען, ווען מענשען האָבען זיך נאָך אָהן ווערטער פערשטאַנען. און ערגעץ פליהט אַ פויגעל מיט אַ פישטש, ווערט אין דער לײַדיגקײַט ענטקומען, צווישען די זאַנגען איז אַ זשומערײַ פון פליגען, און די וועלט וועבט אַ סוד פון שטיל-קײַט...

האָב איך לאַנג לאַנג געבלאָנדזשעט, פעלד אײַן פעלד אויס, וועלדער דורכגעגאַנגען, לאַנקעס פאַרבײַגעטיטען. אין פעלוען די פוס געשטרויכעלט, ביז מײַנע פיס האָבען די חיות פערלוירען, ביז די פינגער האָבען געשווילען אָנגעהויבען, אין דעמאָלסט האָב איך אײַנמאָל בעגעגענט אַ וואָלקען רויך האָט זיך איבער'ן ווײַן נעוויקעלט, דערהערט דאָס קרעכצען פון אײַזען אויף אײַזען, פאַר זיך דערזעהן אַ חלק פון דער ווילדער רוישיגער שטאָדט, וואָס האָט מיר סוף כל סוף בײַגעקומען, און איך בין אַרײַן אין וואַגאָן.

און צוריק האָט מיך אַ שרעקליכער טרויער אָנגעהויבען פײַניגען, צוריק האָט זיך דערטראָגען צו מײַנע אויערען דאָס ווילדע ברומען פון די קלײַנע טוראַשקעס-בעשעפּענישען, און עקעלדיג איז דער קלאַנג פון זײַער קלאַנג-ליער, און צוריק האָב איך דערפיהלט דאָס — וואָס אַ וואַנדערער דערפיהלט ווען ער פערבלאָנדזשעט צווישען זײַ...

און פלוצלונג האָט זי ערשינען:

שטיל אָהן רעש, איז זי אַרײַנגעקומען, אַלײַן מיט איהר לעבען און נשמה, אָהן וועלכע עס איז פעקלעך און ערדישע פערמעגענס. דאָס פנים אין די האָר פערדעקט מיט אַ בלויען טול, אָנגעטהון אין אַ גראָהען רײַנעם מאַנטעל, האָט זי זיך אַרומגעקוקט ווי זי וואָלט געפרעגט: האָבען די ווילדע שרײַענדיגע נאָך אַ קלײַן אָרט געלאָזט פאַר אַ שווײַגענדע! און דערוואַרטענדיג די לײַדיגע באַנק געזען איבער מײַנע האָט זי זיך אָוועקגעזעצט האַרט נעבען פענסטער, זיך פערקוקט דורך דער שויב און געשוויגען.

איך האָב אין איהר ווי אַ נאָהענטען פרײַנד דערקענט, און זי האָט באַלד דערפיהלט, אַז איך קוק אויף איהר, דערפיהלט — ווײַזט אויס — אַז איך האָב צו איהר אַ נאָהענטע שײַכות — און זי האָט דעם טול פון פנים אַראָפּגענומען, אַ מילדען בליק געוואָרפען אויף מיר, און ווײַטער געשוויגען.

אויף איהר שטערען האָבען זיך קלײַנע דראָבנע קנײַטשלעך געשלענגעלט, עפּעס ווי זײַ וואָלטען עדות זאָגען אויף דעם שווײַגען וואָס איז דער תוך פון איהר נשמה, די אויגען זענען מאַט און פערפיהלטען אין זיך אַרײַן. נאָר דאָרט אין דער טיפעניש לויערט אַזאַ העליש פלאַקערדיג פײַערעל וואָס נאָר אַ וואַנדערער, וואָס האָט שוין דאָס לשון פערלוירען קען עס זעהן, און דאָס קלײַנע מײַלעכעל מיט די קרעלען-רויטע ליפּלעך. זענען אַזוי עקשנות'דיג פערשנורעט, אַז עס דאַכט זיך: פערשלאָסען זענען זײַ שוין אויף אײַביג. און קײַנמאָל קײַנמאָל וועלען זײַ זיך שוין נישט עפענען...

און עס לויפט אַ שעה נאָך אַ שעה, די באַהן שנײַדט זיך אַלץ טיעפער און טיעפער, אָט ווערט טונקעל — אַ וואַלד, און אָט ווערט צוריק ליכטיג — ווידער פעלד, די זון האָט שוין געגנײַגט צום מערב, און זי זיצט אַלץ און שווײַגט, אַלע ווײַלע וואַרפט זי נאָר אַ טרויעריגען בליק אויף מיר, און וועגדעט באַלד אָב דעם קאָפּ צו דער שויב.

און מיט אַ מאָל האָב איך דערפיהלט, אַז זי איז מיר אַזוי נאָהענט, ווער ווייסט וואו איך האָב זי אַ מאָל בעגעגענט, אָבער איך קען זי, שוין אַ סך אַ סך מאָל האָב איך פון איהר אין מײַן לאַנגען וואַנדער-וועג געטראַכט, שוין אַ סך אַ סך נעכט האָב איך פון איהר געחלום'ט לײַגענדיג אָנגעשפּאַרט אין אַ חורבה'ן וואַלדען פעלד...

און עפּעס האָט ערוואַכט אין מײַן האַרצען אַ געפיהל וואָס איז ביז איצט פרעמד געוועזען מײַן וואַנדער-האַרץ, און איך האָב זיך אויפגעטעלט.

זי האָט אויף מיר אַ דורכדרינגענדען פאַרשעהנדען בליק געוואָרפען און עפּעס האָט דער בליק מיט'ן מײַן האַרץ אײַנגעשעפּיט און איהרע ליפּעלעך זענען נאָך מעהר געוואָרען צונפּערסט... האָב איך זיך דורך דער שויב פערקוקט.

דאָרט ווײַט זעצט זיך די זון אונטער אַ רויט צונאָסענקײַט, אַ ווינטעל האָט זיך ערגעץ אָבגעריסען, טרײַבט עפּעס מיט כונה און ברומט אַ טרויעריגעס, די זאַנגען שאָקלען זיך, לײַגען זיך ווי גרינע כוואַליעס וואָס האָבען זיך צעשפּילט, עס יאָגט אַ כוואַליע נאָך אַ כוואַליע און זײַ קײַקלען זיך אוועק ווײַט ווײַט צום ברענענדיגען האָריזאָנט, און עפּעס ווי זײַ וואָלטען זיך בײַ דער וועלט געבעטען:

— שווײַגט, שווײַגט, צו וואָס זאָלט איהר מיט אײַערע זינדיגע רייד די וועלט צום טײַוועל פערקויפען!... צו וואָס זאָלען זיך דורך וועלטער זונדיגע לײַבער לאָזען טרעטען!... שווײַגט, שווײַגט.

און אָט, דאָרט אין פעלד, צווישען די זאַנגען האָט זיך אַ קאָפּ אַרויסגעהויבען, אַ פרויען קאָפּ אין אַ ווײַס טיכעל געהילט, אַ פרוין פנים מיט שוואַרצע פלאַקערדיגע אויגען, שטעהט זי דאָרט ווי אַ שטומער נעשפּענסט, שווײַגט אַזוי פערהוילען, און די אויגען זוכען...

און עס לויפט די באַהן, דער קאָפּ ווערט פערשווינדען, און פערגעהט ווי די לעצטע רויטע שטראַהלען, און ווי אַ וועהטאָגדיגער פערלאַנג ווערט ער פערהוילען צוזאַמען מיט'ן אויסגעהן פון דער זון.

און אויפ'ן האַרצען ווערט אַזוי שווער, אַזוי שווער, ווער ווייסט! וועל איך זי נאָך אַ מאָל אין מײַן וועג בעגעגענען ווער איז זי! ווער קוקט זי אויס! וואָס טראַכט זי אײַנער! אַשר האָט אָט די באַהן אַ מאָל איהר געליעבטען צוגענומען, אין דער ווײַטער וועלט פערטראָגען, און זי די פויערין-טאָכטער שפּרינגט אויף דערהערענדיג דעם קלאַנג פון אײַזען, זי וויל אַ גרוס פון איהר געליעבטען הערען. וואָטש זי האָט שוין אָנגעוואוירען די האָפנונג איהם ווען עס איז נאָך צו זעהן! ווער ווייסט!...

און איך האָב אַ שווערען זיפץ אַרויסגעלאָזט.

זי — די שווײַגענדע — האָט זיך אויפגעשטעלט, געבליבען שטעהן נעבען מיר בײַם פענסטער, און אויך אָנגעהויבען קוקען אין דער לײַדיגקײַט, און שוועמער — האָב איך געטראַכט — דײַן האַרץ איז אַ שטומער פונקט ווי בײַם וואַנדערער, און דערפיהלסט שטענדיג זײַן נעפּיהל...

מיר האָבען זיך מיט די בליקען בעגעגענט, און איהרע אויגען זענען מיט אַ מאָל פײַכט געוואָרען, עפּעס אַ ווילדע ערגיערונג האָט זיך אין זײַ אָנגעצונדען און זי האָט מײַן האַנד אָנגענומען.

אין וואַגאָן איז שוין לײַדיג און שטיל, מיט דעם אָנקומען פון נאַכט, האָבען זיך די אַלע מענשעלעך פאַר דער פינסטערניש און שטילקײַט פון דער נאַכט — דערשראָקען, און זענען אַראָב — אײַלען זיך היים אין זײַער לײַטענע קברים — נעצעלטען, און פלוצלונג האָט זי איהר קאָפּ אויף מײַן אַקסעל אַוועקגעלעגט און טרויסגעלאָזט אַ שווערען זיפץ.

איך האָב איהרע הענד אין מײַנע גענומען, געדריקט פעסט פעסט. ווי איך וואָלט זײַ פערגיכערען געוואָלט... און נישט וויסענדיג ווי אַזוי דאָס איז געשעהן האָב איך דערפיהלט איהרע ליפּען אויף מײַנע...

און פלוצלונג, זיך האָב אויפגעציטערט.

— קום מיט מיר! — האָט זי אָנגעהויבען — אָט באַלד וועלען מיר אַראָב, דאָרט וואוינט מײַן פאָטער, דאָס הײַז איז פריש געקאַלעכט... און די נאַכט זעהט אויס צו זײַן אַ שענע און אַ קלאָרע און איך בענק שוין אַזוי לאַנג נאָך דיר... כ'בענק וואָטש איך האָב דיך נישט געקענט!...

די באַהן האָט זיך געשטעלט, איך בין געזעסען בלאַס און צוטומעלט, זי האָט שנעל מיר פאַר דער האַנד אַ ציה געטהון, און איך בין נאָך איהר אַראָב.

זי האָט מיך געפיהרט אויף ווילדע וועגלעך, אויף פערוואַקסענע כטעטשקעס, און פלוצלונג האָבען איהרע אויגען אויפגעשטראַהלט מיט אַזוי פיעל ערדישעס, און אַ זונדיגער פערלאַנג האָט זיך אין זײַ צופלאַקערט.

— ווער ביזטו! — האָב איך אַ שווידער געטהון.

— איך... איך בין די — וועלכע גלויבט אַלעמען... נאָר אַלע זענען מיר פאַלש... אַלע האָבען מיר גענאַרט...

— און וואָס ווילסטו פון מיר!

— בלײַב מיט מיר...

און דאָ האָט זיך מיר עפּעס אויסגעלײַטערט אין מח, איך האָב איהר דערקענט' דערקענט די וועלכע לילית וואָס האָט שוין נישט אײַנמאָל געוואָלט מײַנע דאַקען אָבשערען, מיך צווישען די פיער ווענד פון אַ תפיסה אײַנשפּאַרען, און צו איהרע פיס אויף דער ערד שמידען... און דערקענט האָב איך די ווילדע בליקען, די בליקען וואָס פערפלעקען דאָס האַרץ, און הײַלען די נשמה אין שוואַרצען, און שנעל האָב איך זיך פון איהרע אָרימעס אויסגעריסען, אָנגעהויבען לויפען אַזוי שנעל ווי פון טמאָלאַכים געטריבען, און געלאָפען בין איך לאַנג, לאַנג, ביז איך בין אַ מיעדער אין דער פינסטערניש געפאַלען.

אַרום און אַרום איז פינסטער, עס שאָקלען זיך די שוואַרצע בײַמלעך מיט פחד, צווישען זײַ בעוועזען זיך ווילדע משחיתים און לאַכען, לאַכען...

און איך האָב געטראַכט:

— וועה, וועה, אײַן זאַך האָט דער וואַנדערער פערמאָגט, „שווײַגען" האָבען עס די מענשעלעך אויך פערפלעקט, גענומען פאַר אַ מיטעל צו זײַערע זינדיגע מחשבות...

ב. שאַפּיר.

דער געפאַלענער.

(ערצעהלונג).

II

אליה זיצט אַ טרויעריגער, אַ פערטראַכטער. ער קען נאָך אַלץ ניט פערגעסען דעם צופאַל מיט'ן לײַטנוק, מיט איהם זאָל זיך אַזאַ זאַך טרעפען. דאָס ערשטע מאָל אין זײַן לעבען טרעפט זיך, אַז ער זאָל אַזוי ניט שען דורכפאַלען, אַזוי פערשעמט ווערען, און צו וואָס, דער קאָפּ איהם אין דער ערד, האָט ער נעדאַרפט פאַלגען „גרידעלען"? ס'הײַסט: געצלען און טראָגען דעם לײַטנוק! וואָלט בעסער „גרידעל" געקווען געטראָגען און געפאַלען, וואָלט ער פערשפּאַרט צו שעמען זיך זײַן פנים אין מאַרק בעוויזען... איצט דערצעהלט „גרידעל" געווים אין מאַרק ווי אַזוי ער איז געפאַלען און אַלע לאַכען פון איהם... און ווען ער וועט קומען אין מאַרק, טראַכט ער, וועלען איהם אַלע ווײַזען, אַז ער מעג שוין נעהמען אַ שטעקען און געהן אַזוי ווי זײַן באָרד. ס'הײַסט: אײַנגעהויקערט ווי זײַן אַלטער פאָטער. און וואָס טראַכט פון איהם די „ברידלען", ס'הײַסט: דער ביאַליסטאָקער סוחר!..

אָך, ווי גרויס ס'איז זײַן חרטה אויף דער גאַנצער מעשה מיט'ן לײַטנוק! אָבער פון איצט אָן — אויס! אָבגעווישט! בעשליסט בײַ זיך אליה, מעהר וועט ער שוין אַזעלכע זאַכען ניט טהון... שוין צײַט צו ווערען, ווי דער, ווי יענער, ס'הײַסט: מיט לײַטען גלײַך. ער וועט אַרבײַטען, האַנדלען, פערדינען און לעבען ווי אַ פײַנער מענש. ער וועט מעהר ניט געהן מיט „גרידלען" אַ קען, צום מיט דער פעלקע, וואָס טראָגט אַ מיגנעט אויפ'ן פינגער... ניט צו דער הויכער, וואָס קנעט ברויט... אפילו מיט'ן „לאַנגען צאַפּ" וועט ער שוין מעהר קײַן געשעפטען ניט האָבען, אויס! אין דער ערד מיט די קאָפּ זאָלען זײַ אַלע געהן!..

— עפּע! — ניט אליה פלוצים אַ רוף דעם פאָטער.

— נו, וואָס! — פרעגט דער פאָטער מיט'ן קאָפּ פון ווײַטענס.

אליה פרעגט בײַם פאָטער: צי האָט ער הײַנט מיט די אויגען ניט געזעהן „דאָס מיכעל מיט די אײַנגעפאַלענע באַקען", ס'הײַסט: קרײַנע די שרכנ'טע, און דערבײַ בלאָנדזען זײַנע אויגען פערשעמט פון דעם ניט פאַסיגען פרעגען פלוצים אויף „איהר".

— ברײַנע! אָ, ברײַנע! אַ בער אין וואַלד נע'פגר'ט. קום אַ הער וועסטו זעהן!

ברײַנע קומט אַרײַן, „וואָס איז עפּעס!"

— ער פרעגט דאָך אויף איהר, אויף ברײַנען.

— מיט אַנ'אמת!!

— אפשר לאַכט ער עס, דער שוואַרץ יאָהר קען איהם וויסען.

— איך האָב געזעהן, יאָ! — ווײַזט ברײַנע דעם שטומען.

— ע! — גיט אליה אַ מאַך מיט'ן קאָפּ, און אַ נאַרישער שמײַכעל צוגיסט זיך איבער זײַן פערשעמטען פנים.

— זאָל איך אַזוי יאָהרען האָבען! — לעגט ברײַנע אַ האַנד אויפ'ן האַרצען, וואַרפענדיג די אויגען צו דער סטעליע.

— עסס-ע! — גיט אליה אַ הויב דעם קאָפּ, פינטלענדיג צו איהר מיט די אויגען — וואָס האָסטו גערעדט מיט איהר! הײַסט עס.

— „די אײַנגעפאַלענע באַקען" האָט מיר מע, מע, אַז דער „צאַפּ", יאָ, דאָס מײַדעל איז אײַ, אײַ, אײַ מיט אַזעלכע האָ באַקען פו, פו וואָטש מיט אַ נאָדעל שטעך — בלוט און מילך, פײַן — אַ צאַצקע... — און דערבײַ פערשנורעוועט ברײַנע חנ'עהדיג די ליפּען, פערגלאָצט די אויגען אַרויף, דרעהט יונג-חײַבעריש, קאָקעטיש מיט'ן קאָפּ און גוידערט זיך: אָט אַזוי שײַן איז זי, די כלה, וואָס מען רעדט איהם, הײַסט עס.

— ע! — שמײַכעלט אליה — אַנ'אמת טאַקע! און „צווײַ הענד פאַר'ן האַרצען איז דאָרט אויך דאָ! אָט אַזוי הויך!...

— אָט אַזוי! — ווײַזט ברײַנע — האַטש נעהם אַ שעפעל און מעלק מיט בײַדע הענד אַראָב און אַרויף...

אליה מאַכט אויך ווי ברײַנע מיט די הענד אַראָב און אַרויף און פרעגט מיט די אויגען: אָט אַזוי, האַ! און פלוצים פלאַצט ער אויף מיט, אַ בײַג נעבענדיג זיך ביז צו דער ערד; ניט זיך צוריק אַ הויב, ציהט מיט בײַדע הענד די קניהען צו זיך, ווינקט זיך און לאַכט, לאַכט — שוין מיט טרעהרען אין די אויגען...

— ער מאַכט, דאַכט זיך, חוזק פון אונז, דער שטומער הונד — זאָגט ברײַנע צום אַלטען.

— האָב איהם אַ שוואַרץ יאָהר! — וואַרטשעט דער אַלטער, — אַ הולטײַ, אַ דינער אין זײַן מח!

— העטי, העטיע! — קרומט איהם ברײַנע נאָך זײַן לאַכען און בעס'ט זיך: — וואָס וואַהכעסטו! דו שטומער פלאָקען! העטיע, העטי!

ער לאַכט פון דעם — ווײַזט אליה — ווי זי האָט געמאַכט מיט די הענד אַרויף און אַראָב.

— נו, זאָל איך נעהמען אַ שאַל אויף די אַקסלען און געהן צו „די אײַנגעפאַלענע באַקען" מע, מע, אַז דו וועסט געהן „מיט בײַדע אויגען אָנקוקען!

— שוין! — ווײַזט אליה — נײַן! אַנ'אַנדערש מאָל. און ער ווערט פלוצים צוריק טרויעריג.

— איך הער דיך! — זאָגט ברײַנע, און נעהט אַוועק פון דער היים. דער אַלטער האָט זיך צוגעלעגט אָברוהען.

אליה'ן איז אומעדיג און שטאַרק טרויעריג אויפ'ן האַרצען, נעהמט ער זיך נאָר צו אַנ'אַרבײַט: אַראָבנעהמען וואָל פון שאָפּענע פעל. אָבנעאַרבײַט אַ ביסעל, האָט ער די שטוב צוגערוימט, רײַן געמאַכט און נאָך עפּעס וואָלט ער געוואָלט טהון — טהון אַזאַ אַרבײַט, צו וועלכער מען דאַרף גוט צולײַגען די הענד, אַ פלײַסיגע אונטערשפּאַרען, זיך אָנשטרענגען אַזוי, אַז דער אָטהעם זאָל אַזש פערכאַפּען. ווײַל וואָס פאַר אַ בעטרעף האָט בײַ איהם די אַלע אַרבײַטען, וואָס ער האָט ערשט אָבגעטהון! אַ שפּיעלכעל! פון הײַמליכקײַט וועגען האָט ער דאָס אַלץ געטהון. ער איז ניט געוואוינט צו זיצען מיט פערלעגטע הענד, און אַ פערשפּאַרטער אין שטוב... פאַר דער צײַט, וואָס ער זיצט אין שטוב, איז ער בלומר'שט נישט געזונד, עסט, טרונקט און שלאָפט — האָט ער אָנגעזאַמעלט אַזוי פיעל פרישע כחות, און פיהלט זיך אַזוי געזונד און קרעפטיג, אַז ער וואָלט אימשטאַנד געווען אַ נעהם טהון „גרידלען" און איהם איבער'ן דאַך אַריבערוואַרפען... אוי, אוי ער וואָלט אפילו געקענט אַזאַ לײַטוך וואָהל, מיט וועלכען ער איז דאַמאָלט געפאַלען, איצט — אויף אײַן האַנד אויפהויבען און טראָגען... ער גיט פלוצים אַ נעהם מיט אײַן האַנד אַ בענקעל, גיט עס אַ פעסטען שטעל אַוועק בײַם פענסטער און זעצט זיך אַוועק דערויף רעטענדיג מיט'ן פנים צום דרויסען.

די גאַנצע צײַט וואָס ער זיצט אין שטוב איז איהם אומעדיג, אָבער הײַנט נאָך דעם וואָס ער האָט זיך אַ ביסעל „אויסגעטענה'ט" מיט די אַלטע און זיך דערבײַ גוט, זעטיג אָנגעלאַכט — נאָך מעהר.

אָט זיצט ער אַ פערטראַכטער און קוקט מיט טרויעריגע אויגען אין דרויסען אַרויס. דער שאָטען האָט שוין צוגעדעקט דעם גאַנצען הויבען פאַרקען, וואָס געגענאיבער זײַן פענסטער, אַ וואַלבען דאַך מיט אַ שטיק קוימען אויך צוגעדעקט — ס'ווערט שוין אַ פנים נאַכט.

אליה הויבט זיך פלוצים אויף, נעהמט אין קיך און וואַשט זיך דאָרט די הענד, נאָכדעם קומט ער צוריק אין שטוב מיט אַנ'ערנסט פנים, שטעלט זיך אַוועק בײַם טיש, אָנגעשפּאַרט מיט איהם מיט בײַדע הענד און פערמאַכט די אויגען... אָבער פונקט אַזוי, ווי דער פאָטער זײַנער טהוט עס, ווען ער שטעלט זיך דאַוונען מנחה...

און אָט נײַט ער זיך אַ בויג, גיט זיך עטליכע קלעפּ מיט'ן קולאַק אין האַרצען, און בלײַבט ווײַטער שטעהן אַזוי מיט פערמאַכטע אויגען.

דער פאָטער כאַפּט זיך אויף פון שלאָף און דערזעהט, ווי אליה „דאַווענט".

— זעה, זעה, וואָס ער טהוט! — גיט דער אַלטער מיט פערוואונדערונג אַ זאָג צו זיך אַלײַן, — אַ פגורה! ניט אַנדערש — משיח וועט קומען.

אליה גיט זיך דערוויײַל ווידער אַ מאָל אַ בויג אויף רעכטס — אויף לינקס מאַכט עטליכע טריט אַרונטער, ווידער אַ בויג אויף רעכטס און אויף לינקס, עפענט די אויגען און... דערזעהט דעם פאָטער, וואָס קוקט אויף איהם און שאָקעלט צו מיט'ן קאָפּ...

— עס-ס-ממע! — גיט אליה פערשעמט אַ וואונק צום פאָטער און ער ווײַזט אויף זיך, ד. ה. וואָס האָב איך געטהון! זאָג!

— איך ווײַס ניט! — צושפּרײַט דער פאָטער בײַדע הענד און גיט אַהויב מיט די אַקסלען.

אליה גיט זיך אַ קנײַטש: נײַן, מיט אַנ'אמת, זאָג וואָס!

— האָסט געדאַוונט. — גיט זיך דער אַלטער. אַ פּאָר שאָקעל מיט בײַדע הענד פאַר'ן פנים.

אַ צופרידענער גיט אליה אַ רעווע אַרויס אַ געלעכטער, גיט אַ נעה צו צום פאָטער, אַ נעהם איהם אַרום מיט זײַנע געזונדע הענד און גיט איהם אַזוי אַ ליעבליכען, אָבער פעסטען דרוק צום האַרצען.

— אוי, אין דער ערד נעה, דו שטומער הונד!

שפּעטער אַ ביסעל, ווען ברײַנע איז געקומען און האָט געוויזען אליה'ן, אַז זי איז שוין געווען דאָרט בײַם „צעפּעל", בײַ דער כלה הײַסט עס, און האָט שוין נעזאָגט, אַז זײַ וועלען, „ווען מען וועט דעם קאָפּ פון דער האַנד אויפהויבען", ס'הײַסט מאָרגען פריה, קומען מיט בײַדע אויגען אָנקוקען. — האָט אליה זיך פלוצים אויסגעפּוצט אין זײַנע שבת'דיגע קלײדער און איז אַוועק פון דער היים.

— כ'וואָלט געקענט שווערען, אַז דאָס איז ער ווידער אַוועק צו דער שוואַרצער בעקער מויד... — האָט ברײַנע אַ זאָג געטהון.

— האָב איהם אַ שוואַרץ יאָהר, דעם הולטײַ! — האָט דער אַלטער צוגעגעבען.

ווענען אַ ניט-סענסאַציאָנעלע ידיעה.

פון

הלל צייטלין.

צווישען אלע „וויכטיגע" ידיעות פון די צײַטונגען, די ידיעות וואס ווערען געדרוקט מיט גרויסע שרײַענדע קעפּלעך ווי, צום בײַשפּיעל, די ידיעות וועגען „יאמבא", וועגען מאדאם משעבעריאַקאווא, און וועגען נאך פיעל אזעלכע זאכען וואס די וועלט שטעהט אויף זיי, איז דערמאהנט געווארען אין א פאר קלײנע שורות, וואס מען האט זיי קוים בעמערקט, אז א פאר פאבריקאנטען אין לאדז (רוכט זיך, די ברידער מײַטעלבוים) האבען בעשלאסען צו גרינדען א פאבריקעל ספּעציעל פאר יודישע ארבײַטער. אט די ידיעה איז, פערשטעהט זיך, ווײַניגער וויכטיג ווי די ידיעות וועגען עפּעס א העלפאנד וואס האט זײַן בשר'ן זיווג ניט געהאט און דערפון איז ער, לא-עליכם, משוגע געווארען, און דעריבער האבען אונזערע צײַטונגען פון דער לאדזער ידיעה קײַן שום פּירוש ניט געמאכט. מען דארף זיי נאר דאנקען וואס זיי האבען מיט זייער גרויס חסד האטש געבראכט אזא ניט-סענסאציאנעלע ידיעה...

וואס זאלען אבער טהון אזעלכע יודען ווי איך וואס דער גורל פון די צעהנטויזענדע יודען וואס ווערען ארויסגעשטויסען פון די פאבריקען, איז זיי יא נוגע און פאר יאמבא מיט משעבעריאקאווא מיט נאך אלערלײַ מענליכסטע אנטיקלעך דאנה'נען זיי גראדע אמתעניגסטען! דארפען זיי דען ניט אמאל אבשטעלען זיך גראדע אויף אזעלכע ניט-סענסאציאנעלע זאכען ווי די גרינדונג פון עפּעס א פאבריקל פאר יודען וכדומה! דארפען זיי דען ניט דוקא פון די לעצטע זאכען מאכען א שטיקעל פּירוש!

וויל איך מאקי הײַנטיגס מאל זײַן בכלל ניט „מאדערען" איך וויל לאזען אלע זעהר וויכטיגע מאדערנע ענינים פאר מײַנע קאלעגען און אליין וועל איך זיך מיר לײַנער אבשטעלען אויף אזא „קלײנינקײט" ווי די גרינדונג פון א פאבריקל פאר יודישע ארבײַטער...

איך וויל דא בעמערקען, אז די גרינדונג פון אזעלכע פאבריקלעך איז דער אײנציגער פּתרון צו דער פראגע וועגען די ארויסגעשטויסענע און באיקאָטירטע יודישע ארבײַטער. קאנען די יודישע קאפּיטאליסטען נישט אדער זיי ווילען נישט ארײַן נעמען יודישע ארבײַטער דארט וואו די קריסטליכע ארבײַטער ארבײַטען, איז אויף זיי מוטל א הײליגער חוב צו שטיצען זייערע ארבײַטענדע ברידער, וואס מיט גרינדען בעזונדערע פאבריקלעך פאר זיי.

דאס וואס די ברידער מײַטעלבוים מהיען (אויב זיי מהוען עס ווירקליך און עס איז ניט קײן בלויזע הבטחה אדער נאר א פאנטאזיע פון רעפּארטערען), מוז בעגריסט ווערען פון יעדען אײַנציגען יודען, וואס נעהמט נאהענט צום הארצען די טרויעריגע, פינסטערע לאגע פון די יודישע ארבײַטער, וואס ווערען פון אומעטום ארויסגעיאגט און זייערע אײגענע ברידער—יודען—יאגען זיי אויך ארויס. מען מוז זאגען צו אזעלכע מענשען, וואס מאכען די גוטע התחלה פון געבען ברוים זייערע ברידער—תבוא עליכם ברכה!

מען מוז דערבײַ אויך דערוועקען אנדערע יודישע קאפּיטאליסטען, אז זיי זאלען אויך נישט שטעהן פון דער ווײַטען, אז זיי זאלען אויך ניט צוקוקען און צוזעהן גלײַכגילטיג—ווי ביז איצט—ווי זייערע ברידער געהן אוים פון הונגער און פּײַן, מען דארף זיי דערמאהנען דעם אלטען, אלטען: „לא תעמוד על דם רעך"...

האט זיי ניט געהאלפען קײן „מוסר", האבען ניט געהאלפען די בקשות און תחנונים פון די לײַדענדע ארבײַטער, וועט אפּשר א מאל העלפען דער לעבעדיגער בײַשפּיעל. מיר זעהן פיעל מאל, אז א לעבעדיגער בײַשפּיעל ווירקט פיעל מעהר פון די שטארקסטע לאגישע בעווײַזען. אפשר וועלען זיך נאך קאַפּיטאליסטען געפינען וואס זיי וועט געפעלען ווערען אזעלכע אונטערנעהמונגען ווי די וואס ווערען פון די פאר לאדזער פאבריקאנטען אונטערגענומען. שפּעטער וועט פילײַכט אנהייבען ווירקען דער נאכאהמונגס-געזעץ און די יודישע קאפּיטאליסטען וועלען אנהויבען אײַנער נאך דעם אנדערען צו גרינדען פאבריקלעך פאר יודישע ארבײַטער.

מען מוז דערבײַ בעמערקען אויך אט וואס: פריהער איז געבראכט געווען אין די צײַטונגען די ידיעה, אז אויך די פאזנאנסקי'ס גרינדען א ספּעציעלען פאבריק פאר יודישע ארבײַטער. דאן איז אויך דערמאהנט געווארען, אז נאך יודישע פאבריקאנטען ווילען אזעלכע פאבריקען גרינדען, איצט האט זיך פון דעם אלעמען אויסגעלאזט נאר דער פאבריקעל וואס עס זאלען גרינדען די ברידער מײַטעלבוים, אזוי ווי די פאזנאנסקי'ס האט מען אומזיסט חושד געווען, אזשר איז מיר די אנדערע קאַפּיטאליסטען אויך אומזיסט חושד!...

לעת עתה הערט מען גאר נישט וועגען די חסדים פון די פאזנאנסקי'ס פאר די יודישע ארבײַטער. דאס האבען א פנים נאר „שונאים" אויסגעטראכט. מען איז זיי חושד בכה שאין בם. נאר מיט א מאל אז די אײניגע ברידער דערמאהנט זיך...

וואס עס איז אבער קלאָהר און געווים איז דאס, אז די פאזנאנסקי'ס בויען איצט א שפּיטאל פאר זייערע קריסטליכע ארבײַטער. פערשטעהט זיך, אז דאס איז זיך זעהר א שענער מהאט, צי וואלט אבער אויך ניט שען געווען, אז די פאזנאנסקי'ס זאלען אמאל א מראכט מהון אויך וועגען געזונדע יודען, וואס ווילען ארבײַטען און פערדינען און וואס ווערען פון זיי, ווי פון אנדערע יודישע קאפּיטאליסטען, פעריאגט!

לויט ווי אײניגע צײַטונגען האבען איבערגעגעבען האבען פאזנאנסקי'ס קריסטליכע ארבײַטער אט דא ניט לאנג א ביסעל א „שפּיעל" געמהון און האבען געוואלט מאכען א שטיקעל פאגראם'ל אויף יודען. מסתמא ווערט פאר אט די „שפּיעל ד'" אויך זעהר און זעהר פיעל געזארגט פון די העררען פאזנאנסקי'ס, נאר פאר די אײניגע ברידער, פאר די פערפאלגטע און פערייאגטע און פון אלעמען געשלאגענע האבען די העררען פאזנאנסקי'ס א פנים גאר נישט. אײגענע ברידער פערדינען גאר נישט, נישט קײן רחמנות אוי נישט קײן יושר און נישט קײן מענשליכע בעהאנדלונג. אזוי פאדערט א פנים דער „אסימיליאטארישער פאטעמעטפּ"!

P. S. נאך דעם ווי איך האב געענדיגט דעם ארטיקעל האט זיך מיר געמאכט צו זעהן א נײַע ידיעה פון אײן יודישע צײַטונג, אז אין דער לאדזער פאבריק פון ארבאך-שיניצקי וועגען אנגענומען יודישע ארבײַטער, פון וועלכע דער אינהאבער איז זעהר שטארק צופרידען. דאס גלײַכען ווערט געבראכט, אז די פירמעס זילבערג, בערקאוויטש און אנדערע האבען בעשלאסען צו גרינדען פאבריקען פאר יודישע ארבײַטער. הלואי זאל עס זײַן אמת.

עס וואונדערט מיך אבער דאס, וואס אזעלכע ידיעות זענען שוין פיעל מאל געווען אין די יודישע צײַטונגען און דאך איז די פראגע וועגען די יודישע ארבײַטער אין לאנד ניט געריהרט געווארען פון ארט...

געמישטע לידער.

— פון —

אברהם רייזען.

I

א ווײַן-ליעד.

סוף כל סוף איז שען דאס לעבען,
בראץ דאס ביסעל שלעכטס און שמות!
לאמיר זשע דאס וואָרט זיך געבען
לעבען פרעהליך אין גענוס!
סוף כל סוף איז שען די יוגענד
און די ליעבע שענער נאך!
לאמיר פון דער באבע-טוגענד
זיך בעפרײַען, פון איהר יאך!
סוף כל סוף איז גוט דאס מײַדעל,
האטש א ביסעל פאלש, ניט טרײַ...
לאמיר זשע ניט זײַן צו אײַדעל
און זי ליעבען הײַס און פרײַ...
סוף כל סוף איז ווײַ ניט שעדליך —
(ווער נאך שמועסט אויב ס'איז עכט!)
קומט זשע בחורים און מײַדלעך
טרינקט א ביסעל! ס'איז ניט שלעכט!...
סוף כל סוף וויל יעדער נאשען
פון דעם לעבענס-בעכערס ראנד...
מאכט זשע אויף די רויטע פלאשען
מיט א פרײַער דרייסטער האנד!...
סוף כל סוף בלויז האבען נארען
פאר דעם גליק א זוים געשטעלט!
זעהט דעם שוים פון פלאש זיך שפּארען —
סוף כל סוף איז שען די וועלט!...

II

העניע.

וואו איז זי, העניע, אצינד —
דאס ליעבע, דאס גאָלדענע קינד?
איך האב זי געליעבט א וואך — צווײַ,
דאך בענק איך עד היום נאך זײַ.
נאך זײַ — נאך די וואכען איך מײַן...
זײַ זענען געוועזן אזוי שען;
איך הײַנט זײַ ווי א גאָלדענעם טרוים...
און העניען! — געדענק איך נאר קוים!...

יקיר ווארשאווסקי.

פאלעסטינא-בילדער.

II

אויפ'ן כרמל.

די נאכט האט אנגעהויבען צופאלען אז מיר זענען אויפ'ן כרמל.

א מיעדע שטילקײַט ארום. די לופט איז קיהל און אנגעזאפט מיט עפּעס פרוכטבארע כלאנגען, וואס געבען אב מיט א עכא אן דעם בארג.

צי זענען דאס די קלאנגען פון די ים-וועלען, וואס קלאפּען אן אין די שטײנער בײַם בערג, אדער אינערליכע, הארציגע טענער, וואס זענען בעהאלטען געווען לאנגע יאהרען און האבען זיך יעצט אבגערופען דערוקהײַנדיג דעם פראכט פונ'ם כרמל! ווער ווײַסט!

באלד נאכ'ן אנקומען נאך חיפה און ארגבגעהן פון שיף, זענען מיר, איך און א פאר חברים טוריסטען, ארויף אויף איהם.

— האך! דער כרמל!—האבען מיר אויסגערופען. דער אמת'ער כרמל, וואס האט א מאל געקלונגען אין אונזערע אויערען נאר אלס מליצה-ווארט אין די יודישע פאלקס-לידער אדער העברעאישע שירי-ציון, און וואס איז שטענדיג געגאנגען צוזאמען מיט דעם שרון און וואס בײדע האבען אונז אזוי געצויגען און איבער זײַ געחלומט און אונזער יונגער נאכ'ן א דורכלעזען מאפו'ס אהבת-ציון—צו מאקען דעם וועלבען כרמל זעהען אונזערע אויגען! און נישט לאנג טראכטענדיג—און אונזערע פיס טרעטען אויף קיהם.

לאנג האבען מיר אויף איהם שפּאַצירט, בעזוכט אלע זײַנע קירכען, הײַזער און גערטנער, וואס פולען איהם אוים; געקלעטערט אויף שפּיציגע שטײַנער, ארײַנגעדרינגען אין די טיעפּניִשען פון זײַנע וועלדלעך, איהם ארומגעגאנגען פון אלע זײַטען ביז מיר זענען צום שפּיץ געקומען.

און דא האט זיך פאר אונזערע אויגען אויסגעשפּרייט א גרויסארטיגער לאנדשאפט פון לעבעדיגע, פערשידען-פארביגע דיוואנען, בערג און טהאלען האבען זיך אויסגעמישט און פארגעשטעלט א שענע פאנאראמע, און צווישען זיי האט ארויסגעגלאנצט דער כנרת, וואס האט זיך געשפּיגעלט אין די זון-שטראהלען, עס האט זיך געשלענגעלט דער שמאלער קישון און דער עמק-יזרעאל האט זיך פערשפּרייט מיט זײַן גאנצען פּראכט. די זון האט געווארפען איהרע שטראהלען, וואס האבען א דורכגעשפּיזט די קלאר-רײַנע ארץ-ישראל לופט און די גאנצע געגענד האט זיך געטונקען אין א ים-ליכט.

צו אונז איז ארויסגעקומען אנ'אלטער דײַטש, דער פערוואלטער פון פענסיאָנאט, וואס געפינט זיך אויפ'ן שפּיץ כרמל. ער האט אונז דערציהלט, אז ער איז דא אהערגעקומען פון דרעזדען א געפעהרליך-קראנקער און די לופט האט איהם אויסגעהיילט פון זײַן לונגען-קראנקהײַט; ער האט אונז ארומגעפיהרט און געוויזען אלע מאדערנסטע אײַנריכטונגען פון פענסיאנאט, די פערשידענע פלאנצונגען און געהיקסען, וואס דער בארג איז אין זיי רײַך, די בורות און די וואסער-לײַטונג, אונז דערציהלט פון די אלע קירכען און קלויסטערס, וואס געפינען זיך אויפ'ן בארג מיט די אלע לעגענדען וואס געהן דא ארום וועגען דער מערת-אליהו וואס געפינט זיך נאהענט פון דאנען און—וועגען משיח'ס צײַטען, וואס זענען שוין נישט ווײַט, ווען אלעם וועט צוריקגעהערען דעם אלטען יודישען פאלק. און נאך פיעל זאכען האט דער גוטער אלטער אונז דערציהלט ביז די זון האט זיך פאר אונז מיעד פערנײַגט, זיך ארײַנגעווארפען אין א פײַערדיגען ים ווײַט ווײַט הונטערן בלויען ים — און מיר האבען זיך מיט'ן אלטען געזעגענט און געבלאנדזשעט ווײַטער.

נאכט-שאטענס האבען זיך אנגעהויבען פערשפּרײַטען ווען מיר זענען אנגעקומען צו א הויז, וואס איז געשטאנען אין מיטען א גארטען, ארומגערונגעלט מיט שמעקעדיגע בלומען, וואס האבען מיט זייער ריח פערכאפּט דעם אטהעם. לאנגע שורות מענשען פון סעמיטישען אויסזעהן, צווישען זיי פיעל פרויען און קינדער, האבען זיך געצויגען פון אלע זײַטען צום הויז. מיר זענען אויך געווארען ארײַנגעשלעפּט אין דער מאסע און ארײַן אינוועניג.

דארט האבען מיר שוין געטראפען א סך מענשען, וואס א טײל זענען געזעסען אויף דער ערד אויף מײַערע דיוואנען, די פיס א הינטערגערוקט און א טײל — אויף נידעריגע בענקלעך און האבען געטרונקען קאפע פון קלײנע שעלעכלעך. מען האט אונז זעהר שען מקבל פנים געווען, מכבד געווען מיט קאפע און גערן אונז געענטפערט אויף אונזערע פראגען.

און ווי דער שטיינער — יד ישראל באמצע. דערהערענדיג, אז מיר זענען יודען, האט זיך ארויסגערוקט פון צווישען די געסט א טיפּיש שײנער יוד, מיט א לאנגע שווארצע בארד, וואס האט אין א שיינעם העברעאיש אונז דערציהלט וועגען וואס זיי אלע זענען זיך דא צונויפגעקומען.

דאס זענען געווען באביסטען, אנהענגער פון א נײַער רעליגיעזער סעקטע, וואס איז ענטשטאנען אין פּערסיען אין פאריגען יאהר-הונדערט און האט פיעל אנהענגער צווישען די מוסולמענער אין גאנץ מזרח. די רעליגיע שטיצט זיך אויפ'ן קאראן, זי זאגט זיך, אבער, נישט אב אין ארײַננעהמען אין זיך אלעם גוטע און מאראלישע פון אנדערע רעליגיאנען. אין זייער רײַסטער נביאים געהן ארײַן אויסער מחמד אויך משה, בודהא, ישו הנוצרי, קאנפוציוס א.אז.וו. זיי האבען קײנע בעזונדערע דאגמען, זענען זעהר טאלעראנט. האבען אין זיך די בעסטע מדות, איבערהויפּט זענען זיי מקפיד אויף הכנסת-אורחים, און יעדעס יאהר קומען זיי זיך צונויף אויפ'ן כרמל אויפ'ן יאהר-צײַט פון זייערם א נביא, וואס איז דא בעגראבען.

דער ערצעהלער אלײן איז פון פּערסיען, קען זעהר גוט לערנען. מיט ציטאטען פון דער גמרא אויפגעוויזען, אז זייער רעליגיע איז די בעסטע. לויט זײַנע רײַד געפינען זיך א סך באביסטען אין פּערסיען וואס לעבען צווישען זיך א קאמאניש לעבען—און מיר, אלס יודען, זענען באלד געווארען דער צענטער פון אלע שמועסען און וכוחים וואס זענען פארגעקומען. מיט נײַגעריגקײַט האבען זיי אונז אויסגעהערט און מיט שמײכעלדיגע פּנים'ער אונז פון זייער לעבען דערציהלט. און בײַם אוועקגעהן האבען זייערע פרויען יעדען פון אונז א בלום געשאנקען.

ווען מיר זענען ארוים פון דארט איז שוין געווען נאכט. אין דער פינסטער זענען מיר געקראכען אויף די שמאלע וועגען פון כרמל און געטראכט פון דער נײַער רעליגיע, וואס האט זיך דא פערטראגען; און אויסגעזעהן האט דאס אלעס ווי א חלום פון די אלטע גרויסע צײַטען ווען דאס קלײנע פּאלעסטינא איז געווען פול מיט פערשידענע רעליגיעזע סעקטען, גאט-זוכער און געזעץ-געבער, און געלעבט מיט דער ברײַטער רויער נאטור.

און ווי א שטיק ווילדע נאטור פון פערצײַטענס האט אויך אויסגעזעהן דער אראבער מיט ווילדע אויגען אין אדם-הראשונ'ס קלײדער, וואס איז צו אונז ארוים ווען מיר זענען פארבײַגעגאנגען די מערת-אליהו און האט אויסגעשטעקט די נאקעטע האנד נאך באקשיש.

פינסטער איז געווען ארום און שטיל. דא און דארט האבען פײַערלעך געבלאנדזשעט פון די אלע קירכען, קלויסטערס און געבעט-הײַזער, וואס געפינען זיך דא ארום. שטילע, אײַנגעהאלטענע שטימען האבען זיך געטראגען אין דער לופט. און מיר האבען נישט געוואוסט, צי קומען זיי פון ארום אונז אדער זיי זענען אבקלאנגען פון די לאנגע, אלטע דורות וואס האבען א מאל דא געלעבט און אין דער נאכט-פינסטערניש האבען מיר געבלאנדזשעט, יונגע צווײַגען פון דעם אלטען יודישען שטאם, און געהאפט אויף דעם נײַעם אליהו וואס זאל מלחמה האלטען מיט די נביאי-הבעל און ווידער דא פּראקלאמירען גאטס ווארט, וואס זאל קלינגען אויפ'ן כרמל און זיך אבגעבען מיט אנ'עכא אינ'ם גאנצען לאנד ...

דער לאמטערן

№ 26	א הײַנטעלענדיגער נו-תמיד אז בעלײַכטען די פינסטערניש אין אלע קהל'שע ענינים, אין אלע חברות און צדקה-אנשטאלטען, אין די קעפּ פון אונזערע שתדלנים, אין די הערצער פון אונזערע נדבנים וכו' וכו'	יהי אור!

א טעגליך וואכענבלאט פאר קהל'שע ענינים.

אויף דאטשע.

בײַטאג בײַסען פליגען
און ס'פּערנעלט די זון;
כאטש לויף אין א קעלער,
זיך רעטען דערפון ...
בײַנאכט—ווילסטו שלאפען,
כא בילען די הינט;
און איז א שלעכט וועטער,
צופײַפט זיך דער ווינד ...
און הויבט אן צו טאגען,
צו זינגט זיך דער האָהן;
ער קרעהעט און קרעהעט,
א פולען קאפּ זאָן ...
און האסטו נאך וועניג!—
צו טרײַבען זיך קיה;
און יונגע חזרים
נאך העלפען זיי צו ...
און קאטשקעס און גענזלעך
פערמערען דעם לארם—;
דאס איז א קאנצערטעל,

דאס איז א קאנצערטעל,
נאר אײנס אין דער וועלט;
און ס'ליגט א שלאפלויזע
מײַן ווײַבעל און שעלט ...

ה. ראדאשיצקי.

פאפולערע ליגענס.

(וועלכע מען קען הערען יעדען טאג).

איך וועל שוין קײנמאל מקדר נישט ליעב האבען קײן אנדערע.

אוי, ווי ס'פערדריסט מיך וואס איהר האט מיך נישט געטראפען צו הויז.

יא. מײַן פרײַנד, מײַן פרוי פאהרט אויף דאטשע און איך מוז געבען בלײַבען אין שטאדט אלײן.

דו ביזט דער ערשטער מאן, וועלכער האט מיך געקושט.

עס איז מיר אפילו אין חלום נישט אײַנגעפאלען צו צווײַפלען אין אײַערע „אײגענע האר".

וואכאכטונגספאל און ערגעבענסט, אײַער פרײַנד.

בעזוכט מיך אפט, עס וועט מיר פערשאפען דעם גרעסטען פערגניגען...

ליעבע פרוי... פון מיר דײַן שטענדיגער ליעבענדער מאן.

אדער:

ליעבער מאן... פון מיר דײַן אימער טרײַע פרוי ... (אין בריעף)

א! וועמען איך זעה!! וואס מאכט איהר? זעצט זיך.

אך, ווי יונג איהר זעהט אוים מאדאם!..

קלײנע פעליעטאנדלעך.

I.

בײַם דאקטאר.

צו א דאקטאר אין קאבינעט איז ארײַנגעלאפען זײַן זוהן.

— פעפע! פעפע!!

— מײַן קינד! — האט דער דאקטאר צו איהם געזאגט — הונדערט מאל האב איך דיר געזאגט, אז דו זאלסט מיר נישט שטערען ווען איך ארבײַט ערגער לײַען, ווארט אונטער, כ'וועל באלד ענדיגען מײַן ארטיקעל וועגען די גוי-אישע ניכע הילף בײַ אומגליקס-פאלען און דערנאך וועל איך שמועסען מיט דיר, ווען דיך שטעקט און ווערט רוהיג, נעהם דיר א בײַשפּיעל פון מיר.

און א האלבע שעה ארום האט דער דאקטאר זיך אומגעקעהרט צום יונגעל:

— עס האב איך געענדיגט, וואס ווילסטו?

— איך האב דיר געוואלט זאגען, אז אונזער טרא האט ארײַנגעטראגען זיך א בײן אין האלז און ליעגט שוין האלב טויט.

II.

פערבלאנדזשעט.

טנימעלע האב איך געלעזען אין די צײַטונגען: פערבלאנדזשעט געווארען א מײַדעל פון 18 יאהר, א בלאנדינקע. ווער ס'ווײַסט פון איהר זאל מעלדען צו איהר פאטער הײַסבלום.

טראכט איך מיר: וואס איז דאס, אזעלכע מײַדלעך פערבלאנדזשען אויך?

לעצו איך עטליכע שורות ווײַטער א טעקסט. ארויסגעקומען א יונגערמאן פון א יאהר 20, א שטאטישער. ווער ס'ווײַסט פון איהם זאל מעלדען צו זײַנע עלטערן גארפינקעל.

בין איך נאך מעהר פערבליבען פערטראכט: טוט בחור פערבלאנדזשעט אויך?

ערשט שפּעטער האב איך זיך דערוואוסט דעם אמת.

טוט שנאנס איז געשען:

פרײַליין הײַסבלום
ה' גארפינקעל
פערהײַראט
פון וואס זיי געבען צו וויסען
עלטערן און בעקאנטע.

און דא זענען מטמע שוין ארומגעלאפען זוכען די פערבלאנדזשעטע קינדער...

וויצען-שפּיצען.

א פעהלער.

— פאר וואס האט איהר אבגעזאגט אײַער בוכהאלטערין?

— זי האט געשריבען צו גיך.

— הער א מעשה, דאס איז בײַ אײַך א פעהלער!

— א ודאי זי האט געשריבען דרײַסיג פעהלער אין אײן מינוט.

דער פאעט און זײַן געליעבטע.

דעם פראכטפאלען זון-אונטערגאנג... אך ווי הערליך... די לאנגע רונקעלע שאטענס שפּרײַטען זיך אוים... די הימלען ווערען טיעפער... זעה דאס גרינע גראז, די רויטע בלומען די ווײַסע ליליען, וואס קוקען פערחלומ'ט... זעה, נאר זעה ווי שען!

געליעבטע: שען, עס איז וועלטען שען, עס זעהט אלץ אוים אזוי ווי מײַן נײַער זומער-הוט... אך!

פלירט.

— האסט געזעהען עווא ווי איזידאר האט אויף מיר געבליצט מיט די אויגען.

— דאן וועט באלד דונערן.

— פון וועמען?

— פון זײַן פרוי.

א בערלינער וויץ.

ענטשולדיגט ה' קאהן וואו געהט מען דא צו דער באהן.

— פון וואנען ווײַסט איהר, אז כ'הײַס קאהן?

— כ'האב מיך אזוי משער געווען.

— דאן זײַט זיך ווידער משער וואו מען געהט צו דער באהן.

בליצען.

א פרוי פאלט קײנמאל נישט אין חלשות ווען זי איז אלײן...

די גרעסטע מײנונג וועגען זיך האבען די קלענסטע קעפּ.

די פרויען מיט די קלײנע פיסעלעך לעבען דוקא אויפ'ן גרויסען פוס.

די מענער לאכען אפט פון די נארישקײט פון די פרויען, און אפט בלײַבען זיי די נארענים,

בריוועלעך אין רעדאקציע.

I.

ה' ה' רעדאקטאר!

כ'בין א יונגערמאן פון א יאהר עטליכע און צוואנציג מיט א גוטע „פּאמאדע". אבער כ'בין זעהר שלעכט געשטימט, וואס זאל איך טהון?

ענטפער: א שידוך.

II.

ה' ה' רעדאקטאר!

כ'וויל ווערען א פּראוויזאָנדער אין א פעראײַן, וואס טהוט מען דערצו.

ענטפער: אין די אלטע איז בעסער, מאכט א נײַעם פעראײַן.

III.

ה' ה' רעדאקטאר!

כ'וויל ווערען א יודישער שרײַבער, וואס דארף איך קענען?

ענטפער: גאר נישט.

א מאדערנע הײַראטס-אנאנסע.

א גע'נט'ע פרוי

וויל נאך א מאל חתונה האבען, די בעטרעפענדע האט א זעלכע מעלות, וואס איהר וועט נישט טרעפען בײַ אלע איצטיגע פרוי. נעמליך:

1) זי טאנצט נישט קײן טאנגא,
2) שפּיעלט נישט קײן פּיאנא,
3) געהט נישט ארום האלב-נעגלײַזש אין גאס.
4) לויפט נישט טאג און נאכט אין טעאטערס
און 5) זי וויל יא האבען קינדער.

א פרוי מיט א זעלכע מעלות איז איצט שווער צו געפינען.

ראָמאַנסען.

י. בערטאַן.

ווען דו האלסט די אויגען אָפען
און עס פאלט אויף מיר דיין בליק...
שפיר איך גלייך די קעלט פון צפון
און דערנאָך א מזרח-היץ...

הער איך דיינע טענער שטילע;
פיהל איך אין דיין ויס געזאנג;
באלד דעם הימעלס-העכסטער תפילה
באלד דאס קלענסטע ערד-פערלאַנג...

ווילסטו מיר דיין ליעבע געבען...
ווער איך בלאס... און ווער איך רויט;
און איך ליעב דיך ווי דאס לעבען
און איך האס דיך ווי דעם טויט...

• • •

קום גיכער אין וועלדעל
דאָרט איז א מחיה!
פאַר ליעבענדע הערצער
בענייסטערטע, פרייע...

קום גיכער, דו הערסט
ווי דער וואלד זינגט א נגון!
פון מעכטיגע דעמבעס.
וואָס קענען פערוויגען...

און שפעטער ווען ס'וועט שוין
די זון זיין פערגאנגען;
דאן וועט אונז ערוואכען
דער לערכעס געזאנגען...

און איך וועל דיר ליעבסטע
דערצעהלען א מעשה;
א מאָל איז געווען
א פרינצעסין א וויסע...

מיט גאָלדענע לאָקען
און ליכטיגע אויגען
און ס'איז א בן-מלך
געקומען צופליגען...

אזוי ווי אַן אָדלער.
און האט איהר געשוואָרען
פיעל ליעבע און טריי
אויף אייביגע יאָהרען...

און זי האט געגלויבט איהם
ער האט זי גענומען...
און גלייך איז דער פרינץ
ווי אין וואַסער פערשוואונדען...

זיי דעמאָלסט נאָר בלאָנדזשעט
אין וואלד די פרינצעסין
און זוכט איהר געליעבטען
וואָס האט זי פערגעסען...

און וויינט אַן אַנ'אויפהער
און יאָמערט אַן ענדע...
. . . .
אָ, ליעבסטע, ניט שוידער!
עס איז א ל...נעגדע...

סאַבלער וועט אַראָב אין דעמיסיע?

פעטערבורג (ספ.) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אטענטאט אויף ראַספוטין'ען, געהען קלאַנגען, אז דער אָבער-פראָקוראָר פון סינאָד סאַבלער וועט אַראָב אין דעמיסיע.

ראַספוטינ'ס צושטאַנד— א האָפנונגסלאָזער.

פאָקראָווסקאָיע (ספ.) נעכטען האָט מען ראַספוטינ'ען איבערגעפיהרט אין טיומענער שטאָדט-שפיטאל. ראַספוטין געפינט זיך אין א בעוואוסטלאָזען צושטאַנד. די דאָקטוירים האָבען אָנערקענט, אז זיין צושטאַנד איז א האָפנונגסלאָזער, ווייל מען ענטדעקט שפורען פון בלוט-פערגיפטונג. די טעמפּעראַטור פון הארצען איז שטאַרק אָבגעשוואַכט.

איליאָדאָר און ראַספוטין.

צאַריצין (ספ.) די ידיעה וועגען דעם אטענטאט אויף ראַספוטינ'ען האָט דאָ בעזונדערס צווישען די אָנהענגער פון איליאָדאָר'ן ארויסגערופען א גרויסע סענסאַציע. איליאָדאָרס אָנהענגער זאָגען גאַנץ אָפען, אז פוּן איצט אָן וועט זייער „לעהרער" ווידער פערנעהמען זיין פאַסענדע פּאָזיציע, ווייל נאָר ראַספוטין איז געווען דער הויפּט-שולדיגער אין איליאָדאָר'ס מפּלה. דאָך האלט מען דאָ, אז איליאָדאָר האָט ניט געהאַט קיין שום שייכות צו דעם אטענטאט אויף ראַספוטינ'ען.

וואָס הערט זיך אין לאָדז.

שטיצע פאַר בילדונגס-צוועקען.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט די לעצטע אלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער ערשטער יודישער לייה- און שפּאַר-קאַסע בעשלאָסען א טייל פון פערדינסט ארויסצוגעבען אויף בילדונגס-צוועקען פאַר די מיטגליעדער.

די פערוואלטונג פון דער קאַסע פיהרט איצט דורך דעם בעשלוס און זי האָט בעשטימט ארויסצוגעבען פאַר דעם יאָהר צו 20 רובל פאַר 51 מיטגליעדער אויף צו בילדען און ערציהען זייערע קינדער. די מיטגליעדער, וואָס ווילען בעקומען א שטיצע אויף צו בילדען זייערע קינדער קאָנען זיך מעלדען אין קאַנצעלאַריע פון דער קאַסע (פּעטריקאָווער № 14).

סטאַטיסטיק פון באַנקראָטען.

לויט אַנ'אָפיציעלער סטאַטיסטיק, זענען אין פערלויף פון חודש יוני רעגיסטרירט געוואָרען אין רוסלאַנד 127 באַנקראָטען אויף דער סומע פון 9,789,000 רובל.

די באַנקראָטען ווערען איינגעטיילט אין פאָלגענדע צוויי גרופּען: מאַנופאַקטור— 81 באַנקראָטען אויף דער סומע פון 1,900,000 רובל, קאָלאָניאל 82 אויף דער סומע פון 1,185,000 רובל און אין אַנדערע צווייגען—64 באַנקראָטען אויף דער סומע פון 6,704,000 רובל.

די ערשטע יודישע ספּאָרט-צייטונג.

ס'איז ערשיענען די צווייטע נומער פון דער ערשטער יודישער ספּאָרט-צייטונג. פון דער צווייטער נומער איז צו זעהן, אז די רעדאַקציע בעמיהט זיך צו ערפילען איהרע אויפגאַבען, וואָס זי האָט זיך געשטעלט מיט דער אינטערעסאַנטער און דורכאויס נייטיגער אויפגאַבע. די צווייטע נומער איז שוין צוזאַמענגעשטעלט און ענטהאַלט פערשיעדענאַרטיגע אינטערעסאַנטע ארטיקלען וועגען דער בעדייטונג פון ספּאָרט און וועגען דער ספּאָרט-בעוועגונג ביי יודען.

א גאַנץ בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט פערדיענען די אינטערעסאַנטע ארטיקלען פון ד"ר פּאַולי—„די פיזישע ערציהונג אין די חדרים"; ד"ר ציררקער „די יודישע טורן-בעוועגונג"; ה' לאַזאַרוס „וועגען פעראייניגונג פון טורנער"; ה' י. שאַיאַק—„די יודישע ספּאָרט-בעוועגונג אין ענגלאַנד". א פעליעטאָן פון ה' אָווערבוך א. או. וו.

איין נומער זענען אויך פאַרהאַן איינינע פאַכמענישע ארטיקלען וועגען „פוסבאל" „די טעכניק פון לויפען", ווי אויך א רייכע כראָניק פון יודישען ספּאָרט-לעבען.

בכלל מאַכט די נומער א גאַנץ גוטען איינדרוק.

די שטרייק-בעוועגונג.

אין דער מעכאַנישער וועבעריי פון י. מ. נוטמאַן, צעגעלניאַנאַ 108, האָבען 78 ארבייטערינס געוואָרפען די ארבייט, ווייל די אדמיניסטראַציע האָט זיך אָפּגעזאָגט צו ערפילען די עקאָנאָמישע פאָדערונגען פון די ארבייטערינס.

פון יודישען קאָמי-פעראיין.

די פערוואַלטונג פון יודישען קאָמי-פעראיין מאַכט אויפמערקזאַם די מיטגליעדער, אז די קאַנצעלאַריע פון פעראיין איז אָפען טעגליך (חוץ פרייטאָג און שבת) פון 7 ביז האַלב 11 אין אָווענד. די ביבליאָטעק איז אָפען דינסטאָג און דאָנערשטאָג פון 9 ביז 11 אין אָווענד און שבת פון 11 ביז 1 פריה.

די בעפעלקערונג אין לאָדז.

לויט אַנ'אָפיציעלער סטאַטיסטיק, וועלכע איז אָנגעגעבען געוואָרען אין דעם וואַרשויער סטאַטיסטישען קאָמיטעט, געפינט זיך אין לאָדז (אויסער באַלוט) 500,458 איינוואוינער, דאַרונטער שטענדיגע איינוואוינער—120,684; 58,565 מענער און 61,919 פרויען; ניט בעשטענדיגע—368,337; 177,501 מענער און 190,836 פרויען; אויסלענדישע אונטערטאַנען—11,387; 5846 מענער און 5541 פרויען.

אין באַלוט געפינט זיך 130 טויזענד איינוואוינער. זיי ווערען אָבער ניט פערעכענט צו דער שטאָדט, ווייל באַלוט איז אַן אדמיניסטראַטיווע איינהייט.

לויט די רעליגיע ווערען די לאָדזער איינוואוינער איינגעטיילט: 163,799 יודען, 251,051 קאַטוילקען, 6,923 פּראַוואָסלאַווע, 62,873 עוואַנגעליקער, 1,860 מאַריאַוויטען, 1599 באַפּטיסטען און 996 פון אַנדערע גלויבענס.

פון אָוזדראָווסקאַ.

אין פערלויף פון 2-טען זומער-סעזאָן, וועלכער האָט געדויערט פון 2-טען יוני ביז'ן 2-טען יולי האָבען זיך אין „אָוזדראָווסקאַ" אויפגעהאלטען 79 פערזאָן.

די קראַנקע, וועלכע האָבען די אַנשטאַלט פערלאָזט האָבען צוגענומען פון 10 ביז 20 פונט און זיך אומגעקעהרט קרעפטיג און געזונד א היים.

די געשעפטס-לאַגע אין לאָדז.

אין דער היינטיגער וואָך איז אין מסחר פון מאַנופאַקטור-סחורות קיינע ענדערונגען ניט פאָרגעקומען, דאָס געשעפט געהט ווי ביז איצט גוט. אין היינטיגען סעזאָן, איבערהויפּט אין די לעצטע צוויי וואָכען, איז צו בעמערקען ס'רוב ביי די מיטעלע פאַבריקאַנטען דאָס זעלבע בילד, וואָס קומט ביי אונז פאָר יעדעס יאָהר אין סעזאָן-צייט, מען איז ניט אומשטאַנד כמעט-נאָמאל אויסצופאָלגען די אָרדערס, כאָטש אין די אַפּרעטורען און וועבערייען איז פאַרהאַן א גרויסער זאַפּאַס פון סחורות.

דאָס ערקלערט זיך דערמיט, וואָס ביי די דאָזיגע פאַבריקאַנטען ווערט ווינטער ניט געאַרבייט און זומער ווען דער ארבייטער בעקומט אויך ארבייט אויפ'ן פעלד זענען די שפּינערייען, אַפּרעטורען און אויך די וועבערייען ניט אומשטאַנד צופריעדען צו שטעלען אונזערע פאַבריקאַנטען און זיי די סחורות צו ליעפערען אין דער ריכטיגער צייט.

אויף א גרויסער נאָכפראַגע פון מאַנופאַקטור-סחורות קאָן מען היינטיגעס יאָהר ערוואַרטען פון מיטעל-אזיען, ווי די רעזולטאַטען פון געטרעטעניש זענען שוין בעוואוסט. לויט די ידיעות פון די דאָרטיגע געגענדען; איז דאָרט ביי'ם היי-יאָהריגען געטרעטעניש העכער אויף גאַנצע 50 פּראָצענט געגען פאַריגען יאָהר און אזוי אַרום האָפט מען, אז עס וועט זיך פערגרעסערען ביי דער דאָרטיגע בעפעלקערונג די נאָכפראַגע אויף אַלערהאַנד סחורות.

ווי דער סעזאָן וועט זיך איינשטעלען אין איינאָפּעאישען רוסלאַנד וועט ערשט קלאָר ווערען אין צוויי וואָכען אַרום. די לעצטע צייט איז צוליעב די היצען אין פערשיעדענע קאַנטען פערברענט געוואָרען פיעל תבואות און צוליעב דעם איז אין איין אויעזד דאָס געטרעטעניש גוט און אין א צווייטען שלעכט. דאָס האַלט נאַטירליך פיעל סוחרים צוריק פון צו מאַכען בעשטעלונגען. ווען דאָס וועטער וועט זיך אין די דאָזיגע געגענדען פערבעסערען און עס וועלען פאַלען רעגענס, וועט זיך די לאַגע פערבעסערען און מען וועט נאָך קאָנען מאַכען גוטע געשעפטען מיט די קונדען, וועלכע קומען צו אונז אין סעפטעמבער צום צווייטען מאָל. פיעל וועט אויך האָבען צו זאָגען דער ניזשנער יריד, וואו מען וועט לויט די לעצטע ידיעות די יודישע סוחרים קיינע בעזונדערע שטערונגען ניט מאַכען.

די פּרייזען פון רויהע מאַטעריאַלען זענען פעסטע; וואָל שטייגט. דאַנקען רויהע בוימוואָל איז אויף א בוסעל גע-

ראַספּוטין און די יודען.

פערבריינגענדיג דעם גרעסטען טייל פון זיין לעבען אין סיביר, וואו ס'עקזיסטירט כמעט ניט די יודישע פראַגע צוליעב דעם, וואָס דאָרט זענען קיין יודען ניטאָ, האָט ראַספּוטין, פערשטעהט זיך, גאַר ניט געוואוסט וועגען דעם מענשען-פיינדליכען נאַציאָנאַליזם, וועלכער איז אזוי פערשפּרייט אין די צענטראַלע גובערניעס.

אז זיינע פריינד האָבען איהם געפרעגט, פאַר וואָס ער נעהמט אָן יודען, האָט ער געענטפערט, אז אַלע מענשען האָט איין גאָט בעשאַפען און מ'דאַרף די יודען ניט פערשטעמען.

זיינע נאָהענטע פריינד געבען איבער, האָט ראַספּוטין זיך קיין מאָל ניט אָבגעזאָגט צו העלפען דעם אָרעם יענעם יודען. וועלכער האָט זיך געפונען אין א נויט. צווישען אַנדערען דערצעהלט מען פאָלגענדען פאַקט, וועלכען ראַספּוטין אַליין האָט דערצעהלט ביי סאַזאָנאָוו'ן:

— ווען דער יור בעגראַוו האָט ערמאָרדעט סטאָליפּינ'ען אין קיעוו, האָט מען ערוואַרטעט א גרויסען יודישען פּאָגראָם, אין וועלכען ס'האָבען זיך געזאָלט בעטייליגען די רעכטע אָרגאַניזאַציעס. איך בין געקומען צום פּאָרוצעגער לין „צוויי כעפּיגען אָדלער",— האָט ראַספּוטין דערצעהלט,—און איהם געבעטען, ער זאָל ניט דערלאָזען קיין פּאָגראָם. א יונגער רוס, וועלכער איז אנוועזענד געווען ביי סאַזאָנאָוו'ן האָט צאָרניג אויסגעשריען;

— אַלע יודען וואָלט מען געדאַרפט אויפהענגען!

א יודישע פרוי, וועלכע איז אויך געווען אַנוועזענד, האָט שאַרף פּראָטעסטירט געגען דעם. דאַן האָט זיך ראַספּוטין איינגעמישט פון זיין אָרט און אויסגערעגט געזאָגט צום יונגען רוס:

— צו וואָס רעדסטו אזוי? ווייסט, מ'טאָר ניט אזוי, האָסט א מענש בעליידיגט. יודען זענען אויך מענשען. שלעכטע מענשען זענען אויך צווישען רוסען פאַרהאַן. בעשולדיג ניט, בערוהיג דיך,—האָט ראַספּוטין געענדיגט, דראָהענדיג מיט'ן פינגער.

גראַף וויטע וועגען ראַספּוטין.

א מיטאַרבייטער פון „בערלינער טאַגעבלאַט" האָט געהאַט א געשפּרעך מיט גראַף וויטע וועגען ראַספּוטינ'ען.

אונטער אַנדערען האָט דער בעוואוסטער רוסישער פּאָליטיקער ארויסגעזאָגט פאָלגענדעס:

„ראַספּוטין איז א פעהיגער און איינגענאַרטיגער פויער. ער איז אַנ'ערליכער און גוטער מענש און מהות פיעל גוטעס פאַר ליידענדע. מיט א צייט צוריק, איידער איך בין אוועקגעפאָהרען פון פּעטערבורג איז צו מיר אריינגעקומען א יוד און מיר דערלאַנגט א צעטעל אָהן א קאָנווערט, אויף'ן צעטעל איז געווען אָנגעשריעבען; „גראַף, העלף דעם יודען, אז מען זאָל זיין אָהן אויפנעהמען אין פּאָליטעכניקום. די יודען זענען דאָך אויך מענשען. פאַרוואָס רוס'ס מען זיי דען?" אונטערגעשריעבען איז געווען; „ראַספּוטין".

איך פלעג פון איהם גאַנץ אָפט בעקומען אזעלכע צעטלעך. איך האָב ראַספּוטינ'ן געזעהן איין מאָל, מיט 5 יאָהר צוריק און ער האָט אויף מיר

אָבקלאַנגען פון אַנפאַל אויף ראַספּוטינ'ען.

געמאַכט א גוטען איינדרוק, ער האָט מיר אַרויסגעזאָגט איינינע אָריגינעלע געדאַנקען וועגען הסוף. ווען איך האָב איהם אויפמערקזאַם געמאַכט, אז זיין בעזוך ביי מיר קאָן איהם שאַדען ברענגען, דען מ'וועט וועט אויף איהם רעדען, אז ער האָט צו טהון מיט א שעדליכען מענשען, האָט ער געענטפערט; „יאָ, ברודער, דו האָסט רעכט", ער איז פון מיר אוועק און מעהר צו מיר ניט געקומען; ער פלעגט בלויז מיר שיקען צעטעלעך אָדער פערזאָנען צו שטיצען.

ראַספּוטינ'ס ביאָגראַפיע.

ראַספּוטין איז א פויער פון טאָבאָלסקער גובערניע, טיומענסקער אויעזד, אין שטעדטיל פּאָקראָווסקאָיע. געבוירען געוואָרען איז ער אין יאָהר 1868. זיין פאָטער איז א טיפּישער סיבירישער פויער, וועלכער פערנעהמט זיך נאָך היינט מיט ערד-ארבייט, פיש-פאַנגען און האָט זיין מיהל.

פון אָנפאַנג האָט גרינאַרי אויך געהאָלפען דעם פאָטער אין דער ווירטשאַפט, נאָר ער איז ניט געווען קיין גוטער געהילף, ווייל פון דער יוגענד אָן האָט ער שוין אָנגעהויבען צו ברינגען זיין און צו פערפאָלגען די אָרטיגע פויערען.

די פאַקטען בעשרייבט ער אַליין אין זיין אויטאָביאָגראַפיע, פּלוצלונג,— שרייבט ראַספּוטין,—האָט ער געוואָרפען די ערד-ארבייט און איז אוועקגעגאַנגען. ווי ס'האָט זיך ארויסגעשטעלט, האָט ער עס געטהון דערפאַר, ווייל איהם האָט זיך געחלומ'ט, אז דער הייליגער ווערכאָטורסקי איז צו איהם געקומען און געהייסען אוועקפאָהרען די שלעכטע זאַכען און קומען אין מאָנאַסטיר, וואו ער זאָל בעטען און ער וועט איהם מאַכען פאַר א הייליגען.

ראַספּוטין איז קודם כל געגאַנגען אין מאָנאַסטיר און דאַן האָט ער געוואַנדערט איבער רוסלאַנד אין פערלויף פון איינינע יאָהר, פאַסטענדיג און בעטענדיג צו גאָט.

דאַן האָט ער בעקומען א רעקאָמענדאַציע צו סערגיע, דער רעקטאָר פון פּעטערבורגער אַקאַדעמיע. סערגיע האָט איהם פריינדליך אויפגענומען און אריינגעפיהרט איהם אין די העכערע געזעלשאַפט אין פּעטערבורג.

ראַספּוטינ'ס שטערען האָט אָנגעהויבען אויפצושיינען און ער האָט בעקומען א גרויסען איינפלוס.

ראַספּוטינ'ס פאַמיליע בעשטעהט פון א פרוי, וועלכע וואוינט שטענדיג אין פּאָקראָווסקאָיע, א 18-יעהריגען זוהן און צוויי טעכטער פון 14 און 16 יאָהר.

די פּעטערבורגער טעלעגראַפען-אַגענטור שווייגט...

פּעטערבורג (ספ.) די נעכטיגע רוסישע אָווענד-צייטונגען דרוקען אויס די פערוואונדערונג צוליעב דעם, וואָס די פּעטערבורגער טעלעגראַפען-אַגענטור שווייגט וועגען דער גאַנצער געשיכטע אין פּאָקראָווסקאָיע.

פּראָפעסאָר פעדאָראָוו אין פּאָקראָווסקאָיע.

פּעטערבורג (ספ.) קיין פּאָקראָווסקאָיע איז ספּעציעל ארויסגעפאָהרען מבקר חולה זיין ראַספּוטינ'ען דער לייב-כירורג, פּראָפעסאָר פעדאָראָוו.

Zur Verlobung von unseres Freundes
Herrn JACOB GLASSTEIN mit Frl. RÓZIA BORNSTEIN
gratulieren herzlichst
846 Gebr. M. & Ż. Wróblewski. u. S. Scheps.

צו דער פערלאָבונג פון פרל.
רוזשא באָרנשטיין
מיט אונזער פריינד יאַקוב גלאַזשטיין
837 גראַטולירען הערצליכסט
י. י. גאָלדבערג עט פרוי,
א. פוקס,
נ. פשערבאָרסקי.

Zur Verlobung unserer Freundes
JAKOB GLASSTEIN
mit Frl. RÓŻA BORNSTEIN
gratulieren herzlichst
329 W. Selig et Frau.

צור פערלאָבונג פון
פרל. רוזשא באָרנשטיין
מיט ה' יעקב גלאַזשטיין
342 גראַטולירט הערצליכסט
שלמה מיללער.

ROZALIA GOLDBERG
ISRAEL MINTZ
Verlobte
Lodz, im Juli 1914. 847

צור פערלאָבונג פון
ה' יעקב גלאַזשטיין
מיט פרל. רוזשא באָרנשטיין
גראַטולירען הערצליך און ווינשען
שנעלען גליק
7831 זלמן ביטערמאַן.

הערענגאַרדעראָבען-אַטעליער
Bernard Kazimierski
איז איבערגעטראָגען געוואָרען נאָך דער
Dzielna 22 פראָנט I שטאָק
נעבענאַן דער מיקאָלאַיעווסקאַ.
852 3 1

וואָהנונגען
בעשטעהענד פון 2 צימער אונד קיכע און 3 צימער מיט קיכע מיט בעקוועמליכקייט ווי אויך איין געוועלב פאַסט אויף א יאַטקע ואַפּאָרט צו פערמיטען אויף שרעדניאַ 28. צו ערפאָהרען ביים פערוואַלטער.
5-1 333

וועגען היי-יאָהריגען פּריזיוו.

אין א סך פּאָוויאַטען האָט מען אָנערקענט פערשיעדענע אַרט-וויבאָר'ן וועלכע זענען געמאַכט געוואָרען דורכ'ן היגען פּרוויאַקאַט ה' נ. וויינבערג.

וואַלטונג האָט בעשטעטיגט דעם פּלאַן, וועלכען דער ארכיטעקטאָר כמאַניסלאַוו לאַנדוי האָט אויסגעארבייט אויף אויסצובויען א איינענעם לאָקאַל פאַר דער 4-קלאַסיגער האַנדעלס-שולע. פון דער געזעלשאַפט צו פערשפּרייטען האַנדעלס-וויסענשאַפט. דער בעשטעטיגטער פּלאַן איז שוין איבערגעשיקט געוואָרען אין לאָדזער מאַגיסטראַט, וועלכער וועט איהם איבערגעבען די פּעטענטען. דער שול-לאָקאַל וועט בעשטעהן פון א 2-שטאָקיגער געביידע.

פון שניידער-אַרבייטער-פעראיין.

דער לאָקאַל פון שניידער-ארבייטער-פעראיין איז איבערגעטראָגען געוואָרען אויף קאָנסטאַנטינער № 7 און וועט זיין שבת אָפען פון 10 ביז 12 פריה.

פון „האַרפע".

די פערוואַלטונג פון „האַרפע" בעט אונז מיטצוטיילען, אז דער פעראיינס-לאָקאַל איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון דלוגאַ 31 אויף פּאַסאַזש-שולץ 9, צוליעב'ן רעמאָנט וועט דער לאָקאַל זיין געשלאָסען 8 טעג.

פון פּאַפּיער-בראַנזשע-פעראיין

די פערוואַלטונג פון „פּאַפּיער-בראַנזשע-פעראיין" בעט אונז מיטצוטיילען, אז דער פעראיין האָט זיך איבערגעצויגען אויף סקווערנאַ 5, דער לאָקאַל וועט זיך בעדייטענד פערגרעסערט אזוי אז עס וועלען זיך געפינען אַלע מעגליכע בעקוועמליכקייטען און ווערגנוגען.

די מיטגליעדער, וועלכע ווינשען זיך און מעדיצינישע הילף קאָנען זיך ווענדען אין פעראיינס-לאָקאַל יעדען אָווענד פון 8 ביז 10 א ווינטער שבת פון 10 ביז 12 פאַרמיטאָג. אין א אויסערגעוועהנליכען פאַל קאָנען די מיטגליעדער וואַזיטען ווער מוטיגלויבענדע-קאַרטע ביי'ם דאָקטאָר.

פון לעדער-אַרבייטער-פעראיין

די פערוואַלטונג פון „פּראָפעסיאָנעלען ארבייטער-פעראיין פון דער לעדער בעאַרבייטונגס-בראַנזשע" בעט אונז צו מעלדען אז פון קומענדיגען דאָנערשטאָג וועט דער לאָקאַל פון פעראיין איבערגעטראָגען ווערען אויף פּילנאָצנאַ 19 פראָנט 3-טען שטאָק דער לאָקאַל פון פעראיין וועט אָפען זיין יעדען אָווענד פון 8 ביז 11, אלע מיטגליעדער וואָס האָבען פון יולי אָן ניט געצאָהלט זייערע וואָכענטליכע-בייטראַגע ווערען געבעטען צו מעלדען וועגען דעם אין פעראיינס-לאָקאַל.

פון יודישען טורן-פעראיין.

דער היעסיגער יודישער טורן- און ספּאָרט-פעראיין מאַכט ענערגישע פּאָרבערייטונגען צו א גרויסען טורן-פעסט, וואָס וועט פאָרקומען אין העלענענהאָף אָנהויב אויגוסט. צוליעב דעם וואָס דער פעראיין איז בעשעפטיגט מיט די פּאָרבערייטונגען פון דעם פעסט, איז בעשלאָסען געוואָרען ביז דאַמאָלס זיך ניט צו בעטייליגען אין קיין שום פערואַנשטאַלטונגען.

די רעזולטאַטען פון די פערד-ווישטשיגעס.

די 40 פּראָזען אויף דער סומע פון 28 485 רובל, וועלכע זענען געווען בעשטימט פאַר די לעצטע פערד-ווישטשיגעס און רוסע-מאַביאַנוץ, האָבען בעקומען פאָלגענדע פערזאָנען: גראַף ס. מאַרשטוק און קאָווטשסקי 4,686 ר., ניקאָלאַיעווסקי

פאַלען, ווייל די נאַכריכטען פון אמעריקאַ און עגיפּטען איבער'ן בוימוואָל-גערעטעניש זענען גינסטיגע, מען בעמערקט איצט דעמפעליך איף די אויסלענדישע מערק, אז ווען די ספּעקולאַנטען וואָלטען ניט קינסטליך אונטערהאַלטען די פּרייזען אויף רויהע בוימוואָל וואָלט בוימוואָל שוין איצט פיעל בילינער געוואָרען. אויך דאָס גערעטעניש פון אינזער בוימוואָל אין טורקעסטאַן פערשפּרעכט היינטיגעס יאָהר צו זיין העכער פאַר'ן פאַריגען יאָהר און די פּרייזען וועלען אונזבעדינגט פאַלען.

מ—ן.

פערשיעדענעס.

— לויט'ן בעשלוס פון פּעטריקאָווער אָקרוזשנאַי-סוד איז דער קאָנקורס, וואָס איז ערקלערט געוואָרען איבער דער פירמע „קאַנעל קאָהן און ראַבינאָוויטש, אראָבגענומען געוואָרען.

— די צאָהל פון די אויטאָמאָבילען אין לאָדז האָט אין היינטיגען יאָהר בעדייטענד פערגרעסערט. ביז איצט האָט דער מאַגיסטראַט ארויסגעגעבען 52 נומער'ן. אין פאַריגען יאָהר זענען איבערגאַנצען ארויסגעגעבען געוואָרען 39.

— דער מאַגיסטראַט האָט געבעטען איבערגעשיקט קיין פּעטראָקאָוו אויף צו בעשטעטיגען דעם פּלאַן אויסצובויען א נייעם פּאַוויליאָן ביי דער „תלמוד-תורה".

— דער אינספּעקטאָר איבער די דרוקערייען און ליטאָגראַפיעס ה' מ. פ. לישעוויטש האָט זיך איבערגעצויגען אויף וואָלטשאַנסקאַ 109.

— דער בעוואוסטער לאָדזער אינדוסטריעלער א. דוראַק האָט איינגעשטעלט די צאָהלונגען. די סומע פון פּאַסיוו דערגרייכט 200,000 רובל.

— די אַקציענגעזעלשאַפט פון גראָהמאַנ'ען האָט בעקומען א קאָנצעסיע אויף אויסצובויען אויף טילנאַ גאַס 9 און 16 מאַגאַזינען פאַר בוימוואָל און סקלאַדען פאַר סחורות.

בולגאַרישע בעשטעלונגען אין לאָדז.

צוליעב די בעדייטענדע בעשטעלונגען פון דער בולגאַרישער רעגירונג, האָבען זיך בולגאַרישע פירמעס געווענדעט צו די לאָדזער און וואַרשויער פירמעס מיט דער אָנפראַגע וועגען צושטעלען סחורות, לייוואַנד, לעדער און שטיקל פאַר דעם בולגאַרישען מיליטער.

פון דער 4-קלאַסיגער האַנדעלס-שולע.

די פּעטריקאָווער גובערנסקע פער-

אַלע זענען איבערצייגט
קנייפ'ס זייף

בעזייטיגט
זומער-שפּראָסען, פּרישצעס,
וואַנגרעס. פלעקעס און טרוקענע
לישאַיעס און אַלערליי אומרייניגקייטען פון דער הויט. 5356
קנייפס זייף איז אנערקענט פון די גרעסטע דאָקטוירים.

די כרמל-ווײַן און קאָניאַק
זײַנען אַבסאָלוט רײַן און אונגעפעלשט.
כרמל-קאָניאַק איז פון בעסטער קוואַליטעט.
וואַרשעווער
וואַראַשטשבנע אופראוואַ

8,747 ר., מאַלומשעאַ 2564 ר., ס. שמעלער 2874 ר., א. דאַשעווסקו 1988 ר., ס. חענזיק 1299 ר. און „שמטלרדע" 1165 רובל.

פון „אוראַניאַ".
אין „אוראַניאַ" טעאַטער איז אוצט אַנ-אונטערעסאַנט פראָגראַם פון פוילישע וואַרשאַווער לעבען, יודישע סקעטש'ס פון ה' קיסטון און אַנדערע „נומערן". עס װערען אויך געוויזען אונטערעסאַנטע קינעמאַטאָגראַפישע בולדער.

„אדעאָן".
אין קונעמאַטאָגראַף „אָדעאָן" ווערט היינט אויפגעפוהרט זעהר אַ אינטערעסאַנטע פראָגראַם. אונטער אַנדערן איז כדאי אָנצוזעהן אויף דעם סענסאַציאָנעלען דראַמאַ „דאָס מיזערנע רעכט" אויסער דעם נאָך פיעל אַנדערע בולדער.

„קאַסינאָ".
אין קונע-טעאַטער „קאַסונאָ" ווערט היינט צווישען אַנדערן אויפגעפוהרט דו הערליכע דראַמאַ און קאָלירען „די פולס-פרינצעסין" ערער „יאַס אַ פרוי פּערסאָנט עס אַלץ"... אויסער דעם ווערט געוויזען זעהר אַ בע-לעבענר בולר „די אַסטינג פון דן וואַסער-בעסאַווינער" און פיעל אַנדערע בילדער.

דער „יום טוב אין סאָוויליען".
אונטער'ן נאָמען „דער יום טוב אין סעוויליען" איז דענס דעם זונטאָג איין דער קאַמי-האַיאַוואַרען-פעראיין זייער טראַדיציאָנעלען נאַרכען-פעסט אין הײַלענענהאָף.

ווי שטענדיג, וועט זיך אויך די הײַיאָהריגע פערוויילונג אויסצייכנען מיט איהר אָריגינעלען און סענסאַציאָנעלען פּראָגראַם און די פערוויילונג וועט טראָגען דעם כאַראַקטער פון אַנ'אמת'ן פעסט אין שפּאַניען מיט אַלע פּיטש-טוקעס; עס וועט פאַרקומען אַנ'אָקסען-קאַמפף, אַ שפּאַנישער באַלעט, ספּאָרט-איבונגען א. אַ. וו. אויך וועט צוגע-גרייט אַ שיינע קינדער-פערוויילונג.

מיט איין וואָרט, דאָס פּראָגראַם איז העכסט אינטערעסאַנט און אַזוי ווי די גאַנצע הכנסה נעהמט צו פערשטאַרקען די מיטלען פון די אלמנות און יתומים-קאַסעס, קאָן מען ערוואַרטען אַ גלענ-צענדען ערפאָלג פון דער זונטאָגדיגער פערוויילונג.

פון סטאַסיטש'ס פּאַרק.
אין סטאַסיטש'ס פּאַרק אויף דזיעלנאַ גאַס וועט מאָרגען שבת בײַ טאָג פאַרקומען אַ גרויסע גאָרטען-פערוויילונג מיט אַנ'אינ-טערעסאַנטען פּראָגראַם. אונטער אַנדערן וועט אויך אויפטרעטען דער און אונזער שטאָדט בעקאַנטער שוישפּילער און הוּמאָ-ריסט ה' י ע ד ו אַ ב. וועלכער וועט לייזען פּרק'ס און שלום עליכם'ס זאַכען; אַ חוץ דעם וועט אויך אויפגעפוהרט ווערען שלום עליכם'ס „עצה" און אַנדערע נומערן.

שרפות.
נעכטען אַרום האַלב 12 אַ זייגער בײַ טאָג האָט אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער ריימערײַ פון פינדראַיזען און גוימאַן, חירזשאָמסקאַ 182 №. ס'זענען אַרויסגערופען געוואָרען אייניגע צוגען פון די פייערלעשער, וועלכע האָבען די שרפה אײַנגעלאָשען.

בעת דער שרפה האָבען בעקומען שווערע בראַנד-וואונדען דער 27-יעהרי-גער אַרבײַטער יאָזעף פלאַשי און דער 41-יעהריגער טאָמאַש דלושאַק.

אַ גרויסע פאַבריקס-שרפה.
נעכטען אַרום 8 אַ זייגער בײַ נאַכט האָט אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה אין דער שפינערײַ פון „הילער און קאָמפּ." אויף לאַמזשינסקאַ 22 №. דאָס פייער איז ענטשטאַנען אויפ'ן דאַך פון'ם 8-שטאָקיגען פאַבריקס-בנין און האָט זיך מיט אַ געוואַלדיגער שנעליגקייט פערשפּרייט און אַרומגעכאַפּט די גאַנצע געבײַדע. בײַ'ם לעשען דאָס פייער האָבען געאַרבײַט כמעט אַלע אַבטהײלונגען (אויסער די 1-טע פון די פרײַוויליגע) ווי אויך די שטאָדטישע פייערלעשער. וועגען אײַנלעשען די ברענענדע פאַבריק האָט גאָר קיין רעד ניט געקאָנט זײַן און די פייערלעשער האָבען רעדי-בער זייער גאַנצע מיה אָנגעווענדעט צו פערהיטען די נעבענשטעהענדע הײַזער. אַרום האַלב 5 אַ זייגער פאַרטאָג איז געלונגען דאָס פייער צו לאָקאַליזירען.

די פאַבריק איז כמעט אינגאַנצען אָבגעבערענט געוואָרען, עס איז נאָר איבערגעבליבען די קעסעל-אָבטהײלונג און דער קאָנטאָר, עס זענען אויך פערברענט געוואָרען פיעל רויהע מאַ-טעריאַלען און סחורות. דעם שאָדען שאַצט מען אין 50,000 רובל.

טעאַטער און מוזיק.

גרויסעס טעאַטער.
מאַלווינאַ לאָבעל'ס אָבשיעדס-גאַסטראָלען.
דער דירעקטאָר פון גרויסען טעאַטער האָט זיך אײַנגענומען אויף שבת און זונטאָג אײַנצולאַדען די בעריהמטע קינסטלערין מאַלווינאַ לאָבעל אויף דרײַ לעצטע אָבשיעדס-פאַרשטעלונגען איידער זי פערלאָזט פון רוסלאַנד.

מאָרגען שבת בײַ טאָג ווערט גע-שפּיעלט צום לעצטען מאָל דיומאַ'ס „קאַמעליענדאַמע" מיט מאַדאַם לאָבעל אין דער טיטעל-ראָלע.

מאָרגען, שבת אין אָוונד, וועט צום לעצטען מאָל אויפגעפיהרט ווערען די עפעקטפולע אַלעגאָרישע פּיעסע „יעדע פרוי" מיט מאַדאַם לאָבעל אין דער הויפט-ראָלע. אַזוי ווי „יעדע פרוי" איז אין וואַרשוי נישט אויפגעפיהרט געוואָ-רען, קומען צו דער דאָזיגער פאַרשטע-לונג פון וואַרשוי ספּעציעל צו זעהן די גרויסע קינסטלערין אין איינער פון איהרע גלאַנץ-ראָלען י. ל. פרץ, יעקב דינעזאָהן און אַנדערע יודישע שריפט-שטעלער. בכלל רופט אַרויס די דאָזיגע פאַרשטעלונג אַ גרויסען אינטערעס.

זונטאָג וועט פאַרקומען צום בענעפיס פון קאַסירער פון גרויסען טעאַטער ה' גוט-מאַן, די לעצטע אָבשיעדס-פאַרשטעלונג פון מאַלווינאַ לאָבעל. געשפּיעלט וועט ווערען „מאַדאַם איקס" וואו די קינסט-לערין האָט איינס פון איהרע שענסטע ראָלען.

אַ פאַרשטעלונג פיר'ן האַנדוועמער-קלוב.
מאָנטאָג אין אָוונד וועט פאַר די מיטגליעדער פון האַנדווערקער-קלוב אויפגעפיהרט ווערען די נײַע אָפּערעטע „די שבועה" אָדער „ראָמאַ און יוליא", אין וועלכער עס געפינען זיך 30 נומערן געזאַנג. בילעטען בעקומט מען שוין בײַ ה' ליקערמאַן (רזשעלנאַ 2 №).

דער הײַנטיגער סימפאָנישער קאָנצערט.
דער הײַנטיגער סימפאָנישער קאָנ-צערט אין קאָנצערט-גאָרטען פון „מײַ-סאַפּעל" האָט צוליעב זײַן מיט געשמאַק צוזאַמענגעשטעלטען פּראָגראַם אַרויס-גערופען אַ שטאַרקען אינטערעס בײַ לאָדזער מעלאָמאַנען.

דער סימפאָנישער אָרקעסטער אונ-טער דער לײַטונג פון טאַלאַנטפולען דירינענער פראַס. שולץ וועט דורכפיה-רען אַ גאַנצע רײַה פערלען פון דער מוזיקאַלישער ליטעראַטור. דער הויפט-אינטערעס רופט אָבער אַרויס מענדעל-זאָהן-באַרטאָלדי'ס „שאָטישע סימפאָניע" און דאָס סאָלאָ פון פעהיגען וויאָלאָנ-טשעליסט ה' זאַפאַנציץ, וועלכער וועט אויספיהרען הײַדן'ס „ג-מאָל".

די פּראָווינץ.
(פון אונזערע קאָרעספּאָנדענטען)

צום ביאַליסטאָקער וועבער-שטרײַק.
פון ביאַליסטאָק שרײַבט מען אונז: דער וועבער-שטרײַק. וואָס האָט דאָ אויסגעבראָכען, געהמט איצט אָן נאָר אַנ'אַנדער ווענדונג און ס'איז דאָ אַ גרונד מורא צו האָבען, אַז די גאַנצע ביאַליסטאָקער פאַבריקאַציע זאָל בלײַ-בען שטעהען און ס'קאָן נאַטירליך ברענ-גען צו גאַנץ טרויעריגע פאָלגען.

אויף די בעראַטונגען פון די פאַברי-קאַנטען איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז זיי וועלען בשום אופן ניט נאָכגעבען די פאָדערונגען פון די וועבער; שוין צוליעב דעם, ווײַל אויב זיי וועלען דער-לענגען די וועבער, וועלען זיי אויך מוזען דערלענגען די שפּינער, אַפּרעטורער, טרײַבערינס א. ז. וו. און דאָס קאָן מען שוין איצט ניט, ווײַל אַרויפציהען אויף די פרײַזען איז דאָך שוין איצט אונמעג-ליך, אויב ווידער מען זאָל דערלענגען די וועבער אַליין, וועלען דאָך שפּעטער אויסברעכען שטרײַקען פון די אַנדערע פאַבריקס-אַרבײַטער.

דערווײַל אַרבײַטען נאָך די שפּינע-רײַען, אַפּרעטורען א. ז. וו. נאָר זיי וועלען אין אַ קורצע צײַט אויך בלײַבען שטעהען, ווײַל ערשטענס, קאָנען זיך די פאַבריקאַנטען ניט פאַרפערטײַען מיט אַזאַ גרויסען פאָרראַט פון געשפּינענעם נאַרן, דערום מוזען זיי קינדיגען די שפּינער-אַרבײַטער, די אַפּרעטורער וויע-דער האָבען ניט וואָס צו אַפּרעטירען ווי באַלד, די וועבער אַרבײַטען ניט.

עס איז זיך דערום לײַכט פאָרצו-שטעלען, וואָס פון דעם אַלעמען וועט ווערען אויב אַלץ וועט בלײַבען שטעהען.

דערווײַל איז אין ביאַליסטאָק רוהיג, די שטרײַקענדע וועבער פערהאַלטען זיך אַנשטענדיג. נאָר וואָס ווײַטער וועט ווערען, קאָן מען דערווײַל ניט וויסען.

Merkur.

וואַרטאַ (קאַליש, גוב.)
דערטרונקען אַ יודיש יונגעל אין אַ ברונען.
מיטוואָך, 8 אַ זייגער אין דער-פרוה האָט אויפ'ן וועגען מאַרק פאָלגענדעס געטראָפען: בײַ דעם ברונען, וואו אייניגע וואַסער-טרעגער האָבען געפּלאָסקט וואַסער, האָבען זיך געשפּיעלט אייניגע קינדער. פּלוצלונג האָט זיך אָבגעריסען אַ ברעט און דאָס 7-יעהריגע יונגעל מענדעל קרויזע איז אַרײַנגעפאַלען אין ברונען. די אַנדערע קינדער זענען אַנטלאָפען מיט אַ גוואַלד. ס'איז געוואָרען אַ געשרײ, אַ ליאַרם איבער'ן גאַנצען מאַרק.

אַ יונגער קריסט האָט זיך מוסר נפש געווען און זיך אַראָבגעלאָזט אויף אַ קאַט און ברינגען וועלכער איז 40 אַיילען טיעף פון ביז צום וואַסער. דער קריסט האָט גע-חאַפּט אַ געשרײ פון קינד, אָבער ווען ער איז אַראָבגעקומען האָט ער אויך שוין נישט געזעהן, ווײַל דאָס אונגליקליכע קינד איז אַראָב ביז צום גרונד.

און 30 מינוט אַרום איז דאָס קערפּער'ל פון יונגעל אַרויסגעשלעפּט און דער קריסט האָט עס אַריבערגעבּראַכט, אָבער ס'איז שוין געווען טויט.

דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר האָט נור געקענט קאָנסטאַטירען דעם טויט. און טויל פון טויטען קינד האָט דער דאָקטער געפינען אַ שטיקל זעמל.

דער פּאָרפּאַל האָט געמאַכט אַ טועפּען אײַנדרוק אויף דעם גאַנצען שטעדט'ל.

ש. ווײַדעמאַן.

סאָבײאַניץ.
נעכטען 8 אַ זייגער אין אָווענד האָט אַ פוהר איבערגעפאָהרען דעם 8-יעהרי-גען יערוזאַלימסקי. אין אַ שווערען צו-שטאַנד האָט מען איהם אָבגעפיהרט אין שפּיטאָל.

פאָלקס-טריבונע.

פין באַלוטער פעראיין „משמורת החולים".
מיט אייניגע וואָכען צוריק איז אין פעראיין „משמורת החולים" (אלעקסאַנ-דער 6) פאַרגעקומען אַ פערוואַלטונגס-זיצונג מיט'ן אנטהײל פון אַ גרופּע פער-איינס-מיטגליעדער. אויף דער זיצונג איז בעשטימט געוואָרען, אַז עס זאָל אײַנגעאָרדנעט ווערען אַ גאָרטען-פער-ווײַלונג לטובת דעם באַלוטער פעראיין „משמורת החולים". און דער סעקציע „באַלוטער-נאַכט-פאַנאַטאָוויע" די פער-וואַלטונג האָט זיך שוין ווענען די נע-הערינע ערלויבעניש געווענדעט צום פעטריקאָווער גובערנאַטאָר. די פער-וואַלטונג מאַכט אויפמערקזאַם דער נעהערטער בעפעלקערונג, אַז די גאָר-טען-פערווײַלונג וועט פאַרקומען אין גאָרטען „מאַרצעלין" אויף דער זגער-זשער 91, די פערוואַלטונג ווענדעט זיך אויך צו די מיטגליעדער פון פער-איין ווי אויך צו נישט מיטגליעדער, צו אינטערעסירען די גאָרטען-פערווײַ-לונג און צו סוחרים, הענדלער, אַז אַזוי ווי עס ווערען אַרויסגעשיקט פער-זאָנען צו זאַמלען זאַכען פאַר דער פאַנטאָווע-לאָטעריע זאָלען זיי זיך נישט אָבזאָגען זיך צו בעטײַליגען אין דער גאָרטען-פערווײַלונג דורך זייערע אונ-טערשטיצונגען און געבען דעם פער-איין די מעגליכקייט זײַן טעטיגקייט צו פערשפּרײַטען לטובת די באַלוטער אָרימע און עלענדע קראַנקע.

די פערוואַלטונג פון
„משמורת החולים".

פון בעקער און קאָנ. אַרבײַטער פעראיין.
געערטער הערר רעדאַקטאָר!
ערלויבט אונז אָבצודרוקען אין אײַער וו. צײַטונג פאָלגענדען בריעף:

יעדער פון די אַרבײַטער ווייסט גאַנץ גוט, ווי וויכטיג נויטיג ס'איז פאַר איהם דער פעראיין. בײַ די שרעקליכע בע-דינגונגען בײַ וועלכע ס'קומט אים צו אַרבײַטען איז דער אַרבײַטער שטענדיג אונטערגעוואָרפען אונטער פערשיעדענע קראַנקהײַטען און לײַדט אויך שטענדיג פון אַרבײַטס-לאָזיגקייט. פון דעם קלײַ-נעם געהאַלט, וואָס ער בעקומט איז זעהר שווער אָבצושפּאָרען אויף אַ שלעכטער צײַט. פדי וויפיעל ס'איז אין אונזער פאַלען צו פערלײַכטערין שטעהט יעצט אויף דער טאָגעס-אָרדע-נונג בײַ אונז אין פעראיין צוויי וויכ-טיגע פּראָיעקטע: 1) וועגען מעדיצי-נישער הילף און 2) אַ חילוף-קאַסע פאַר אַרבײַטסלאָזע.

ס'איז איבריג צו ערקלערען, ווי וויכטיג נויטיג די צוויי פּראָיעקטען זענען פאַר די אַרבײַטער, נאָר כדי דאָס דורכצו-פיהרען אין לעבען איז נויטיג די שטיצע פון אַלע אַרבײַטער און דערום ווענדען מיר זיך צו אַלע אַרבײַטער, אַז זיי זאָלען זיך אײַנשרײַבען אין פעראיין און זעהן ווי ווייט מעגליך אונז מיטצו-העלפען אין אונזער אַרבײַט.

מיט אַכטונג
די פערוואַלטונג פון בעקער-אַרבײַטער-פעראיין.

פּואַנקאַרע'ס רײַזע קיין רוסלאַנד.
פּ אַ ר י ז (פּ.) דער פּרעזידענט פון דער פראַנצויזיש'ער רעפּובליק פּואַנקאַרע איז אין דער בעגלײַטונג פון וויוויאַני און דער רויטע אַרויסגעפאָהרען דעם 2-טען יולי קיין רוסלאַנד. דעם פּרעזי-דענט האָבען בעגלײַט די מיניסטאָרען, פאַרשטעהער פון דער מאַכט און דער רוסישער באָטשאַפט.

הוערטאַ האָט „אָבגעדאַנקט".
נ י ו - י אָ ר ק (ספּ.) עס בעשטעטיגט זיך די ידיעה, אַז הוערטאַ איז אָבגע-טרעטען פון זײַן שטעל אַלס פּרעזידענט פון מעקסיקאַ און נעכטען נאָכמיטאָג האָט ער אונטערגעשריעבען די אַבדי-קאַציע. באַלד דערנאָך האָט הוערטאַ צוזאַמען מיט זײַן פאַמיליע פערלאָזען די שטאָדט.

קאַרסאָן אין לאָנדאָן.
ל אָ נ ד אָ ן (ספּ.) די ענגלישע רע-גיערונג האָט טעלעגראַפיש אַרויסגערו-פען אויף אַ דרינגענדען אופן דעם אָנ-פיהרער פון די אולסטערער סיר עדוואַרד קאַרסאָן, אַז די פּאָליטישע קרײַזען האַלט מען דאָס פאַר אַ גוטען סימן, וואָס בע-ווײַזט אויף אַ מעגליכקייט צו לעזען די אולסטער-פראַגע אויף אַ פריעדליכען אופן.

אײַנגענומען וואַלאָנאַ?
ר וי ם (ספּ.) עס האָבען זיך פער-שפּרײַט קלאַנגען, אַז די אַלבאַנישע רעוואָלוציאָנערען האָבען אײַנגענומען וואַלאָנאַ.

אַ בעשטעטיגונג אויף דעם פעהלט.

דער נײַער פּרעזידענט אין מעקסיקאַ.
מ ע ק ס י ק אַ (פּ.) הוערטאַ'ס נאָכ-

די צערשטרויאונג דער טע-טיגקייט פון די קישקעס און פון די לעבער. די צערשטרויאונג
דער טעטיגקייט פון די קישקעס איז אין מעהרסטען-פעלע אַ לעבער אָבשטאַמונג בײַ די אַרט קראַנקע, צוליעב כראָנישע פערגיפטונג, קומט אָפט פאָר קאָפּווע-הענים, קאָפּשמערצען, מיגרען, אויף די הויט געלע פלעקען. מען אַטעמט מיט אַ שלעכטען גערוך, בײַ'ם עסען עקלעם, דער אַפּעטיט ווערט פערלוירען, די שלאָף איז אונרוהיג א. ז. וו. אין אַ וועלכע אַרט פעלען דאַרף מען דורכאויס שטרע-בען צו אַ רעגולערע טעטיגקייט פון די קישקעס און דאָס קאָן מען לײַכט דער-רײַכען דורך דער הילף פון דעם מיטעל קאַסקאַרין לעפּרינס (Cascarine Leprince) דאָס מיטעל ווירקט גלײַכצײַטיג אויף די קישקעס דאַמיט, וואָס עס בע-זײַטיגט פון דאַרם די גאַל און אַנדערע שטאָפען, ווי-קס נעגעו דעם בורזשען אין די קישקעס און אויך היילט עס פערשטאָפּונג. צו נעבראַוכען איין אָדער 2 פּילען אין אָווענד בײַ'ם עסען. 806

פּאָלנער קאַרבאַכאַל האָט געבעטען אָב-נענעבען די פּרעזידענט-שבועה אין אַנוועזענהײַט פון די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען.

אַ קאַמפף צווישען איטאַליע-נער מיט אַראַבער.
א ל ע ק ס אַ נ ד ר י אַ (פּ.) נישט ווײַט פון סאָלים איז פאָרגעקומען אַ קאַמפף צווישען איטאַליענער מיט אַראַ-בער. פון די איטאַליענער זענען פיעל דערהרג'עט געוואָרען פון די אַראַבער זענען אומגעקומען 100 פּערזאָן.

רעדאַקטאָר: י. אונגער.
אַרויסגעבער: (ע. האַמבורסקי.
(אַ. מאַגיינבוים.

גרויסעס טעאַטער. דיר. י. זאַנדבערג.
אַנאָנס!! אַ זעלטען פרעהליכע נאַכריכט. אַנאָנס!!
די גרויסע קינסטלערין די פון אַלען אַנערקענטע בעסטע יודישע שוישפּילערין וועלכע האָט זיך ערוואָרבען אַ גרויסען נאָמען אויף דער אינטערנאַציאָנאַלע ביהנע
מיסס מאַלווינאַ לאָבעל
אין געקומען נאָך לאָדז און וועט פאַר איהר אָבריזע נאָך אַמעריקאַ געבען בײַ אונז
נור דרײַ גאַסטראָלען, מאָרגען שבת און איבערמאָרגען זונטאָג.
מאָרגען שבת צווײַ גאַסטראָלען: 1) שבת נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרײַזען פון 20 ביז 95 קאָפּ. אין אַלעקסאַנדער דיומאַ'ס מײַסטערווערק
די קאַמעליענדאַמע
מיט דער געפײַערטער קינסטל. מיסס מאַלווינאַ לאָבעל אין די טיטעלראָלע, וועלכע איז אָנערקענט געוואָרען פון די טעטריקריטיקער יודישע און ענגלישע פּרעסע אַלס די בעסטע „מאַרגאַריטאַ גאָטיע" אויף די יודישע ביהנע.
2) אָבענדס האַלב 9 בײַ געהעהעליכע פּרײַזען און האַלבער גרויס'ס עלעגאַנטע בעאַרבײַטונג
פון דוד קעסלער מוזיק פון הענריקסאָהן
יעדע פרוי
ווי זי זוכט ליעבע
וואָס בעדאַרף זי, וואָס גלויבט זי, וואָס ליעבט זי
צו יעדע פרוי, צו יעדער צײַט און איבעראַל
איהרע פעהלערן וועגען פיעל, נײַטאָנאַנד, אין דאָרען זיי
יעדע פרוי בעגלײַטען: שיינהייט, יוגענד, אונשולד אונד געוויסען.
הויפּטראָלע: „יעדע פרוי"—מיסס מאַלווינאַ לאָבעל.
בעמערקונג: אין 1-טען אַקט אַ גרויסע קאַרנאַוואַל-נאַכט אויף דער ניו-יאָרקער גרויסע גאַס אין וועלכע עס נעהמען אַנטייל ביז 150 מאַן און אַ ספּעצ. אָרקעסטער
איבערמאָרגען זונטאָג ד. 6/19 יולי 1919 בענעפיס צום קאַסירער פון'ם גרויסען טעאַטער
הערר גוטמאַן אונאָבװוּזליך לעצטער נאַסט-אָל
פון דער געפײַערטער קינסטלערין
מיסס מאַלווינאַ לאָבעל
אין אַלעקסאַנדער ביססאָן'ס דראַמע
מאַדאַם איקס
די הויפּטראָלע „מאַדאַם איקס" מיסס מאַלווינאַ לאָבעל. מיט דער ראָלע פערגעניגט די געפײַערטע קינסטלערין דעם ציקל פון איהרע גאַסטראָלען בײַ אונז אין טעאַטער און פּערגעס-שיידענד זיך מיט'ן געעהרטען פובליקום פאָהרט די גרויסע קינסטלערין צוריק נאָך אַמעריקאַ.
ב ע מ ע ר ק ו נ ג: אין די דרײַ אָבשיעדס גאַסטראָלען בעטהייליגען זיך אויסער אונזער מײַנען געסט מ י ס ס מ אַ ל ו ו י נ אַ ל אָ ב ע ל די בעסטע קרעפטע פון אונזער בעזונדער ענסעמבעל. אויספיהרליכעס אין די פּראָגראַמען.
מאָנטאַג ד. 7/20 37-טע פאָרשטעל. אבאָנעמענט פאַר'ן האַנדווערקער-קלוב
געשפּיעלט צום ערשטען מאָל די גרויסע קאָמישע אויסשטאַטונגס-אָפּערעטע פון דעם פאַמאָ-זען שרײַבער נ. ראַקאָוו
די שבועה אָדער די יודישע ראָמאַ און יוליא.
20 רײַצענדע געזאַנגס נומערן, בילעטען בײַ ביליגע פּרײַזען בעקומט מען אין הכנסה אָן בײַ מאָנטאָג 5 אַ זייגער נאָכם. אין מאָנטאָג בײַ ה' ליקערמאַן רזשעלנאַ 2 און אין קלוב וואַרשאַווער 5
עס ווערט פאָרבערײַטעט צום אויפפיהרען דאָס סענסאַציאָנעלע לעבענסבילד מיט געזאַנג און טענץ פון מ. ס. שאָרע
די בריליאַנטענע דאַמע
רעזשיסירט און סצעניגירט פון מ"ר מ. ה. וואַקסמאַן.

טעאַטער „פלאָראַ" זאַוואַדזקאַ 22.
שוין ווידער 2 כרימינעלישע דראַמעס אין טעאַטער „פלאָראַ"! עס איז נישט דאָ קיין פיעל וויכטיגער מינדליך איין איבערצוגען, די פעדער איז נישט איםשטאַנד עס צו בעשרײַבען
נאָר דאָס אויג מוז עס אַלײַן זעהען, דערום בעטײַלט אײַך אַלע צו זעהען
די גרויסע וועלט דראַמאַ אין 4 טײַלען
די רויטע מיהל
איך וויל נישט מעהר שרײַבען איבער די בילדער, נור וויל בעטען דאָס פובליקום זיך רוהיג צו פערהאַלטען בײַם צײַגען די בילדער
און די שרעקליכע טערערישע דראַמאַ אין 2 טײַלען
דעם באַנדיט'ס טויט
ווי אויך מר. און מרס. קאָסטין אַ טאָג נאָך די חתונה
וועלען אויספיהרען דעם קאָמישען סקעטש
אָנפאַנג האַלב 10 אָבענד. מאָרגען שבת צוליעב דעם גרויסען פּראָגראַם האַלב 8 נאָכמיטאָג. האַלבע בילעטען ווערד נישט געגעבען.
דיר. ה. קיסעלעווסקי.

טהעאטער „אוראניא“ 34 צעגעלניאנא 34

איבערראשענדע נייעס! גארטען-פארשטעלונג אין טעאטער אוראניא!

הער עס ויל שעפען פרישע לופט און הערען אַ שיינעם אָרקעסטער מוזיק, הער עס וויל זעהען אונטער'ן פרייען הימעל קינעמאטאגראפישע בילדער ווי די שווערהאַפטע דראמע אין 4 טיילען

די מוטער'ס נויט

דאס בילד איז זעהר שפאנענד און עס ריהרט יעדען ביז צו טרעהרען.

מר. און מרס. קוסטין

וועלען אויפפיהרען דעם קאמישען סקעטש מיט געזאנג

דער אייפערזיכטיגער מאן

די וועלט-בעריהמטע טשוויליבריסטין סאבאטיני.

אנפאנג קאנצערט 5 אוהר, די פארשטעלונג 8 און 10 אוהר. — פרייז דער פלעטצע 15, 25, 35, 45 אונד 60 קאפ. — אין יודישער בופעט איז ספעציעל איינגעריכטעט. דירעקציאן בוימגארט און קיסעל עוואכקי. 5865

Приглашаются интеллигентныя энергичныя лица для распространенія разныхъ изданій на выгодныхъ условіяхъ разсрочки. **Солидный заработокъ.**

Обращаться: Петроковская 53. 328

Представительство Т-ва „ДѢЯТЕЛЬ“.

15 פעטריקויער — טעאטער „אפטיק-פאריזיען“ — 15 פעטריקויער

פון מארגען שבת ווירד געוויזען ווערדען א מאנאפאל-שלאגער

פראטעא

3-טע סעריע

א געוואלדיגע דעטעקטיוו-דראמא אין 5 גרויסע טיילען מיט פיעל שפאנענדע מאמענטען און נאך אנדערע בילדער.

פאדערט איבעראל די אויסלענדישע גומע-אבזאצע פון דער פירמע

„BERSON“

העלפען יעדער פאר גומען נעהן און בעזונדער געלד-שטעמפעל געפאקט און הערען גאראנטירט פיר 3 מאנאטען גאנג. מיט אכטונג

פערטרעטער פיר גאנץ רוסלאנד און פוילען

CH. TENENBLUM, Lodz, Długa ul. 4 7311

טעאטער „ארקאדיא“ פעטראקאווער 22 דירעקציאן ד. בערנשטיין.

נייעס איבער נייעס!

פון שבת דעם 18 יולי צום ערשטען מאל אין לאדז די שרעקליכע דעטעקטיוו דראמא וואס שטיינט איבער אלע קרימינאל דראמען

די באנדיטען אין פייער

מאנאפאל שלאגער. | אויסער פראגראם נייעס! מיט גרויס מיה און קאסטען איז געלונגען צו אנגאזשירען אויף א קורצע צייט דעם בעריהמטען יודישען הומאריסט אונד קופלעטיסט דער סטאר פון אמעריקא פון די קופלעטיסטען

ה' דוד גילבערט דער קאנקורענט פון פייפי לימאן מיט זיין אייגענע העכטליכע נייע רע פערטואר צום ערשטען מאל אין לאדז

די זיסטע סעריע חסידים שהחינו

אין נאך פיעל אנדערע אויך די בעליעבטע פוילנישע קאמעדיע. אלעס איז די אפישען. טראץ דעם גרויסען פראגראם ביליגע פרייזען. || היינט פרייטאג צום לעצטען מאל

5-טע סעריע פאנטאמאס

אין 8 טיילען.

5867 4 1

די נייע ערעפנעטע מעבעל-פאבריק פון ה' ניימאן

פעטריקויער 18, הויף רעכטס ביי האטעל מעטראפאל.

גרויסען אויסוואהל פון פערטיגע מעבעל צו ביליגע פרייזען מיט גאראנטיע.

CASINO

פון שבת ביז מאנטאג: נור 3 טעג!

צווישען אנדערען:

דאס מיליאן-האלזבאנד

גרויסעס דעטעקטיוו-דראמא אין 4 טיילען.

אויסער פראגראם: פליטערוואכען מיט הינדערניסען

רייצענדע קאמעדיע, נעהמהאלטיגע פרייזען, אנערקענט בעסטע מוזיק דער שטאדט.

יודישע באנק

די לאדזשער יודישע קרעדיט-געזעלשאפט

27 פעטריקויער 27

5862

מאכט בעקאנט דאס זי האט אנגעהויבען איהר טהעטיגקייט אונד

נעהמט אן איינלאגען (ווקלאדען) אללער ארט שפאר-געלדער אונד נדרי-געלדער (ניעט ארוים שלישות עצה"ע) אונד צאהלט: אהן טערמין 4%, פיר 3 מאנאטען 5%, 6 מאנאטען 6%, א יאהר 7%.

גיבט ארויס הלוואות ביז 300 רובל אהנע איינצאהלונג פון (מיטגליעדס-בייטראג) פאי

דער ראטה: פרעזעס: יוזעף ראזענבלאט. וויצע-פרעזעס: ה. זילבערבלאט, י. גראסלייט. מיטגליעדער: ר. גראה, מ. פרוסאק, אדוואקאט ס. דאבראניעצקי, מ. פעטריקאוסקי, ם. וויטקינר, נ. לעווינזאהן, ב. הערמאן.

די פערוואלטונג: פרעזעס: ה. סוועגדרוגיעוויטש, וויצע-פרעזעס: נ. שטיינאי. מיטגליעדער: ח. ס. רוטשטיין, ח. וויגנער. פערוואלטער דער קאנצליי י. קופערמאן.

די איינלאגעי (ווקלאדעי) ווערען געהאלטען אין געהיים, לויט דעם אוסטאוו ווירד אויף זעמטליכע איינלאגען קיין ערקסט אנגענאמטען. די געזעלשאפט איז בערייט פאר אבגאבען אונד שעקקמפיעל-שטייער אבצאהלונגען. דאס ביורא פעטריקויער 27, איז אפען וואכענטאג פאן 10—1 און 6 ביז 8 אבענדס. שבת געשלאסען. זונטאג פון 1 ביז 5 נאכם.

פון שבת ביז מאנטאג א. א. צוליעב דעם גרויסען ערפאלג

SFINKS

ניק ווינטער (דעטעקטיוו)

אין דער מאן אין מאסקע

קאלאסאלע שפאנענדע דראמא אין 8 טיילען.

אויסער דעם א נייע מאקס לינדער-קאמעדיע!!!

פרייזען 15, 20 און 30 קאפ. אנפאנג 8 אוהר.

צו פערמיעטען

איין וואהנונג צוזאמען מיט א בעקעריי פון 1/14 יולי, וואלבארסקא 34 צו ערפאהרען נאוואמיעיסקא 26, ביי עלי בראק. 340 1—

צו פערמיעטען

א צווייטע פונקטערדיגעס צימער, פראנט. דלוגא 24 רוג וואלטורקא. צו ערפאהרען וואחנונג 15. 636 2 1

פערלוירען א פארטמאנע מיט א פאס אויפ'ן נאמען דורעלשטיק און 20 ר' געלד און א פראטאקאל-שטאטא. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אבצוגעבען געגען בעלאהנונג שקולנע שטר. 33 צו דורעלשטיק. 339

עס ווירד געזוכט א פעהיגע פערקויפערין, די העלפע שרייבען און רעכנען קאן, אויך די 3 לעדענס שפרעכען קענען ווענדע זי ערפארען בשׂ ם. ש. מעש, נעיער-רינג 8. 325 2 1

שלאסער-געזעלען

און לערנייונגען מיט באלדיגע צאהלונג, וואו! א שמידער קענען זיך מעלדען, אלעקסאנדראווסקא 24 אין דער מעכאנישער שלאסערי. 327

Волекъ Менделевъ Фогель потерялъ свой паспортъ выд. гминой Мрога-Долька, Петр. губ. Отдать въ полицію 819

WOLGA

די לאדזשער גענעראל-פערטרעטונג פון דער פערזיכערונגס-געזעלשאפט

וועלכע איז געגרינדעט געווארען אין יאהר 1871 בעפינדעט זיך פון 15 יולי ד. ס.

פרזשעיאזד שטר. 20 (עקע ניקאלאיעווסקא).

Mikolaj Rosenblum. מיט אכטונג 5861

פון מארגען שבת ביז מאנטאג: אונטער אנדערן:

פערברעכען אין לייכט-טורם

שפאנענע, דעטעקטיוו-דראמא אין 3 טיילען און אויספיהרונג פון די בעקאנטע צינקס-שוישפילער.

אויסער פראגראם: לעהמאן אין געזעלשאפט

ODEON

קאמישע סצענעס. געוועהנליכע פרייזע

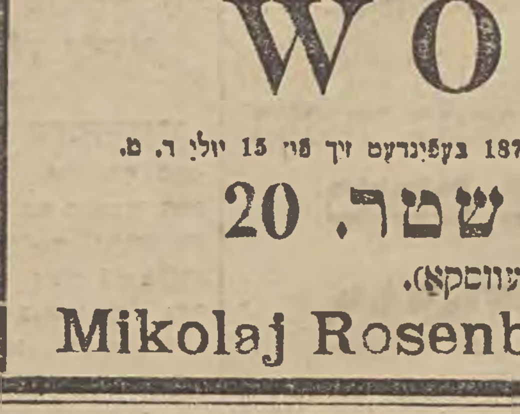

העלענענהאף.

שבת דעם 18-טען יולי

נאכמיטאג-קאנצערט

אנפאנג 4 אוהר, ענטרעע 25 און 10 קאפ.

אין אווענד 5866

גרויסע פייערווערקע

זונטאג דעם 19-טען יולי: פריה-קאנצערט — אנפאנג 7 אוהר — ענטרעע 15 און 5 קאפ.

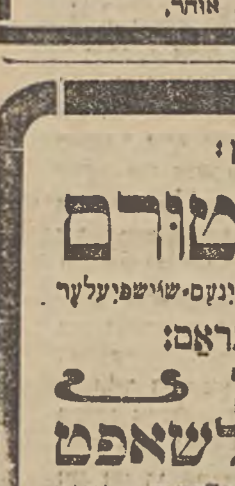

וויכטיג פיר דאמען! נור פיר

75 קאפ.

מאכען וויר די עלעגאנטעסטע היטע

נאך די לעצטע פאריזער מאדע ווי אויך די עלעגאנטעסטע היטע איבערארבייטען ווירד אויף גע'צ'ייך גע. גרויסער אויסוואהל פון פערטיגע נייע היטע און צודאטען

דאמען-היטע-אטעליער „CHARMAN“ זאכאדניא 34, וו. 1.

שמאפערינס הערען געברויכט קענען גוטע פערדיענסטען. פולנאצנע 22, פראנט, 1-טען שטאק. 345

אין קאנטאק

בעקומט מען דעם „לאדזער טאגעבלאט“ ביי אונזער אגענט ה' לייב גאלדמאן

פיעטריקאווער גאס.

אנאנסען

פערן „לאדזער טאגעבלאט“ נעהמט אן אין בריושעזין אונזער פערטרעטער ה' א. שאפמאן

א מעדעל אויסצושניידען צעקלער

ווי אויך לערנמעדלעך צו מאשין שטיקערי מיט זעהר לייכטע בעדינגונגען ווירד געברויכט, נאוואמיעיסקא 26. 318

צו פערמיעטען 2 גרויסע צימער מיט קיכע מיט 6 פענסטער 3-טען שטאק, אויך איין געוועלב, אויך 1 צימער מיט קיכע, קאנסטאנטינער 49. צו ערפאהרען ביי דעם פערוואלטער אלע טאג פון 1—3 מיטאג. 320

די חברה „תהלת בחורים“

מאכט בעקאנט דאס זי האט זיך איבערגעצויגען פון פולנאצנע 22 אין די נייע וואהנונג אם לאדניע 33. 341 מיט אכטונג די פערוואלטונג.

843 א גוטע וועשנעהערין ווערט געברויכט קאמיענע 7, 2 שטאק.

ספעציעלע הויזען-שניידער-געזעלען און האנדגייהער ווערען געזוכט ביים בעזאוסטען הויזען-שניידער, ס. שטום, צעגעלניאנא 50. 344

8 צימער און קיכע

פאר וואכערט צו פערמיעטען, קלאזעט און גאז-בעלייכטונג, 1-טען שטאק. פעטטוש-שולץ 19 ביים הירש. 332 3 1

לאזשי: קענען פערמיעטען צימער אין בעקומען, צעגעלניאנא שטר. 44. אנפרעגען ביי שרמה וויגדלעהויטש 334 3 1

א זומער-וואהנונג

צו פערמיעטען נאך אויסלאנד איבערצו-געבען אין העלענענהאף, זומער-וואהנונגען גרוי ביי נארעווימש, 3 וויארסט פון לאסק, אין שעהנער געגענד וואלד און וואסער. צו ערפאהרען ביז דיענסטאג דערמיט-לבסט און דיענסטאג א גאנצען טאג אין דער וואהנונג פון ד"ר לעהויטען פעלודניאוועס 23 אנפרעגען זיך נארעוויטש. 310 3 1

ס'ווערען געזוכט שניידער-געזעלען

אויף שטיק אונד עס קאן אויך זיין אויף די וואך אונד האנדגעהער רזשגאווסקא 91, מ. לעווין. 318

די גאלוואנישע אנשטאלט פון Lipszyc & Stifter, Petrikauerstr. 69.

321

איבערנימט די אויספרישונג פון לאמפען און אומענדערונג פון דיזועלבע פון גאז אויף עלעקטריש. אויסערדעם אננאהמע פון בראנזירען, פערזילבערן, פערניקלען און אקסידירען פון אלע מעטאלגעגענשטענדע, וואו אלערליי רעפעראטורען. א ספעציעלע אבטהיילונג פון אנפערטיגען שויפענסטערגעשטעלע.

Telephon № 19-75.

שטאפער-מעדכען ווערען געזוכט, ביי מ. י. קאהן פעטרוקויער שטר. 176. 338

וועש צו נעהען הערען פערלאנגט געזוכט, צעגעלניאנא 75 ביי מארשאלקאי. 336

לערנינגע ווערען געזוכט ביים קונסט עט שילדערן-מאלער מ. שלאפמאן פעלודניאוועס 21.